

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN
AİLE AİDİYET DÜZEYLERİNİN SPOR VE FARKLI
DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ**

Ünal SAKİ

**Yüksek Lisans Tezi
Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Ana Bilim Dalı
Dr. Öğr. Üyesi Öner GÜLBAHÇE**

2018

(Her Hakkı Saklıdır)

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ ANABİLİM DALI
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN AİLE AİDİYETİ DÜZEYLERİNİN
SPOR VE FARKLİDEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

(An Investigation of Family Levels of University Students From Sports
and Different Variables)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÜNAL SAKİ

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Öner GÜLBAHÇE

ERZURUM
NİSAN, 2018

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
KIŞ SPORLARI VE SPOR BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ ANABİLİM DALI

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN AİLE AİDİYETİ
DÜZEYLERİNİN SPOR VE FARKLIDEĞİŞKENLER AÇISINDAN
İNCELENMESİ**

Ünal SAKİ

Tez Savunma Tarihi : 27./04/2018

Tez Danışmanı : Dr. Öğr. Üyesi Öner Gülbahçe (Atatürk Üniversitesi)

Jüri Üyesi : Prof. Dr. Gökhan Bayraktar (Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi)

Jüri Üyesi : Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Yazıcı (Erzincan Üniversitesi)

Onay

Bu çalışma yukarıdaki jüri tarafından **Yüksek Lisans Tezi** olarak kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Fatih KIYICI
Enstitü Müdürü

Yüksek Lisans
ERZURUM - 2018

TEZ ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Üniversite Öğrencilerinin Aile Aidiyeti Düzeylerinin Spor ve Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesidir.” başlıklı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden olduğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve onurumla doğrularım.

Lisansüstü Eğitim-Öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

27 / 04 / 2018

Ünal SAKI

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN AİLE AİDİYETİ DÜZEYLERİNİN SPOR VE FARKLI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Ünal SAKI

2018, 103 sayfa

Araştırmanın amacı; Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Aile Aidiyeti Düzeylerinin Spor ve Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesidir. Çalışma 2017-2018 eğitim-öğretim yılında farklı bölümlerde öğrenim gören 534'ü spor yapan, 666'sı spor yapmayan, 716 kadın ve 484 erkek olmak üzere toplam 1200 birey üzerinde uygulanmıştır. Araştırmada öğrencilerin aile aidiyet düzeylerini belirlemek için Mavili ve ark. (2014) tarafından geliştirilen "Aile Aidiyeti Ölçeği" kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS 22.0 paket programından yararlanılmıştır. Verilerin analizinde demografik özelliklerin belirlenmesinde frekans dağılımı, iki bağımsız değişken ile aile aidiyet tutumları arasındaki ilişkiyi incelemek için Mann-Whitney U testi, ikiden fazla değişken ile aile aidiyet tutumları arasındaki ilişkiyi incelemek için ise Kruskal-Wallis H testi kullanılmıştır. Değişkenler arasındaki fark p.0,05 anlamlılık düzeyi esas alınarak yorumlanmıştır.

Elde edilen bulgulara göre bireylerin aile aidiyet düzeyleri ile cinsiyet, sınıf düzeyi, öğrenim gördükleri bölüm, aile yapısı, spor yapma amacı değişkenleri arasında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Spor yapma durumları arasında anlamlı farklılık olmadığı belirlenmiştir. Beden eğitimi bölümünde okuyan bireylerin aile aidiyeti alt boyutu psikolojik danışmanlık ve rehberlik bölümünde okuyan bireylerden yüksek olduğu tespit edilmiştir. Aile aidiyeti toplamında kadın bireylerin, aile aidiyet duygusunun erkek bireylerden yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Spor yapma amaçlarına göre sağlık için spor yapan bireylerin serbest zamanı değerlendirmek için spor yapan bireylerden daha fazla aile aidiyet tutumu sergiledikleri de ön plana çıkmıştır. Bireylerin öğrenim ve spor faaliyetleri döneminde aile aidiyeti tutumunu geliştirmek için ailelere yönelik çeşitli programlar düzenlenebilir.

Anahtar Kelimeler: Aile, Spor, Aile Aidiyeti Düzeyi, Üniversite Öğrencileri

ABSTRACT

MASTER'S THESIS

AN INVESTIGATION OF FAMILY BELONGING LEVELS OF UNIVERSITY STUDENTS IN TERMS OF SPORTS AND DIFFERENT VARIABLES

Ünal SAKI

2018, 103 Pages

The purpose of the current study is to investigate the family belonging levels of the students from Atatürk University, Kazım Karabekir Faculty of Education in terms of Sport and different variables. The study was carried out on a total of 1200 individuals, 534 of whom were in different departments in the 2017-2018 academic year, 666 of whom were non-sports, 716 women and 484 men. In order to determine the family belonging levels of the students in the survey, "Family Belonging Scale" developed by Mavili et al. (2014) was used. SPSS 22.0 package program was used for analyzing the data. In the analysis of the data, the Mann-Whitney U test was used to determine the frequency distribution of the demographics and to examine the relationship between two independent variables and family belonging attitudes, and to examine the Relationship between multiple variables and family belonging attitudes the Kruskall-Wallis H test was used. The difference between the variables was interpreted on the basis of p0.05 significance level.

According to the findings, it was determined that there is a meaningful difference between the family belonging levels of the individuals and gender, class level, department, family structure and sporting intention variables. It was determined that there was no significant difference between the sporting situations. Individuals who study physical training were found to have higher family belonging subscale than those who study in the psychological counseling and guidance department. It was revealed that the total family belonging levels of female members was higher than that of male members. According to sporting purposes, individuals who play sports for health have a greater tendency to belong to the family than sporting individuals to evaluate free time. Several programs for families can be organized to improve the attitude of family belonging during the learning and sporting activities of individuals.

Keywords: family, sports, family belonging level, university students

ÖNSÖZ

Bu çalışma sürecinin planlanmasında, araştırılmasında ve yürütülmesinde ilgi ve desteğini hiçbir zaman esirgemeyen, bilgi ve tecrübelerinden yararlandığım kıymetli danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Öner GÜLBAHÇE' ye sonsuz teşekkür ederim.

Yönlendirmeleri ile çalışmamı bilimsel temeller üzerinde şekillendirdiğim deneyimlerini benimle paylaşan saygı değer hocam Doç. Dr. Erdoğan TOZOĞLU' na teşekkürlerimi sunarım.

Kıymetli zamanımı ayırıp sabırla ve büyük bir ilgiyle bana faydalı olabilmek için elinden gelenin fazlasını sunan Sayın Arş. Gör. Mücahit DURSUN' a teşekkür ederim.

Yaşadığım her sorunda yanına çekinmeden gidebildiğim, güler yüzünü ve samimiyetini benden esirgemeyen ve çalışmanın oluşum sürecinde büyük desteği olan Sayın Ünal DİLEKÇİ' ye teşekkür ederim.

En zor günümde yanımda olan, maddi, manevi desteğini daima omuzlarımda hissettiğim sevgili eşime canı gönülden teşekkür ederim.

Erzurum – 2018

Ünal SAKİ

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY TUTANAĞI	i
TEZ ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ	v
TABLOLAR DİZİNİ	ix
KISALTMALAR DİZİNİ	x

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Amacı	2
1.2. Araştırmanın Önemi ve Problem durumu	2
1.3. Sınırlılıklar	4
1.4. Araştırmanın Varsayımları	4
1.5. Tanımlar	4

İKİNCİ BÖLÜM

2. KURAMSAL ÇERÇEVELER.....	7
2.1. Sporun Tanımı.....	7
2.2. Sporun Tarihçesi	7
2.3. Sporun Amacı	9
2.4. Sporun önemi	10
2.5. Aile ve Spor	10
2.6. Aidiyet.....	12
2.7. Aidiyetle İlgili Temel Kavramlar	16
2.7.1. Aile aidiyeti	16
2.7.2. Örgütsel aidiyet.....	19
2.7.3. Mekansal aidiyet.....	23
2.7.4. Dinsel aidiyet.....	25
2.7.5. Ulusal aidiyet.....	26
2.7.6. Etnik aidiyet.....	28

2.7.7. Mesleki aidiyet.....	30
2.7.8. Kimlik ve aidiyet	32
2.7.9. Benlik ve aidiyet	36
2.7.10. Mekân ve aidiyet.....	37
2.7.11. Yalnızlık ve aidiyet.....	39
2.8. Aidiyet Türleri.....	40
2.8.1. Fiziksel alanlara karşı aidiyet	41
2.8.2. Sosyal alan aidiyeti	43
2.9. Aidiyet Boyutları.....	44
2.9.1. kimlik.....	44
2.9.2. Bağımlılık boyutu	48
2.9.3. Duygusal aidiyet	49
2.9.4. Sosyal bağ aidiyeti.....	49
2.10. İlgili Araştırmalar.....	53
2.10.1. Yurtiçi ilgili araştırmalar	53
2.10.2. Yurtdışı ilgili araştırmalar.....	55

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. YÖNTEM.....	57
3.1. Araştırma Modeli	57
3.2. Evren ve Örneklem	57
3.3. Veri Toplama Teknikleri.....	57
3.4. Kişisel Bilgi Formu	58
3.5. Aile Aidiyeti Ölçeği	58
3.6. Verilerin Analizi.....	58

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR ve YORUM.....	60
----------------------------------	-----------

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	70
KAYNAKÇA	76
EKLER.....	89
EK 1. KİŞİSEL BİLGİ FORMU	89
ÖZGEÇMİŞ.....	91

TABLolar DİZİNİ

Tablo 2.1.	Kuramsal Çerçeve de Yer Alan Aidiyet Boyutları	52
Tablo 4.1.	Tanımlayıcı İstatistik Dağılım	60
Tablo 4.2.	Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Demografik Özellikleri Dağılımı	61
Tablo 4.3.	Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Spor Yapma Durumları Dağılımı.....	62
Tablo 4.4.	Katılımcıların Aile Aidiyet Ölçeğinden Aldıkları Puanların Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılması İçin Yapılan Mann-Whitney U testi ..	63
Tablo 4.5.	Katılımcıların Aile Aidiyet Ölçeğinden Aldıkları Puanların Spor Yapma Değişkenine Göre Karşılaştırılması İçin Yapılan Mann-Whitney U testi	63
Tablo 4.6.	Öğrencilerin Aile Aidiyet Ölçeğinden Aldıkları Puanların Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Karşılaştırılması İçin Yapılan Kruskall-Wallis H testi	64
Tablo 4.7.	Öğrencilerin Aile Aidiyet Ölçeğinden Aldıkları Puanların Öğrenim Görmekte Olduğu Bölüm Değişkenine Göre Karşılaştırılması İçin Yapılan Kruskall-Wallis H Testi	65
Tablo 4.8.	Öğrencilerin Aile Aidiyet Ölçeğinden Aldıkları Puanların Aile Yapısı Değişkenine Göre Karşılaştırılması İçin Yapılan Kruskall-Wallis H testi	66
Tablo 4.9.	Öğrencilerin Aile Aidiyet Ölçeğinden Aldıkları Puanların Hangi Spor Yaptıkları Değişkenine Göre Karşılaştırılması İçin Yapılan Kruskall-Wallis H testi	67
Tablo 4.10.	Öğrencilerin Aile Aidiyet Ölçeğinden Aldıkları Puanların Haftalık Spor Yapma Süresi Değişkenine Göre Karşılaştırılması için yapılan Kruskall-Wallis H testi	68
Tablo 4.11.	Öğrencilerin Aile Aidiyet Ölçeğinden Aldıkları Puanların Spor Yapma Amacı Değişkenine Göre Karşılaştırılması İçin Yapılan Kruskall-Wallis H testi	69

KISALTMALAR DİZİNİ

%	: Yüzde
AB	: Avrupa Birliği
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
Akt	: Aktaran
APA	: American Psychological Association
ARPA	: Advanced Research Projects Agency
Df	: Serbestlik Derecesi
F	: Frekans
IWS	: Internet World Statistic
İBÖ	: İnternet Bağımlılığı Ölçeği
KBF	: Kişisel Bilgi Formu
N	: Birey Sayısı
NASA	: National Aeronautics and Space Administration
NSFNET	: National Science Foundation Network
ODTÜ	: Orta Doğu Teknik Üniversitesi
P	: Farkın Anlamlılık Düzeyi
PAİK	: Nam June Paik tarafından geliştirilen bir ölçek
SPSS	: İstatistik Paket Programı
Ss	: Standart Sapma
SSCB	: Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti Birliği
T	: T Testi Fark Değeri
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
TÜVEKA	: Türkiye Üniversite ve Araştırma Kurumları Ağı
WWW	: World Wide Web

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ

Aidiyet, kişinin bulunduğu grup içerisinde belirli konumu olduğunu ve o grup tarafından onaylandığını görmesi, bu duygu neticesinde de bireyin “ben değerliyim” deyip kıymetli olduğunu düşünmesi durumuna denir (Uslu, Gizir, 2017).

Alaca’ya (2011) göre aitlik hissi, bireylerin varlığının, kişiliğinin yer aldığı grup açısından onay görmesi olarak da açıklanabilir. Aidiyet, farklı bir yönden ele alındığında birleşme, dışlanma ya da birliktelik durumlarıdır.

Özkan’a (2015) göre aidiyet bireyin yer aldığı olguyla bir araya gelme isteği ve gayretidir. Grupta yer alma isteği gibi bazı duygular birey olma konumunun bir neticesidir. Bunlardan yola çıkarsak kişi onu çevreleyen toplum ile sağlanan direk ya da araya farklı değişkenler koyarak gözle görünür misallerini ortaya koyar.

Doğum itibariyle yer edinilen toplumsal konum kişi de içsel olarak direk bir aidiyetlik hissi meydana getirirken kişinin bir grup içerisinde bilerek isteyerek yaptığı seçimlerden sonra meydana gelir. Bunun bir sonucu olarak aidiyet şartları kişinin doğduğu andan itibaren oluşmaya başlayan, gelişim gösteren toplumsal yapıyla (ebeveynle, inançlar, yurt vb.) ilişkilendirileceği gibi aidiyetin kişinin bilerek isteyerek yaptığı seçimler ile biçimlenen, farklılığa uğrayan, kavramına göre değişim gösteren (iktisadi, politika vb.) yönü de vardır (Alptekin, 2011).

Aidiyet kişilerin tek başına olan yaşantısı bazında ele alınabilecek bir olgudan ziyade, bütün kişileri göz önüne alan maddi ve manevi sosyal değerler ile sosyalleşme süreci neticesinde oluşan bir duygu ve düşüncenin anlam boyutu gibi görülmektedir. Buna ek olarak aidiyetlik kavramı aktif olarak kullanılan; kişi ile yerin oluşturduğu bir birliktelik ilişkisi olarak açıklanabilir. Kişi bir odaya kendisini ait görebiliyorsa bu duygu ile ya da ilçeye karşı hissedilebilir (Pamukçu, 2015). Bireyin toplumsal bir varlık olduğu göz önüne alınırsa, sosyal ihtiyaçlar içerisinde aidiyetin önemli bir yeri vardır. Farklı bir açıdan düşünülürse bir grubun içerisinde yer alma hissi o grup içerisinde farklılaşmayı orijinal bir birey olabilmeyi güç hale getirebilir. Yani kişi, insanı bir

ihtiyaç olarak kendisini hem bir grubun içerisinde görmek hem de tek ve biricik olduğunu hissetmek ister. Bu iki olguda kişinin vazgeçmeyeceği yegâne duygulardır. Fertler bir grup ya da topluluk içerisinde yer alırken bu tezatlığı dengeleme gereksinimi duyarlar.

Aidiyet hissini oluşturacak farklı değişkenler kişinin önüne koyulabilir. Bunlar bireyde özenti oluştururken onu mecburi kılmaya çalışan faktörlerde olabilir. Bireye zorlayan faktörler, yaşadığı hane yada toplum tarafından yapılan istek dışı faaliyetlerdir. Kişinin çocukluk ergenlik yıllarında özellikle ebeveynler onları, kendi irade ve istekleri yönündeki topluluklara yönlendirmeye çalışırken burada bireyin isteklerini göz ardı edebilmektedir (Kadıoğlu, 2013). Aynı yerde bulunan kişilere karşı oluşan aidiyet ömre ve faaliyetlere odaklı bedensel yapı, lisan, maddi, manevi değerler göz önüne alınarak oluşturulur. Bu faktörler, inanç, hane içindeki ilişkiler, dünya görüşü, ırk ve kişinin kendi varlığına olan saygısını belirler (Yazgan, 2010).

Mesleki alanlarda oluşan farklılaşmalar sporun esas alındığı iş alanlarında değişime neden olmaktadır. Sadece iş hayatını etkilemekle kalmayan bu değişimler, yükseköğrenim kurumlarının sporla ilgili bölümlerinde okuyan bireylerin gelecekte bu işi yapabilecek vasıflarla yetiştirilmesi, mecbur kalırlarsa kendi iş alanlarını kurma yöntemlerinin öğretilmesi, geleceğe yönelik bu faaliyetlerinin hor görülmemesi ve bunları merkeze alarak eğitim- öğretim görmesi kaçınılmazdır (Şeşen ve Basım, 2012).

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; üniversite öğrencilerinin aile aidiyeti düzeylerinin spor ve farklı değişkenler açısından incelenmesidir.

1.2. Araştırmanın Önemi ve Problem durumu

Sporun insan üzerinde birçok yararı vardır. Bunlardan birisi de kişinin bir topluluğa kendisini ait hissetmesini ve bu duygu açısından ilerleme kaydetmesini sağlamasıdır. Aidiyet duygusunu, bireyi tek başınalıktan çıkarıp toplumsal bir kişi haline getiren önemli bir kavram olarak görmeliyiz. Beraber yaşadığı hane bireylerine, kulübe, gruba, ulusa aidiyet hissetme o bireyin topluluk içindeki yerinin ve bu yerin gerekliliklerinin ortaya çıkmasında buna bağlı olarak saygınlık oluşumunda gerekli bir

faktördür. Sportif faaliyetler, kişinin üstesinden geleceği müsabakalar bu duygunun giderek çoğalmasına ve buna bağlı olarak kişinin bireysellikten toplumsallığa yol almasına olanak sağlayacaktır (Şahan, 2008).

İnsanları bir araya getiren, toplumda yer edinmelerini sağlayan, özgüven aşıl原因an, benlik duygusunu ortadan kaldırıp yardımseverlik, paylaşabilme, ortak hareket edebilme içgüdüsünü tetikleyen, sevgi ve saygı duygularını öğreten daha birçok olumlu özelliklerinden bahsedebileceğimiz mühim bir kavram olan spor her alanda karşımıza çıkmaktadır. Sporun gereğiyle yerine getirilmesi durumunda kişi de meydana gelen sorumluluk kazanma bilinci, düzenli ve vaktinde hareket edebilme düşüncesi, yukarıda da bahsetmiş olduğumuz genel ahlaki davranışların kazanılması durumunun, bireyin aile aidiyetine bakış açısının beklenmedik oranda arttıracağı söylenebilir.

Bir başka deyişle, sporun her alanında yapılan çalışmalarda sosyo-kültürel ve fiziksel olarak istenilen sonuçlara ulaşıldığı göz önüne alınırsa, sporun üniversitelerde öğrenim gören öğrencilerin aile aidiyeti düzeylerinin yükselmesinde önemli bir yere sahip olduğu anlaşılmaktadır.

Sporla ortaya çıkan aile aidiyeti düzeylerinin ne derecede olduğunu belirlemek, üniversitelerde spor yapan ve yapmayan öğrenciler arasındaki olumlu ve olumsuz sonuçlarının aile aidiyeti açısından yorumlayabilmek için bu araştırma önemiyet göstermektedir. Elde edilen bilgiler ışığında inceleyeceğimiz ana problem olan ‘‘Üniversite öğrencilerinin aile aidiyeti düzeyleri ile spor ve farklı değişkenler arasında anlamlı ilişki var mıdır?’’ sorusu çalışmamızın sorununu ortaya koymaktadır.

Alt problemler

Spor yapan ve yapmayan Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi öğrencilerinin aile aidiyeti düzeyleri ile;

- a. Cinsiyetlerine göre bir farklılık var mıdır?
- b. Sınıflara göre bir farklılık var mıdır?
- c. Öğrenim görmekte olduğu bölüme göre bir farklılık var mıdır?
- d. Aile yapısına göre bir farklılık var mıdır?
- e. Spor yapma durumlarına göre bir farklılık var mıdır?
- f. Spor yapma türüne göre bir farklılık var mıdır?
- g. Spor yapma süresine göre bir farklılık var mıdır?

ğ. Spor yapma amacına göre bir farklılık var mıdır?

1.3. Sınırlılıklar

Bu araştırma,

1. Araştırma evreni, Atatürk Üniversitesi, Kazım Karabekir Eğitim Fakültesinin farklı bölümlerinde öğrenim gören öğrenciler ile sınırlıdır.
2. Araştırma üniversite öğrencilerinin aidiyet duygularını ölçmek için kullanılan "aile aidiyeti ölçeği" nin sonuçları ve araştırmacı tarafından oluşturulan "kişisel bilgi formu"na verilen cevaplar ile sınırlıdır.
3. Araştırma 2017-2018 eğitim öğretim yılında öğrenim gören öğrenciler ile sınırlıdır.

1.4. Araştırmanın Varsayımları

1. Demografik bilgileri elde etmek için hazırlanan soruların, araştırmanın amaçladığı bilgileri toplayabilecek geçerliliğe ve güvenilirliğe sahip olduğu,
2. Araştırmaya katılan öğrencilerin, ölçeklerde yer alan maddeleri samimi ve içtenlikle cevaplandığı,
3. Çalışma örnekleminin evreni temsil ettiği varsayılmaktadır.

1.5. Tanımlar

Spor: Bu eylemi gerçekleştiren kişi tarafından bakıldığında başarmaya odaklı bir yol, araç ve beden ile yapılan bir gayret, seyredenler tarafından müsabaka odaklı bir bakış, bir arada yaşayan bireylerce insan topluluğu ve gerekirse o insanlar topluluğunun tezatlarını, birbirlerine benzeyip farklılaştığı yanlarını ortaya koyan bir yansıtıcı, gerektiğinde grubun doğru bir seçeneğe gitmesini sağlayan bir maksat fakat neticede değer verilen sosyal bir yapıdır (Yavaş, 2005). Spor, hayatın önemli bir yerinde olan gerçek ve toplumsal yaşamın doğallığıyla alakalı olup maksadı kendiliğinden gerçekleşen bir aksiyondur (Filiz, 2002).

Sporun çevre ile yeni ilişkilerin oluşturulması var olan ilişkilerin kuvvetlendirilmesi ve insanlar arasındaki birlikteliği desteklediği sonucuna varılabilir.

Sporun faydaları sadece fiziksel aktivitelere faal katılan kişiler açısından ele alınmamalıdır. İzleyici kişiler arasında bir sohbet konusu oluşturması açısından da spor önemli bir yer tutar. Önceleri spor bireysel bir şekilde ortaya çıkmışken daha sonra sosyal bir konuma ulaşmış ve geneli ilgilendirmiştir.

Sportif faaliyetlerde aktif yer alan bireyler bu aktiviteler sayesinde hislerini daha net ifade edebilir. Asabiyet, başkalarına karşı çekingenlik, şiddete meyil gibi davranışların otokontrolünü sağlar. İnsanlar vücutlarındaki fazla enerjiyi spor sayesinde dışarı atar bu nedenle de faaliyetlere katılır. Bireyler başkaları ile oyun oynadığında ya da ortak aktivitede bulunduğunda eksik ya da güçlü yönlerini görürler. Bu oyun ya da faaliyetler sırasında kendisini başkaları ile karşılaştırıp hangi konuda iyi olduğunu ya da olmadığını anlar. bu sayede spor aracılığı ile toplumsallaşma pozitif yönlü ve hızla gerçekleşir. Bu açıdan bakıldığında sporla ilgili bir faaliyet içinde olanlar ile olmayanların karakter farklılığını ortaya koymak amacıyla yapılan bir araştırmada sporcu olan gençler ile olmayanlar kıyaslandığında spor yapanların yapmayanlardan daha azimli, daha aktif ve hırslı, ilişki içinde olmaya her zaman hazır, sabırlı, zorlayıcı koşullarda ortama her zaman ayak uydurmaya hazır oldukları görülmüştür. Tiryaki ve Ark. (1991) 'nın yaptığı araştırmada spor yapmayanların dışı kapalı ve duygusal açıdan bir istikrarsızlık olduğu sonucuna varmıştır. Sonuç olarak ister amatör isterse profesyonel olsun spor insanı her zaman duygusal ve sosyal açıdan dengede tutan, eksik yönlerini tamamlayan, başarılı yönlerini en ideal şekilde kullanmasını sağlayan, kişilik gelişimine fazlasıyla katkısı olan bir araçtır (Küçük, 2015).

1994 yılı öncelerinde spor ile bireyin karakteri arasındaki ilişkiyi inceleyen binden fazla makale yapılmıştır. Bu makalelerin çoğunluğu 1960 ile 1970'li yıllar süresince yapılmıştır. Bu araştırmalar neticesinde spor ile herhangi bir aktivitenin kişilik oluşumunda çok önemli bir yerinin olduğu ortaya çıkmıştır.1980 yılında Williams spor konusunda başarı elde etmiş bayanların kişiliği ile sıradan bayanların kişiliği arasında bariz fark olduğunu görmüştür. Sporcu olan bayanların özgürlükçü, hırslı ve kazanma, hedefi elde etme odaklı olduklarını keşfetmiştir. Gökdoğan (1988)' in yaptığı bir araştırmanın sonuçlarında, sportif bir faaliyette bulunan bireylerin vücutlarına daha çok önem verdikleri, ergenlerin zihinsel ve toplumsal açıdan gelişimini pozitif olarak etkilediği, vücut duruşundan memnun oldukları sonucunu çıkarmıştır. Fiziksel yapıdan elde edilen doyum ile ergenin özgüveni ve sosyal ilişkileri arasında pozitif bir eğilim

vardır. Spor yapan bireyler, fiziksel bir aktivitede bulunmak, beden eğitimi, gelişim nedeniyle vücutta meydana gelen değişimlere açık olmak ve bunları kabullenmek gibi kazanımlar elde eder. Bu yönde yapılan çalışmalar spor yapanlar ve yapmayanları karşılaştırdığında spor yapanların daha başarılı, azimli, çalışma odaklı, sebatlı, sosyal ilişkilere daima açık, yeni durumu ayak uydurmada zorlanmayan ve duygusal açıdan gelgitlerinin daha az olduğu sonucunu elde etmiştir (Tazegül, 2014).

Aidiyet: Avcılık, toplayıcılıkla geçinen, ağaç kovuklarında yaşayan insanların oluşturduğu toplumlardan, bugün yaşanan sistematik ve planlı bir yapıya sahip gruplara kadar geçen süredeki insanların devam ettirdiği, bireysellikten çıkıp toplumsal bir özelliğe sahip oldukları, kişiler ve kişiler arası manada iş paylaşımı ve birliğine dayanan çok yönlü duyguya aidiyet denir. Kişiler yaşamlarını sadece hayati fonksiyonlar değil de bir toplum hareketi birlikteliği çerçevesinde devam ettirme amacı güderler. Bu bağlamda düşünüldüğünde aidiyet sosyal hayatın vazgeçilemez bir şartı olduğu için ortaklaşa veya bireysel fark etmeksizin insana özgü bir belirti ve onun kim olduğunu ortaya koyan yadsınamaz önemi olan niteliktir (Elitaş, Keskin, 2014).

İKİNCİ BÖLÜM

2. KURAMSAL ÇERÇEVELER

2.1. Sporun Tanımı

Sporun tanımlaması yapılırken spora insanların yüklediği anlam ve olguların fazlalığı, neleri içerdiği, her toplumda farklılık gösteren tarihsellik ve günlük hayatta sporun dildeki karşılığı gibi nedenlerle bazı güçlüklerle karşılaşılır. Bu yüzden de yapılan tanımlamalar tam olarak objektif olmayıp sübjektif özellikler göstermektedir. Bu açıklamalar doğrultusunda spor farklı şekillerde tanımlanabilir. Bunların ilki “İnsanın tabii ortamını beşeri ortam haline getirirken kazandığı yeteneklerin, belirli kurallar çerçevesinde bir kişinin vasıtası ile ya da vasıtasız tek başına ya da başkaları ile baş zaman değerlendirmek için veya zamanın tamamını vererek yapılan toplumsal, birleştirici, ruh ve fiziği geliştiren, işbirlikçi ve kültürel bir kavramdır.” İkinci tanım ise bireysel ya da başkaları ile gerçekleştirilen, belirli kuralları olan, genelde yarışma olarak yapılan fiziki ve ruhsal kabiliyetlerin gelişmesine yardım eden eğitici ve eğlendirici faaliyetlerdir. “Ayrıca kazanmak ve başarılı olmak amacıyla insanın psikolojik tatmini için belirli kıstaslar çerçevesinde yapılan toplumsal ve işbirlikçi bir olgudur”. Bu açıklamalar incelendiğinde spor için fiziksel bir güç, düzenleme, kıstaslar, amaçlar, kazanmaya dayalı faaliyet, eğilim vb. faktörler önem kazanmaktadır. Bu bağlamda sporu, farklı amaçlar, değerler ve kurallar tarafından yönlendirilen, performans ilkesine dayalı, bilinçli olarak zorlukların oluşturulmasını ve zorlukların üzerinden gelmeyi hedefleyen bedensel faaliyetler olarak tanımlamak mümkündür (Cengiz, Taşmektepligil, 2016).

2.2. Sporun Tarihçesi

Sporun ilk kez nerede ve nasıl gerçekleştiğini tam olarak söylemek mümkün değildir. Ortak bir görüşte bulunmak gerekirse spor ile ilgili faaliyetlerin bireylerin tabiata uyum sağlama ve zorluklarla başa çıkabilmesinden doğan bir tanımlamadır.

Sporun avcılık ve toplayıcılık faaliyetleri, başkalarına av olmaktan kaçma gibi kaçma kovalamaya dayalı yaşamsal faaliyetler çerçevesinde ortaya koyduğu davranış ve ihtiyaç duyduğu araç gerece odaklı genel bir olgudur. Tarih şeridinde sportif faaliyetlerin belirli aşamalardan geçerek oyun, rekabet, çevrenin katılım gösterdiği eğlencelerden, sistematik, rekabete dayalı ve uzman olarak yapılabilişliğini kabul ettiğimiz sosyal yönler elde ettiği bilinir. Aslında insanların "geleneksel" olarak bilinenin kendinde olanı var ederek "modern"i oluşturduğu ve modern olanın da daima olarak kendisini var ettiği açıktır. Kısacası, "modern" "geleneksel" in onunla çok fazla ortak yönü olmayan bir "çocuğu"dur. Bu açıdan spor değerlendirildiğinde, modern sporun Antik Yunan ve Ortaçağ'ın sporu ile aynı olan ve bugünkü sporlarının ortaya çıkışını yönlendiren faaliyetlerde, endüstrileşme, şehirleşme, modernleşme gibi makro farklılaşma aşamalarının etkisiyle gelişim gösteren bir olgu olduğu kanısı ağır gelmektedir. Antik Yunan'da estetik, edebiyat, işitsel sanatlar, şiir ve felsefe ile birlikte spora da çok fazla değer verildiği görülmüştür. Ayrıca, M.Ö. 3000'li yılların başında Mezopotamya uygarlıklarından Sümerler'de koşu yarışları, güreş, boks ve kemer güreşi fazlaca önem verilen faaliyetler arasındadır. Sümerlerin bunların yanı sıra ok ve yay kullanmada fazlaca yetenekli oldukları, Mezopotamya'da kurulan diğer kavimlerden Akadlar ve Asurlularda ok müsabakaları ve koşu yarışlarının tertip edildiği, Asurluların bununla birlikte, yüzme aktivitelerine ilgi duydukları belirtilmiştir. Bununla birlikte, Anadolu'da M.Ö. 2000'de kurulan ilk uygarlık olan Hititler sporu bir savaş aleti olarak benimsemişler; ok, yay, mızrak gibi araçların kullanımını daha ileri safhaya taşımak amacıyla spor faaliyetlerinde bulunmuşlardır. Bu sayede spor, hem toplum hem de yönetim sınıfı içinde fazlaca yayılmıştır. Hititlerdeki "amaç başarmaktır" ilkesi de Antik olimpiyatların ana prensibi haline gelmiş, eldeki verilerde kayıt altına alınan sadece kazananların isimleri olmuştur. Hitit'te gerçekleştirilen sportif faaliyetlerin hepsi Homer'in yapıtlarında aktif olarak yer almakta ve bu faaliyetlerin toplumsal görevi Antik Yunan'dakiyle benzerlik göstermektedir. Hititler sonrası Anadolu'da varlığını sürdüren uygarlıklarda (Frigyalılar, Lidyalılar ve Persler) da spor faaliyetlere devam etmişlerdir (Tekin, Tekin, 2014).

2.3. Sporun Amacı

Sporun neden gerçekleştirildiği, yani amacı ve hangi manaya geldiği, yani spor manası ve farklı yönleri ile ele alındığında ise, çok yakın bir sürece kadar gerçekleştirilen sportif faaliyetlerin sadece fiziki bir eğitimi şeklinde var sayılarak insanın zihinsel, duyuşsal ve sosyal yönlerine olumlu etkisinin yok sayıldığı varsayılabilir. Ancak spor, bireylerin sadece fiziki yönünü değil, tüm yönlerini geliştirmek amacıyla olması gereken bir unsur ve faaliyetlerdir. Farklı bir ifade ile sporun; eylem yetkisi, özgüveni elde etme, vazife üstlenme, yaratıcı olma, performans, oyun, macera, sağlık ve zindelik ile sosyal yönleri geliştirme amacıyla gerçekleştirildiği söylenebilir. Bu açıdan bakıldığında, gerek eğitim-öğretim ortamında, gerekse bu alan dışında gerçekleştirilen sportif etkinliklerde bazen oyun, bazen performans, bazen sağlık, bazen macera, bazen de diğer amaçlar öncelik kazanabilir. Amaçların farklı olması tanımlarda da yer almakta, hatta tanımlar amaçlar çerçevesinde yapılmaktadır. Bu bağlamda spor, bireysel ya da birlikte yapılan oyunlar şeklinde yapılan, genelde rekabete sebep olan, bazı kuralları olan bedensel faaliyetlerin tamamıdır. Spor, bireylerin fiziki ve fikri kabiliyetlerin tümsel olarak dengeli ve sağlıklı bir biçimde geliştirmek için rekabet amacıyla gerçekleştirilen faaliyetlerdir. Ya da modern karakterin ortaya çıkmasındaki beden, ruh ve kafa elemanlarının senkronize eğitimidir. Bu kısımda asıl önemli olan tanımın yapılış amacıdır. Örneğin, spor hekimliği bakımından, sağlık ön planda yer alırken, antrenman bilimi açısından performans asıl faktör olarak ele alınmıştır. Toplum bilimi açısından ise boş vakitlerin değerlendirilmesi öncelik kabul edilmektedir. Çünkü insan bedeni açık bir sistemdir. Gelecek yıllarda alt ve üst yapısını biçimlendirmede genetik unsurları ve çevre yaşantıları bireyi etkileyeceğinden, hammaddenin ne kadar kaliteli olduğu ve işleme süreci ürünün kalitesini de belirler. Bu bağlamda, spor eğitimi insanın eğitiminin bütünlüğünü kapsamalıdır. Çünkü insan, kültürü var eden bir unsurdur. Fiziksel faaliyetler ve spor eğitimi de beden kültürü tercih edilebilir bir yoldur. Bu açıdan bakıldığında kültür, bireye aynı zamanda hareket kültürü kazandırır (Yazıcı, 2014).

2.4. Sporun önemi

Spor farklı ülkelerde ve farklı vakitlerde değerli görülmüş ve var olduğu sosyal grubun yapısına ve politik yönetimiyle ilişkili olarak şekillenmiştir. Sportif faaliyetlerin esas yapılış amacı bireylerin bedensel, toplumsal, zihinsel, kültürel ve ruhsal yani çok yönlü gelişiminin olumlu etkilenmesi için nesiller oluşturmaktır. Ayrıca, uluslar arası anlamda ülkenin tanıtımına katkıda bulunacak elit sporcular yetiştirilmesi de spor faaliyetlerinin amaçları arasındadır. Spor; ırk, inanç, mezhep ayırımına karşı bir vasıtayken, belirli bir vakit olmadan ve mekandan bağımsız gerçekleştirilen bir faaliyet veya söylevle tabiatına ters bir biçim haline gelebilmektedir. Bildiğimiz üzere, spor içsel güdülenmeyi artırır, bireylerin öz güven kazanmasını sağlar ve kişilik oluşumuna olumlu etki yapar. İnsanın kendisine olan güvenin var olması başarısızlığını önler. Spor sayesinde ortaya çıkmamış özelliklerinin farkına varılır, yaratıcılığı aktif hale gelir. Tüm bu yönleri ile göz önüne alınan sporun özellikleri başka alanlarda yer almamaktadır. Bu yüzden de spor tüm ülkelerde önemli bir yere sahiptir ve bu ülkenin eğitim programlarında bulunmaktadır. Sporun tarihsel gelişimi göz önüne alındığında bazı zamanlarda savaşa hazırlık nedeniyle kullanıldığı görülmüştür. Ancak bugünkü bakış açısı bireyi fiziki, ruhsal, toplumsal vb. tüm yönleri ile geliştiren faktörün spor olduğudur. Bu sayede de spor bireyin yaşam kalitesini arttırmaya odaklanmıştır. Sportif etkinlikler bireyin fiziki özelliklerini geliştirir ve bunun yanında da ruhsal durumunu etkilediği görülür. Çocukluk sonrası dönemdeki bireylerin orijinal fikir üretmesinde, sosyal birlikteliklerinde millet arasındaki birlik-beraberliği sağlamada, toplum olarak kalkınma, kültürel gelişme de sporun etkisi fazladır. Bu yönüyle etkin ve ilgi uyandırıcı bir eğitim faktörü olan spora, işlevsel ve günümüz eğitim yaklaşımlarında, planlama etkinliklerinde fazlasıyla önem verilmesi gerekmektedir. Spor hareket kavramının her türünü ve tüm ilkelerini kapsamaktadır (Tosun, Demir, Uçkun, Konak, 2015).

2.5. Aile ve Spor

Bireylerin başarıya ulaşma gereksinimi, toplumsal bir varlık olan insanın sosyal yönünü geliştirmesi, öz güven kazanması ve yenilenmesi bakımından önemlidir. Bu noktada insanları başarıya götüren en basit yöntemlerden biri spor yolu ile elde edilendir. Sporun, beden ile yapılan aktiviteler olarak düşünmektense onu insanların

toplumsallaşması, psikolojik olarak iyi olması kısacası bireyin tüm yönleri ile gelişmesini sağlayan toplumsal bir kavram şeklinde düşünülmesi gerekir. Atatürk sporun önemini şu şekilde dile getirmiştir ; “Spor, yalnız beden kabiliyetinin bir üstünlüğü sayılamaz; idrak ve ahlak da bu işe yardım eder. Zeka ve kavrayışı kısa olan kuvvetliler, zeka ve kavrayışı yerinde olan az kuvvetlilerle başa çıkamazlar. Ben sporcunun zeki çevik ve aynı zamanda ahlaklısını severim”. Sporun birey karakterine olan etkisi hesaba katılıp düşünüldüğünde, bireyi kendine özgü ve benzersiz yapan özelliklerinin oluşumunda sporun ne kadar önemli bir kavram olduğu görülmektedir. Tüm bu yönleri ile göz önünde bulundurulmuş sporun, insanı dünyayı sadece kendi çerçevesinden algılayan birey olmaktan çıkarıp değişik ortamlara sokan, bireyleri kendi düşüncelerinden farklı bakış açısına sahip insanlarla ortak bir ortama sokan ve karşılıklı bir etkileşim süreci oluşturan bir kavram olarak algılanması önemlidir. Spor insanların sosyal yaşamını durağan olmaktan çıkarıp bir çevre oluşturması, farklı etkinliklere katılması ve bu sayede de toplumsallaşması açısından önemlidir. Geleneksellikten uzak toplumlarda spor genellikle birlikte yapılan bir faaliyet şeklinde düşünüldüğünde, bu bireyler sportif aktiviteler sayesinde farklı insan toplulukları ile toplumsal ilişki oluşturmaktadır. Spor insanların tek başınalıktan kurtulup daha geniş bir dünyaya açılmasını, farklı gruplarda, farklı bireylerden, dini inançlardan, fikirlerden bireyler ile iletişim halinde olması, o insanlarla karşılıklı bir etki durumuna girmesini sağlar (Küçük, Koç, 2015).

İnsanların toplumsal bir varlık haline gelmesinin ilk aşaması ailede başlar. Bireyin psiko sosyal gelişiminin en büyük kısmı da aile içinde ve onların yönlendirmesi ile şekil alır. Ebeveynler çocuklarının başarıya ulaşması ve kötü bir aile misali olmamak adına çocuklarını bir sportif faaliyete gönderirken büyük oranda vakit harcamakla birlikte bu maddi bir gidere de neden olmaktadır. Yani ebeveynler fiziksel gelişim, sağlıklı olma, bireyin kendisini yönetebilmesi, görev bilincine sahip olması gibi değişik sebeplerle çocuklarını sportif faaliyetlere göndermekte, çocuğuna lazım olan malzemeleri onlara alarak, belirli bir ücret karşılığında, çocuğun oyunlarını, faaliyetlerini göz ardı etmeden, aksine onu odak noktası yaparak bireye olumlu bir katkı sağlamaktadır. Değişik faaliyetlerin çocuğuna faydalı olacağını düşünen ebeveynler çocuğunun katıldığı etkinlikleri desteklemekte ve bu da çocukların hem ailelerine hem de kendilerine olan güvenini arttırmaktadır. Negatif bakış açısından uzak duran

ebeveynler çocuklarına destek olmakta, pozitif sosyal ilişkiler kurmakta ve bireyi spor konusunda destekleyici cümleler kurup davranış sergilemektedir. Ama yinede ailedeki davranış şeklinin olumlu ya da olumsuz sonuçlara neden olması tamamen bireyin algılayış biçimi ile ilişkilidir. Ailesinin bu tarz tutumlarını kendisi için olumlu bir pekiştireç ya da destekleyici faaliyet olarak gören bireyler sportif faaliyetlere karşı olumlu bir tutum oluşturur. Bu sayede de hep daha iyisini yapmayı hedefler. Aynı şekilde ailesinin bu tavrını ya da yaklaşımını negatif bir şekilde algılayan çocuklar kendisinde düşük seviye de spor yeterliliği olduğunu düşünüp sportif faaliyetlere ya da etkinliklere karşı olumsuz algı oluşturur (Yücel, Kılıç, Korkmaz, Göral, 2015).

2.6. Aidiyet

Aidiyet kişinin belirli bir grupta yer almak, devam edebilmek için buna arzulu oluşu o grubun gayesini, hedeflerini, ilkelerini içselleştirmesi ve bu küme için az denilemeyecek bir gayret içinde olmalarıdır. Yeni aidiyet bulunulan yerle birlikte olma, oraya eklenme, gerekirse aynı amaca hizmet etme, orası ile bir bütün olma ve orayı içselleştirme anlamında kullanılmaktadır. Tüm bunlar göz önüne alındığında aidiyet bir şeye, yere tutku derecesinde bağlı olmak olarak tanımlanabilir. Aidiyet dahil olunan grup, topluluk ya da yapının kazançları için kişinin zihninde oluşturduğu ve onu aktiviteye geçiren kuralların hepsidir. Kişilerin mesleğini icra etmek için yer aldığı grubun, o bireyin hayatında önemli bir yerinin olması sebebiyle işyeri ile o kişinin arasında meydana gelen duyguya dayalı birlikteliğe aidiyet denilebilir. Aidiyet bireyin yapısında yer aldığı kurum ve topluma karşı hem bireysel, toplumsal hem de duygusal kazanım yönünden o kuruma dahil hissetmesine denir. Bireyin çok yönlü gelişiminde duygusal gelişim önemli yer tutar ve bu yönden kendisini tamamlayan insanda hem elde edilen başarılar artar hem de o birey hissi doyuma büyük ölçüde ulaşır. (Dere, Kılıç, 2016).

Bezirgan' a (2015) göre aidiyet olgusu, topophilia (bir mekana tutku derecesinde bağlı olma), bir mekanın niteliklerini kabul etme, o yeri içselleştirme, orada var olabilme ve aynı duygular çerçevesinde bir ve birlik olabilme olguları ile benzer bu terimin açıklanması ve çözümlenmesi açısından ortak bir sonuca varılmadığı gözlemlenmiştir. Ancak buna ek olarak aidiyetin bağlantılı olduğu farklı olgular bulunmaktadır.

Farklı yönleri bulunan, değişik şekillerde açıklanan ve farklı boyutları ile ele alınan aidiyetin sınırlarının belirlenme biçimi önemlidir. Bu kavrama çözümlenmesi için sınırlar koymaya uğraşan Yuval Davis (2006) aidiyetin iki yönlü olduğunu söylemektedir. İlki aidiyet hislerle yani bireyin kendisinin ait olduğunu düşündüğü yer ile ilgilidir. Diğeri ise aidiyetin şekillendirdiği toplumsal alanların açıklandığı şeklidir. Grup içindeki kişiler ve diğerleri boyutuna önem verilen bakış açısına göre duygular ikinci planda iken dile getiriliş şekli ön plandadır. Fenster'in (2005) de aidiyeti çeşitlendirme şekli buna benzetilebilir. O da bu kavramı iki şekilde ele alır. İlki ait olma duygusunun ferdi yönüdür. Bir diğeri açıklama ile "aidiyet hissinin esasları" ile ilgili "bireysel şekildir". Bir diğeri ise "birey dışındaki grupla ilgili olan, dışsal normatif yön"dür (Uysal, 2015).

Maslow'a (1987) göre aidiyeti, "kişinin başkaları tarafından onay görme, önemli kabul edilme, başkasının varlığını kabul etme" olarak açıklar. Ayrıca Maslow'un (1987) ihtiyaçlar sınıflaması sıralamasına göre bireyin önem arz eden ihtiyaçlarının başında en çok ergenlikten sonra kendini tanıtan özellikler ve ait olma, bir şeye bağlı olma ileri seviyede kişilik gereksiniminin varlığı görülür. Mc Millan'a (1996) göre bakıldığında kişinin bir grup içerisinde yer almasının oraya kendisini ait hissetmesinin ve o bunları yaparken grubunda bireyi onaylayıp benimsemesinin sosyal bir varlık olan insanın yaşamını devam ettirmede zaruri bir ihtiyaç olduğunu belirttiği görülmektedir (Çalık,2015).

Aidiyet olgusu genelde bireyi, toplumu, bireyin toplumdaki yeri ve önemine konu olan ve temelde insanı işleyen bilim alanlarını konu olarak ele alınır. Bu his kişinin bir yere, alana, bir inanca, lisana, bir millete, bir gruba, topluluğa, takım ya da kümeye, felsefe olarak belirlediği hayat tarzına, davranışlarına yön veren düşünceler bütününe, bir futbol, basketbol, spor kulübüne, bir bireye, karşı cinse hatta bir eşyaya karşı duyduğu ileri seviyedeki kuvvetli tutku, ait olma hissi olarak açıklanmaktadır. Bu şekilde farklı kavram ve olgulara hissedilen aidiyet duygularının hepsinin aynı değere sahip olduğunu söyleyemesek de bunların hepsi birbirinden tam bağımsızdır yargısına da ulaşamayız.

Kişinin aidiyet hissettiği şeyler çok fazla olduğu gibi bu kavramların da özellikleri, yönleri, boyutları farklılık gösterir. Kişi bu kavramlara duyduğu aitlik,

bağlılık duygusu ile kendisini gruplara tanıtmış olur ve o gruplara kendisine ait özellikleri tanıtır. Bu nitelik, nicelik ve özelliklerin tamamı o kişinin kim olduğunu bizlere bildirir (Karakeçili, 2015). Aidiyet, belirlenen veya başkalarının belirlediği bir şeylere uzak olmama ile ya da onları uzaklaştırma yöntemi ile ortaya çıkarılmaya çalışılan davranışlardır. Aidiyet bireyin sadece bir dönemin de değil yaşamının bütün evrelerinde farklı eşya, nesne, insan ya da kavramlara karşı hissettiği duygudur. Yani aidiyet duygusunun temelinde kişi ile yaşamı boyunca birlikte olma onun parçası haline gelme durumu yer almaktadır (Erozkan, 2011).

Aidiyet; sevgi, saygı ile içten duyulan yakınlık, sosyallik duygusu, okula ya da şubeye ait olma hissi, onaylanma, kabul edilme gibi biçimlerde açıklanabilecek bir olgudur. Bu duygu Maslow'un gereksinimler sıralamasında en önemli beş temel gereksinimden biridir ve Maslow'a (1962) göre birey bu temel gereksinimini karşılamazsa öğrenmede realiteye ulaşamaz ve kendisini gerçekleştirmez (Sarı, Özgök, 2015). Aidiyet bizlere bir gruba "dahil olma" grupla "birlikte olma" olarak görülmektedir. Ayrıca bu kavram "yüksek derecede tutku" olarak açıklanır. Meyer ve Herscovitch (2001) aidiyeti "kişiyi bir gayesini gerçekleştirmek için tetikleyen gayret" olarak tanımlarken, Tellefsen ve Thomas (2005) "önemli kabul edilen ilişkiyi kısa sürede bitirmeme arzusu" olarak açıklar (Selimoğlu, Yeşilçelebi, 2014).

Önceleri aidiyet hissini kişilerin kendilerini düzene veya o gruba bağımlı ve ondan ayrılmayacak bir bütünü hissedarı olarak düşünmeleri nedeniyle o düzende yer almak istemesi şeklinde açıklayan, Hagerty ve ark. (1992) sonraki zamanda yapmış olduğu açıklamada, bu hissiyatı kişinin özü ile uyum içindeki düzende vazgeçilemeyecek bir birey olduğunu düşündüren deneyimi aidiyet adı altında ortaya koymuşlardır. Yapılan bilimsel incelemeler aidiyet hissini, eğitim ve öğretimde olumlu sonuçlar elde etmeyi ve o kişide güdülenme açısından yadsınamaz bir etken olduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca bir inceleme yapan farklı araştırmacılar ait olma hissini öğrenim gören bireylerin yüksek öğrenime zihinsel açıdan hazırlayan o kişinin oryantasyonunu sağlayan değerli faktörlerden bir tanesi olarak tanımlamışlardır (Duru, Belkıs, 2015).

Bireyde oluşan bu aidiyet hissi temeli ailede atılan ve zamanla kişiyi sosyalleştiren bir oluşumdur. Kişinin bir gruba karşı oluşturduğu ait olma duygusu lisan,

maddi ve manevi değerleri, adetleri ve o kişilerin beraber yazdığı tarihinden kendisine pay alarak ve tüm bunları içselleştirerek realiteye ulaştırır. Güngör bu kavramı “genel açıdan bakıldığında bireyin topluluğa, bir kuruluşa, bir millete karşı kendisinde oluşturduğu dahil olma duygusuna aidiyet denir. Bu hissiyat kişiye ve o gruba huzur ve beraberinde karşısındakine itimat etme kazanımı sağlar.” şeklinde açıklanır. Bu çerçevede kişiyi tek başına ferdi olarak ele alamayız. O kişilerin değeri kendisini mutlu hissetmesi ve kim olduğunu açıklayabilmesi bulunduğu grup sayesinde olur (Özer, 2015).

Aidiyet gündelik hayatımızda farklı şekillerde ele alınan, incelenen ve birçok yönü bulunan, belirli ilkeler dahilinde de yaşanan karmaşık bir olgu olarak görülür. Bireylere yaşadığı değil de kendisini ait olarak gördüğü yer sorusu yöneltildiğinde kişilerin verdiği yanıtlardan aidiyet kavramının genel çerçevesi elde edilebilir ve bu cevapları veren bireylerin erkek, kadın oluşuna, sosyal statüsüne, ırkına, diline, maddi durumuna göre cevaplarında farklılaşma olduğu görülmüştür (Öksüz, 2017).

Kılıçoğlu’na (2015) göre genel bir şekilde ek yapacak olursak, aidiyet hissi; kişinin kendisi dışındakilere beslediği alakadarlık ve ilgi duyma duygusu, eğitim kurumundaki gruplar, şube aidiyeti, onaylanma ve reddedilmeme gibi farklı kaynaklarca açıklanan bir temel olgudur.

Aidiyet üzerine yapılan çalışmaların temelini, anne-baba ile çocuk arasındaki bağı araştırmak için Bowlby (1979)’in yaptığı incelemeler oluşturur. Bu çalışma sonucunda birey ile değişik eşyalar arasındaki ait olma hissini aitlik olarak açıklamış bu hissin bireyin yaşamını sürdürmesinde, başkalarına güven duymasında ve sağlıklı bir psikolojiye sahip olmasında etkili faktör olduğuna ulaşılmıştır. Daha sonraki araştırmalarda bilim adamları aidiyet olgusunu gençlik evresinden sonraki temaslar, toplumsal bağlar, toplumsal çevre ve bir yer ile o yerde gidilmesi hedeflenen alanlar açısından ele almışlardır. Tüm bu çerçeveler ışığında bireylerin; başkalarına objelere veya hedefleri doğrultusunda kurduğu hissi bağlantı olarak açıklanabilecek aidiyet olgusu bundan önce yapılan araştırmalarda hiçte dar olmayacak bir kapsam şeklinde yerini almıştır (Türkeri, 2014).

2.7. Aidiyetle İlgili Temel Kavramlar

2.7.1. Aile aidiyeti

Bir gruba dahil olma beklentisi ile dünyaya gelen kişiler, hislerini ve fikirlerini başkalarına anlatmak ve önemseydiği topluluklarca onaylanmak, önemsenmek ister. Kişinin bir topluluğun ferdi olduğu duygusunu ilk kez yaşatan kurum olan aile, bu görevinin yanında bireye toplumsal bir varlık olan insana nasıl davranması gerektiği konusunda da yol göstericidir (Uslu, 2012). Nasıl ki insan tek başına incelenebilecek bir varlık değilse aidiyet de tek bir birey çevresinde ele alınabilecek bir olgu değildir. Aksine bireyler arasındaki ilişki yönüyle, toplumun maddi-manevi değerleri çerçevesinde ele alınmalıdır. Bir gruba dahil olma veya bu duyguyu yaşama bireylerde doğuştan gelen bir özelliktir ve insan kişiliğini yansıtırken aynı zamanda kendi yaşantısının çerçevelerini de gösterir. Bu kendi alanını gösterme faaliyeti bir kişiye ya da bir gruba karşı olabilir (Pamukçu, 2015).

Kumkale' ye (2006) göre aile içinde gerçekleşen olumlu faaliyetler toplumda onay görmüş ve kabul edilmişse o evde aitlik duygusu oluşur. Bu davranışlar içselleştirilir, gruba dahil olur ve nesilden nesile anlatılırken onaylanır. Doğal olarak gerçekleşen faaliyetler güncel bilimsel araştırma ve incelemeler ile o günün trendine uygun meydana gelir. Ancak önceki dönemden de faydalandığı bugünün üzerindeki izlerinden belli olacaktır.

Sayar' a (2012) göre geleceğin büyüklerini yani bugünkü nesli hoşgörülü, anlayış sahibi, vicdani değerlere önem veren ve işbirlikçi yetiştirmeye çalışırsak ve buna itina gösterirsek o nesiller hem kendisini hem de başkalarını daha iyi anlar. Bu şekilde önem verilen bir çocuk yetiştirme şekli ebeveynler ve çocuklar arasındaki aile bağı geliştirir ve aidiyet duygusunun temellerini atar. Çünkü aidiyet sadece duygusal bir kavram olmamakla birlikte, kendinden başkalarını kabul etme, onlarla var olabilme, onlara vakit ayırma ve bu vakti paylaşma, bu konuda bir şeyler kazanma süreci sonucunda doğar (Mavili, Kesen ve Daşbaş, 2014).

Bir çok yerde vurgu yapılan ait, dahil olma hissi kişinin kendisine güvenmesinin öze saygısının sonucudur. Bu duygular temel de ailede başlar. Kişilerin toplumsal varlık olduğu göz önünde bulunduğu ebeveynler bireyin toplumda onay görmesini, o gruba

dahil edilmesini sağlar ve bunun için olması gereken ortamı dizayn eder. Bu ortamda da aile bireye sosyal öğrenme için rol model olur. Bu nedenle de kişinin aile fertleri ile arasındaki onları birbirine bağlayan bağ o bireyin bundan sonraki yaşamında arkadaş ve insan ilişkilerinin temelini oluşturup genel tavrını ortaya koymasında odak nokta haline gelir. Çocukluk döneminde ebeveyn ve kardeşleri ile sağlıklı ilişkileri olan kişilerin, çocukluk sonrası dönemde öğrenim gördüğü kuruma, yaşatlarına, yüksek ve sağlıklı bir aidiyet bağı kurduklarına dikkat çeken Belenardo (2001) ait olma duygusuna pozitif açıdan destek çıkan okul öncesi dönemin okul zamanında faaliyetlere katılım oranıyla doğru orantılı olduğuna vurgu yapar (Uslu, 2012).

Avrupa'daki insanların yaşayış şekilleri genelde bireysellik üzerine kuruluyken, bizim halkımızda ve bireylerimizde bir gruba dahil olma hissi çok önemlidir. Bu duygu yani dahil olma kişinin esas gereksinimlerinden biridir. Ancak bireylere aidiyetlik duygusunu aşılıyarak yetiştirirken onları kendi sınırlarından tamamen soyutlarsak bu kişileri tek başına ayakta duramayan bireyler haline getiririz. Bunun sonucu olarak da o kişiler hayatını başkalarına göre yaşamak zorunda kalırlar. Bazen toplumdaki bireylerin yaşına bakılmaksızın hayatına müdahale edilmekte, hangi yolu seçeceği konusunda baskı kurulmakta, bireyler seçimleri nedeniyle suçlanmakta yani kişisel alanı gasp edilmektedir. Bu davranış şekilleri bireyin yaşına ya da konumuna bakılmaksızın bireyi toplum karşısında suçlu hale getirir. Bunları yaşayan insanda yaşamın her anında ve alanında karşısındakilere hesap vermek zorunda hisseder ve olayları gizleme, saklama yoluna başvurur. Bu sınır ihlalleri, olan bitenin çok dışına çıktığında ise daha da büyük sorunlar yaşanılabilir (URL-1).

Aile ilişkilerinde anne-baba arasındaki çocuklarla olan olumsuz ilişkileri bireylerin üst benliğini olumsuz etkilemektedir. Bu açıdan olumlu etkileri oluşturan bireyler temelde aileden itibaren toplumsal ilişkilerinde daha olumlu sonuçlar alır, hayatın üstesinden gelir ve bu toplumsal yapılara uygunluk gösterir. Aile ortamı ve yaşantısı ile o çevrede büyüyen fertlerin geleceğe dair kendisinde oluşacak tavır ve davranışlar ile buna bağlı oluşan yönelim ve algılayışlar arasında kuvvetli bir ilişki vardır. Toplumsal yapının oluşmasına tek tek fertlere bağlı olduğuna göre sosyal yapıda onay gören davranış sergileyen bireylerin var olması, o insanı yetiştirmek açısından değerlidir. Bu da ailede başlayan bir olgudur. İdeal bireyin oluşumunda aile bu kadar önemli ise anne, baba fert ve karakter oluşturmanın mimarları olarak

değerlendirilmelidir. Bu açıdan yararlı olanlar anne ve babadır. Ebeveynlerin her açıdan bireylere yardım etmesi kişinin psikolojik, duygusal, toplumsal yönden gelişiminde büyük etkiye sahiptir. Anne ve babayı yanında hisseden çocuklar aile iletişimi iyi olduğu için yaşamdaki amaçları gerçekleştirmede ve var edebilme yeteneğini ortaya koymada diğerlerinden hep bir adım öndedir. Tüm bu faktörler bir araya gelince okul başarısı artar. Fakat ebeveyn desteğinin olmaması akademik başarıyı ve hayatı negatif yönde etkiler. Aile bireylerindeki vefat, ayrılık, herhangi bir nedenle ayrı yaşama durumları okul başarısını olumsuz etkilemektedir (Şentürk, 2012).

İnsanın temel gereksinimleri arasında bulunan "dahil olma", "arada yer alma" hisleri karşılanmalıdır. Bu duyguların en temelden ve sağlıklı bir şekilde gerçekleşmesi de aile başlar. İnsanların giderek yalnızlaştığı dış çevreden soyutlandığı bu zamanda ailenin varlığının yanında hissetmek çok önemli bir kazançtır. Kuvvetli aile bağları olan bir ortamda olmak ve hayata devam etmek hem o birey hem de ebeveynler açısından büyük mutluluk ve aitlik tatmini sağlamaktadır. Geçmiş zamanda, şimdi ve gelecekte bireyi en mutlu eden yer ailedir. İnsanlar topluluğa, kuruma dahil olma ihtiyacını yaşlılarının yer aldığı topluluklarda, kulüplerde, örgütlerde, bölüklerde, birliklerde giderme güdüsü içindedir. Ama bu birliktelikler hiçbir zaman ailenin yerini alamaz ve insanlar gerek duygusal gerekse ruhsal ihtiyaçlarını tam olarak ailedeki gibi karşılayamazlar.

Yaşamın bir getirisi olarak insanlar bir ailenin içinde hayata gelir. Aileler, bireylerin her yönden ihtiyaçlarını karşılarken bir gruba dahil olma, bağlı hissetme ihtiyacını da giderir. Öncelikle bireylerin temel ihtiyacı olan yeme-içme davranışlarını anne karşıladığı için ebeveyne bağlılığın temeli atılır. Eşler arasındaki ayrılıklar veya ayrı yaşamak zorunda kalma nedeniyle insanlar anneden ya da babadan gelecek sevgiden yoksun kalır ve "dahil olma", "yer alma" hisleri karşılanamadığı için birey yalnızlığa düşer ve ebeveynle arasındaki ilişki sarsılabilir. Birey toplumun merkezinde yer aldığına göre bireyin problemi mutsuz toplumlar doğurur (Kır, 2011).

Güneş'e (2017) göre aile içinde yer almayı seven, kendisini bu gruba ait hisseden bireyler psikolojik olarak mutlu olur. Ancak bunun tam tersi olan durumlarda bireyler ailesi yerine koyabileceği kendisine negatif yönde etki edebilecek gruplara yönelir. Bu gruplar okul arkadaşları ya da madde kullanımı olan bireyler olabilir. Kişi

ailesine değil de bu gruplara aidiyet hissettiği içinde öğrenmesi gereken davranışları yanlış mercilerden öğrenir. Oysaki sosyal öğrenmeyi gerçekleştireceği grup ailesidir. Hayata nasıl devam edeceğini ya da sorunlarla başa çıkmayı aile de öğrenir.

Bugün ev işlerini sadece bir bireye yıkmak davranışından vazgeçilmiş ve bu konuda bir iş bölümüne gidilmiştir. Evde çocuklara yapabileceği görevlerin verilmesi onun kendini gerçekleştirmesine yardımcı olur ve paylaşmayı yardımlaşmayı öğrenir. Böylece çocuk aileye karşı aidiyet hisseder. Bu sayede aile bireyleri sadece kendisini düşünme davranışından vazgeçer (Sarı, 2017).

Okul çağındaki bireylerin aile geçmişi, ebeveyn ve kardeşleri ile olan ilişki durumu birey psikolojisini etkiler. Bu ruh hali, bireyin okuldaki duygusal gereksinimlerinin giderilmesine, içsel ve dışsal güdülenmesine direkt etki etmektedir. Aileyi arkasında hisseden bireyler bunu okul başarısına, eğitim-öğretim hayatına ve bu zaman diliminde ortaya koyduğu davranışlara dolaylı yollarla da olsa yansıtırlar. Harrison (2017) ; aileye duyulan aidiyetin, tek başnalık durumu ve toplumsal bağlantılarda ergenlikten sonrası döneme gidildikçe etkisini yitirdiğini vurgulamaktadır (Keskin, Seferoğlu, 2017).

2.7.2. Örgütsel aidiyet

Ait hissetme güdüsü, kişinin o organizasyonun bir paydası gibi yorumlanması faaliyetidir. Bu duygu kişinin topluluktan kendisine bir pay çıkardığını, o toplulukça onaylandığına dair bir düşünce oluşturmalarını bir yandan da o kişinin grup içindeki yerini gösterir. Olumlu aidiyet algısına sahip bireylerin bu gruptaki görevleri fazlalık olarak kabul etme, gruptaki diğer kişilere faydalı olmak için vazifeleri yerine getirme, meslek hayatında başarılı olmak için kabul edilebilecek görüşler ileri sürme vb. etkinlikleri yerine getirme olarak açıklanır. Bu bağlamda grup içinde yer alan kişi ne kadar çok vazife üstlenirse, kendilerine o gruba bağlılık hissi o kadar fazladır. Kişi ile organizasyonlar arasındaki bağlılığın seviyesi aidiyet belirlenen yol ve bu yolların sonuçları ile alakalıdır.

Ortak bir amaç için bir araya gelen kişilerin lideri konumundaki bireyin davranışlarında istikrarlı olması, sözleri ve davranışlarının uyumlu olması, örgüt üyelerine imkanlar sunması, paylaşılmış liderlik anlayışını benimsemesi,

karşısındakilere her zaman net olması, kapalı hiçbir konunun kalmaması, olumlu bir ilişki kurulması, çalışanlarına her zaman için faydalı olacak davranışları ortaya koyması grubun liderine olan bağlılığı ve itimadı etkiler. Grubun topluluğun başında bulunan kişilerin bu tarz davranışları gözlemleyen elemanlarda ait olma, dahil hissetme duygusu artar. Kişinin karşıdan ne görürse onu yansıtacağı varsayıldığında olumlu yönde ilişkinin doğacağı ortaya çıkar (Akdoğan, Köksal, 2014).

Ortak bir amaç için bir araya gelmiş kurum ve kişilerin oluşturduğu örgütlerin temeldeki gereksinimleri üreticisi kısmındaki bireylerdir. Örgüt için faaliyet gösteren bireylerin temelde belirli özelliklerinin olması ile birlikte o yapı ile içselleşmesi ve iş yerinin başarılı olması için gayret içinde olmasıdır. Elemanların bilgi sahibi olması kadar iş yerine karşı hissettiği aitlik duygusu ve kendine has özelliklerini kurum için ne derece, ne kadar fazla kullandığı önemlidir. Elemanın iş yerine karşı hissettiği kuvvetli bağlılık oraya karşı olan aidiyetle alakalıdır. Çalışan kişi aitlik duygusunun fazlalığı oranında kurumun hedeflerini önem verdiği şeyleri içselleştirir ve örgüte bağlı olma, dahil hissetme sürecinde önemli bir arzu duyar. Bu ölçülerde bazı ödünler verebilir, örgütteki yerini benimseyebilir ve kurumun önem verdiği maddi- manevi değerleri kendi hedefi olarak belirler. Çalışanın iş yerine karşı olan tavrı, bakış açısı, algılayış biçimi kurum içinde genel hedef ve arzuların belirlenmesinde önem arz eder. Çalışanın kuruma karşı geliştirdiği aidiyet farkındalığının örgüt etkinlikleri üstündeki etkisi konulu birçok çalışma vardır (Selimoğlu, Yeşilçelebi, 2014).

Becker'e (1960) göre örgüte aidiyet, işçinin iş veren ve kurumla duygusal yönlerden iç içe geçmesi, birbirini tamamlaması, örgütün vizyon ve misyonlarını benimsemesi ve bu bağlamda bireylerin örgütte var olma halinde gösterdiği çaba ve istektir. Örgütsel aidiyetin ilk araştırmalarını Becker yapmıştır. Örgütsel bağlılığı "insanların örgütle sanki karşısında bir birey varmış gibi ladese girmesi" olarak tanımlayan Becker (1960) yine bu kavramı "farkında olunarak tutulan bir taraf" şeklinde açıklamıştır (Çarıkçı, Çelikkol, 2009).

Örgütsel aidiyetin etik yönü konumundaki normatif bağlılık, çalışan kişinin çalıştığı yerde bulunmak zorunda olması ile alakalı yargılarını anlatır. Bu yüzden de örgütsel aidiyeti fazla olan kişiler örgütte bulunmayı pozitif ve etik şeklinde algılayarak kurumda bulunmaya devam eder. Örgütsel aidiyet insanların ebeveynler arasında ve

maddi, manevi değerler sıralamasında geçmiş yaşantıları ile kuruma yeni gelen bireyler olarak toplumsallaşma zamanında duydukları otoritenin bir sonucu olarak ortaya çıkar. Örgütsel aidiyette önemli olan herhangi bir örgütte yer almanın ne derece doğru olması ile ilgili düşüncelerdir. Bu yönde düşünüldüğünde örgüte sağlam, güçlü ve içten bağlılık değerli bir kavramdır ve çalışan kişi üzerinde baskı hissettirir. Örgütsel aidiyet ile bu durumda etkisi olan örgütten kaynaklı etmenler arasındaki birliktelik çoğunlukla örgüt ile kişinin birbirlerine göre kültürel değerler boyutundaki ilgi, ilişki ve bağlıdır. Çalışanlar verdiği emek ve buranın ona getirileri bağlamında denklik sağlama çabasıdadır. Burada eğer kişi emeklerinin karşılığını alamıyorsa, performansını azaltmaya yönelir ve kurumdan çıkma niyeti güder. Bu aşamada kişi ya yeni bir iş aramaya başlar ya da iş bulmayı bile beklemeden işi bırakır.

Örgütsel aidiyetin az olduğu durumda, en çok beklenen netice iş gücü seviyesindeki düşüştür. Bu nedenle örgüt aidiyeti az olan kişilerin örgüt birlikteliğini bırakması ve kurumda kalma isteğinin düşmesi kaçınılmaz sonudur. Sonuçta gerçekleştirilen çalışmalar işi bırakma düşüncesinin, örgütsel aidiyet eksikliğinden ve o işin bazı yanlarının bireyi tatmin etmesinden kaynaklandığını görülür. Ayrıca örgütsel aidiyeti fazla olan bireylerin işi bırakma eğiliminin az olduğu vurgulanır (Çarıkçı,Çelikkol, 2009).

Tüzün ve ark. (2008) göre bireylerin insan olmanın gerekliliği olarak bir nesneye, bireye ait olma isteği vardır. Bu net olmayan durumu ortadan kaldırmak için birey grupla aidiyet kurar. Örgüt ise bireyin başarısını arttıracak faktörün kişinin kendisini gruba ait hissetmesi olduğunu bildiği için bu bağı arttırmaya çalışır.

Keskin ve ark. (2016) göre kişi meslek grubunun, kuruluşunun misyon ve vizyonlarını ne kadar içselleştirir ve o kuruluşa kendisini ne denli dahil görürse, o grup yararına o kadar çalışır ve bunun içinde istekli olur. Kişi işine ve o görev yerine aitlik duymuyorsa yani iş arkadaşından, liderinden ve hatta işinden doyum almıyorsa, soysal, kültürel, psikolojik beklentiler karşılanmıyorsa, iş ortamını sevmiyorsa, isteklerine beklentisi yönünde karşılık verilmiyorsa o alanda isteklerini karşılayamaz .

İnsanlar tabi ki buldukları grupta ya da iş yerinde psikolojik doyuma ulaşırsa çalışmaya devam eder ancak bu doyumun yanında maddi beklentilerin olduğu görülmüştür. Kişinin görev aldığı yerde verdiği zaman, harcadığı güç, para vb.

imkanlarını bulunduğu yerden ayrılınca kaybedeceğini düşünmesi bireyin oraya aidiyet duygusunu arttırır. Yani kişinin bulunduğu kuruma, iş yerine maddi, manevi gereksinim duyması o kurum veya kuruluşla birlikteliğinin sürmesine etki eder. Kurallar açısından var olan bağlılığa bakarsak kişinin kendisinde o kuruma karşı manevi bir borç hissetmesi kişinin vicdani yükümlülük gereğince kurumda kalmasını sağlar. Buna ek olarak alan taraması yapıldığında fertlerin mesleğine ve bu ortama olan aitliğinin psikolojik yönü “örgütsel aidiyet “ olarak ele alınabilmektedir. Örgütsel aidiyet konusunda sanayi ve örgüt psikolojisi, örgütsel davranışla ilgili fazlaca bilimsel araştırma vardır. Bu araştırmalardan yola çıkarak örgütün aktif olarak devam edebilmesi için kuruluştaki yer alan kişilerin aidiyet seviyesinin değeri bir faktör olduğu söylenebilir. Yani bir kişinin örgüte, yapıya duyduğu aidiyet hissi o örgütün faydasına çalışacağı veya emek sarf edeceği gerçeği ortaya çıkmaktadır (Alptekin, 2011).

Örgüt içinde yer alan bir kişinin psikolojisinde yer edecek faktör “örgüte dahil olma” hissidir. Bu hislerle harekete geçen birey sadece ferdi istekler için değil örgütün menfaati için de emek harcar. Açıkçası örgütsel yapının devamlılığı adına birey kendi menfaatlerinden vazgeçebilmeli ve onun yükselişini kalıcı kılmalıdır. Bireyin bu düşünceleri örgüt liderinden ya da başka işçilerden olumsuz etkilenmemelidir. Bunu sağlayacak olan şey ise bireyin çıkar için değil örgüt yararına orada olduğunu bilmesi ve orada oluşunu kendisinde vicdani bir sorumluluk olarak hissetmesidir. Bilgi ile ayakta duran örgütsel yapı da bu aşamada oluşur.

Yapı içinde liderler değişiklik gösterse de çalışanlar da bilgiler silinmez. Yeni birey olayı olduğu gibi kendisine aktarır. Bu işleyişi meydana getirmek ve sonuçlarını değerlendirmek zordur. Nedenleri incelendiğinde kişide bu tutumu geliştirecek faktörler olarak; örgütte doğruluk, sadık olma, itimat, korku ve kuşkudan uzak olma vb. ele alınır. Bu faktörlerin tanımlarını liderinin davranışlarıyla açıklayamaz ya da elde edemeyiz. Ancak şu bu faktörlerin neyi anlatmak istediğini bilip, bu doğrultuda hareket edersek örgütsel aidiyetin oluşmasında değerli birer faktör olan bu unsurların önemini daha da iyi açıklayabiliriz (Çelik, Akçi, 2016).

2.7.3. Mekansal aidiyet

Altman ve Low'a (1992) göre mekana ait olmanın kişinin kendi bakış açısı, insanın mekana karşı olan hisleri, genel tutumu veya eylemleri ile alakası bulunmaktadır. Mekana olan içten yakınlığı bulunduğu yerin toplumsal imkanları ve doğaya, nesneye ait olanlarla kuvvetlenen gayeye dönük bireysel eylemler sonucunda kişinin o yeri içselleştirmesidir (Bezirgan, 2015).

Pretty ve ark. (2003) araştırmalarında bir yere duyulan aidiyet duygusunun kıstaslarını, o yeri kendine özgü kılan özellikleri, mekana olan içsel yakınlık ve fark yaratan özellikler olarak belirtmiştir. Onlar Avusturya'nın iki kentinde araştırma yapmışlardır. İnsanları onlara bir ifade sunarak bölümlenmişlerdir. "Başka bir kente hayatımı sürdürmek isterdim. Yaşadığım bu yer beni ifade etmiyor." şeklinde bir cümle yöneltilmiş ve bu sınıflamada kullanılmıştır. Bu cümleler o yerde yaşayanların mekana olan yakınlığını sosyal kişilikleri ile birleştiren bir kıstas olan grup kimliği ölçeğine benzetilerek hazırlanmıştır. Bu araştırmalar sonucunda ankete katılan kişiler de üç kategori ortaya çıkmıştır. Bunlar yetersiz seviye de sosyal kimliği olanlar, herhangi bir karar veremeyenler, yeterli seviyede sosyal kimliğe sahip kişilerdir.

Toplumsal anlamda yapılan ilk araştırmalarda aidiyet duygusu mekana olan içsel tutumu, kişinin çevresindekilerle karşılıklı bağı, bireysel imkanlara yakınlığı açısından ele alınmıştır. İnsanların mekansal boyutu onların kişilikleri ve dış etmenler ile olan irtibatları ile belli olur. Mekanın diğerlerinden farklılıkları, sürekliliği ve bunlarla birlikte bir süreç içinde oluşan değişiklikler mekansal kimliğin temel özellikleridir. Konum ve bu konumun temel özelliklerini ortak bir ad altında toplamaya yarayan genel öğelerle farklı ve sürekli olmaktır (Çay, Oğuz, 2010).

Özservet'e (2015) göre bir yere karşı oluşan aidiyet duygusu olumlu yönde ve değişmez tecrübelerle biçim alır. Bu biçimlenmede insanların okul öncesi ve ilkokul yıllarındaki yaşantıları önemlidir. Belirli bir konuma karşı duyulan "oraya dahil hissetme" olgusu kişinin mekandaki olumlu düşünceleri ile alakalıdır. Kişilerin geçmişteki yaşantılarından aklında kalanlarının ne kadarının mekana ait olduğu model etrafında, kişinin küçüklüğünün yaşantısındaki önemi dikkate alınarak bu zaman diliminde, konut odaklı oluşturulan araştırmada, 7-12 yaş zaman aralığındaki anıların çoğunlukla yer odaklı olduğu görülmüştür. Buradan çıkan sonuç bireylerin bir yer ile

ilgili ilk tecrübelerini daha sonraki zamanlara transfer ettiğidir. Belirli bir konum bu konumun kişide oluşturduğu sinyaller ve buraya kişinin duyduğu yakınlık, aitlik duyguları özellikle toplumsal araştırmalarda birçok bilim insanı tarafından konu olarak seçilmiştir (Cengiz, 2015).

İnsanın faaliyetlerinin sürdürüldüğü alan ve bireyin aidiyet hissettiği olgular üzerine konular farklı birer etmen olarak ele alınır. Bu incelemede kişinin bulunduğu yerlere duyduğu aidiyet hissi göz ardı edilir. Ancak bu yanlış bir yaklaşımdır. Bunun nedeni de bireyin bir kimlik oluşturma aşamalarının, maddi, manevi değerler bazındaki değişiklikler, toplumdaki değişik ırkların varlığı gibi etkenlerin yanında farklı politik, ekonomik, nüfussal, gelenek, görenek ve özelliklede bulunulan yerden kaynaklanan faktörlerin etkisi altında olmasıdır. Kimlik oluşturma aşamasında farklılaşmalar olur. Bu açıdan düşünüldüğünde yaşanılan alan ve bu alanın kullanımındaki değişimler, birlikte yaşamak, yaşam deneyimleri, kurallar, birliktelikler, tezatlıklar, insanların yaşam tarzları devinim halindedir (Küçük, 2013).

Toplumsal bir varlık olan bireyin içinde bulunduğu çevre ile ilişkileri ruhsal bakımından ele alındığında bireylerin hayatlarını devam ettirdikleri mekanlarla aralarında duygulara dayalı bir ilişkinin olduğu ortaya çıkar. Bir alanda, ortamda kısa sayılmayacak derecede vakit geçiren kişiler o alana karşı aitlik hisseder ve bulunulan yer bireyin kişiliğinde yer edip bütünden ayrılamayacak bölüm halini alırlar. Bireyin bulunduğu alan onun davranışlarının temelini oluştururken bireyin duygularını dışa vurduran ruhsal faktör olurlar. Ruhbilim bir yerin birey üzerindeki psikolojik izlerini “mekana bağlı olma” ve bu etkinin zihinsel haline de “mekansal kimlik” başlıklarını da inceler.

Alana karşı oluşan aidiyet duygusuna etki eden 3 tane psikolojik gidişat vardır. Bunlar bilinmişlik, sevgi, saygı ile duyulan içten yakınlık, kişinin kendisi olmasını sağlayan özellikleridir. Belirli bir alana duyulan bu duygusal yakınlık bu kavramla alakadan ya da daha değişik şekillerde ifade edilir. Yakın kavramlar olarak mekanın kimliği, mekan farklılıkları, mekan duygusu, yerin oturtulmuşluğu, yerleştirilmişliği, toplum hissi ve toplumun temel özellikleri görülebilir.

Riley’e (1992) göre bir yere bağlı olma duygusu, kişisel veya toplulukların kendi etrafları ile kurdukları pozitif yönlü bir ilişkidir. Ayrıca Riley (1992); bu duyguyu

bireyin o mekan ile ilgili bilgi varlığı, seçimleri ve tutumlarından ziyade kişiyle görünen resmin ne derecede bağlılık taşıdığına dikkat çeker. Ona göre o yere olan aidiyet hissi ve zihinsel bir tecrübeden ziyadesine faydalı olarak bireylerin mekana aidiyetini sağlayan gelenek-göreneklerini, faaliyetlerini de kapsar (Yaşaroğlu, 2017).

2.7.4. Dinsel aidiyet

Bireylerin kişilik özelliklerini oluşturma ve bir mekana, nesneye, bireye aitlik hissetme sürecinde iktisadi faaliyetlerin yanında temelde etkili faktörün geçmişten bugüne kadar ülkü olarak ta benimsenen düşünceler bütünü ve bireylerin dini inançları olduğu ortaya çıkar. Bu iki faktör ile iktisadi unsurlar bir arada düşünüldüğünde birbirlerini etkilediği anlaşılmış ancak hangisinin daha çok etkilediği hep anlaşmazlık konusu olmuştur. Bu düşünce temele alındığında inançların iktisadi faaliyetlerden de daha önce ortaya çıktığını düşünürsek, dinin iktisat üzerindeki düşüncelere, eğilimlere etkisi yadsınamaz bir etkidir. İnsanlara etkisi azımsanamayacak derecede fazla olan dini inançları, ırkları, maddi, manevi değerleri yok sayarak ya da onların üzerinde bir etkeni kabul ederek, dostluğa ya da insanlığa dayalı bir hayal dünyası oluşturulamaz (Karaman, 2005).

Din kiliselerin söylemidir ve dinin ürettiği etik bağlar, Hegel'e göre ancak devletin bunları tanımasıyla somutluk kazanacaktır. Hegel'in dini soyut olduğu kadar aşkındır da. Müzik fikri bir orkestra için ne ifade ediyorsa din de tikel bir devlete (evlilikten doğanlar da dahil aidiyet kuralları için odur. Müzik notalar yanında bu notaları çalacak müzisyenleri de gerektirir; aynı şekilde din de doktrin ve müminler gerektirir. Aksi halde rastgele bir müzisyenler grubu olacak insanları bir orkestra yapan örgütsel kurallar ve şef, manevi tatmin açısından birbirine benzemeyen insanlardan tutarlı bir bütünlük yapan devlete benzer (Stevens, 2001).

Knotts ve ark. (2000) önceden yaptığı araştırmalarda ahlak ve dini inanç arasında, dine ait hissetme, dine bağlı olma açısından ayrışmalar görülür. Wimalasiri de bunu farklı bir şekilde açıklar. Ona göre aidiyet "dinle ilgili topluluklara dahil olmakken dine bağlı olmak dini açıdan gerekli davranışları yerine getirmektir." Brown ve Annis ise, dini açıdan aitlik hissetmesini ve bunun ahlakla ilişkisini deneysel araştırmalarla destekler ve kuvvetlendirir. Aynı açıdan Kennedy ve Lawton' un (1998) araştırmaların

da dine bağı olma düzeyleri yüksek olanların ahlaki eğilimlerinin de fazla, buna ek olarak dini bir topluluğa üye olanlarınsa ahlaka uygun hareketleri uygulamada daha faal olduğunu tespit etmiştir (Özyer, Azizoglu, 2010).

Tabi ki de sosyal grupta benzerleri içinde güç ve önem yönünden üstün olan olgu dine duyulan aidiyet hissidir ve o grupta dini açıdan diğerlerine göre daha donanımsız bireyler de vardır. 1993 yılında Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı'nın ilk Ulusal Azınlıklar Yüksek Komiseri vazifesine Max van Der Stoel atanmıştır. Azınlık tanımı olarak ‘Azınlığın açıklamasını yapmamı istemeyin çünkü size azınlıkla ilgili yapabileceğim bir tanımlamam bulunmuyor. Ama şunu söyleyebilirim ki azınlığın ne olduğunu unutmam ve nerde görürsem onu tanırım.’ açıklamasını yapmıştır (Akgönül, 2015).

Bireyleri dini konularla ilgili aidiyete göre incelemenin son zamanlarda maddi ve manevi değerleri çözümlene de sıkça kullanıldığı görülür. Düşünülmesi gereken şeyse bireylerin bu şekilde merkeze alınarak incelenmesinin toplum anlaşılabilirliğini kolaylaştırıp kolaylaştırmadığıdır. Zorlaştırdığını söylemek gerekir. Medeniyetlerin esas alındığı bir sınıflamaya göre daha geçerli bir gruplama olabilir ancak bireylerin sadece tek yönlü düşünülüp onları dini yönden kategorilere ayırmak da bizleri tutarlı, güvenilir ve geçerli bir incelemeden uzaklaştırmaktadır. Bu şekilde yapılan kategori işlemleri bazı özel konularda (dini yerlerin temiz ve düzenli tutulması gibi) bizlere fayda sağlayabilir ancak bireyin toplumsal, siyasal, boyutlarda ve maddi-manevi değerler açısından yok sayılması, bu alanlardan onun incelenmemesi; kişilik özelliklerini, olayları algılayışını, bireyi birey yapan temel faktörleri, tutkularını, tutumlarını dikkate almamak demektir. Bireylerin direkt olarak dini sınıflara ayrılması onlar hakkında temelde yapılması gereken sınıflandırmayı kapsamıyor. Buradan da bireyin önemli gördüğü gereksinimlerinin ortadan kalkmadığı sonucunu çıkarabiliriz (Sen, 2010).

2.7.5. Ulusal aidiyet

Ulusçuluk ideolojisinin odak noktasında ulusun gelişmesini, varlığını sürdürmesini istemek ve o “birliğe” ait olmaktan gurur duymak yatıyordu. Ulus-devlet mekansal temelli siyasi bir kurum olarak ortaya çıkmış ve ulusçuluk doktrini ile ortak kültür yaratmak ve ortaklık duygusunu aşılama için gelişmiştir. Ancak ulus-devletlerin

çoğu geçmiş imparatorlukların haklı/haksız bölünmüş mirası üzerine kurulduğu için içlerinde pek çok etnik grubu barındırıyordu. Bu nedenle ulus/devletler bir kez kurulduktan sonra sembolik olarak yeni ortak bir etnisiteye çağrı yapıp suni-yasal bir şekilde benzeşme varsayımı üzerinde yapılandırıldılar (Somersan, 2004).

Yanık'a (2013) göre ortaklaşa alınan kararların ya da sosyal aidiyet hissinin artması bireyde ve toplumda ulusçu devlet anlayışının oluşmasına katkı sağlar. Bunun nedeni de ulusçu devlet anlayışının kurulumunda bir milletin diğerleri üzerinde hâkimiyetinin olmasının bu ulusun sistem içerisindeki diğer milletlere bir üstünlük kurmasına ve baskı oluşturmaya zemin hazırlamasıdır..

Tuncay (2005) milli hislerle ortaya çıkan bağıntılı, ilişkili olma durumu algılar neticesinde oluşan yapının eğilimli kavrama çevrilmesi, bu yapıya bağlı olan imge ve işaretlerin bilişsel açıdan çağrışımını ve kuvvetlendirilmesini esas alır. Bu aslında yurttaşlık ilişkisidir. Bu açıdan oluşturulan bir toplumsal eylem dizininde, kişiye demokrasinin verdiği hakların sınır çerçevesi bu kişinin sosyal düzen içerisindeki görev, sorumluluk anlayışı ve bütün ile arasındaki uygunlukla bağdaşmalıdır.

Evrenselleşme çerçevesinde ele alındığında millet-devlet ve ulusal aidiyet kavramlarının geçmişten geleceğe var olmaya çalıştığını ancak bunların günümüzde değersizleşip bireyin geleceğinin evrensel değerler bakımından ve bu ulustan da öte kuruluşlarca saptandığına şahit oluruz. Günümüzde alınan kararların kişilerin sonraki hayatını doğrudan etkilediğini ve bunların ulus içinde kalmayıp tüm dünya bireylerini etkisi altına aldığına şahit olmaktayız. Ayrıca bir milletin kendi içinde aldığı kararların, varılan sonuçların ulusal alanda etkili olmadığını, vatandaşlık getirilerini, korumada yeterli olmadığını görürüz (Açmaz, Özden, 2009).

Belirli bir alanda dünyaya gelme ile bireyin buraya mensup olması siyasal bir itaat ve vatan ilişkisini pozitif etkiler ve yetkilerin tümünü bütünün tek bir parçasında tutup bunu gözle görülür bir hale getirir. Sosyal açıdan aidiyet ortak bir lisan ile maddi ve manevi değerlere hassasiyet duymakla adetlere, hayat tarzına uygunlukla veya ortak bir geçmişe sahip olup onu benimsemekle olur. Bireydeki aidiyet hissi ebeveyn ortamında yani ailevi grup içinde başlar. Bu sosyalleşme en önemlisi de bireyi düzgün bir vatandaş haline getirme eylemi eğitim- öğretim kurumları sayesinde olur.

Belli bir yerde doğmanın kişiyi üye yapması politik bir otoriteyle toprak arasında bağı olurlar; egemenliği tikelleştirir ve somutlaştırır. Bir topluma aidiyet bir dili konuşmakla, kültürel bir duyarlılık göstermekle, gelenek ve göreneklerine, yaşam biçimlerine uyum sağlamakla ya da o toplumun tarihine katılmakla birlikte gelir. Kişilerin aidiyet duygusu ailenin, bir bakımdan da takınılan tavrı etkileyen tarihin, okullarda doğru bir şekilde öğretilmesi önemlidir. Bütün ülkelerin eğitim öğretim kurumların da kendi geçmişini öğretmesinin nedeni kendi toplumlarını ve bunların değişime uğrama şeklini onlara kavratıp milletlerini, vatanlarını tasvip edip bununla her yerde, her şekilde ve her zaman gurur duymalarını sağlamak, vatandaşlık bilinci tam ve sarsılmaz bireyler yetiştirmektir (Çiftçi, 2010).

Marshall (akt. Hann, hann, 2003) yurttaşlık konumunun sadece kanuni bir boyutunun olmadığını politik bir gruba ait olma davranışının tümünü içine aldığını söyler. Kanunlar karşısında eşit olma, halkın oy kullanma hakkı gibi politik ve halkını bolluk içinde yaşatan bir örgütlenme olarak sosyal devlet anlayışı çevresinde, yurttaşlara hukukun verdiği kazanımlar temelde üçe ayrılır. Marshall, bu sıralamanın akla uygun aşamalar halinde olduğunu, tarihi sıralamalara uyarak gerçekleştiğini, temelde yurttaşların mülki ve kanuni çerçevede oluşum gösterdiğini, demokrasi sonrası halkın politikada doğrudan yer aldığını, en son aşamada insanların eğitim-öğretim, sıhhat, toplumsal güvenlik gibi haklarından doğrudan yararlanabileceğini, bunlar sayesinde de sosyal devlet ve yurttaşlık seviyesine varıldığını iddia etmiştir (Uluç, 2013).

2.7.6. Etnik aidiyet

Toplumdaki bireylerin benzer birçok yönü olmakla birlikte bunlardan bir tanesi de ortak kültüre sahip bireylerin bulunduğu bir topluluğa yönelik hissettiği aidiyettir. Bu açıdan bakıldığında fertler ortak bir kültüre sahip bireylere aidiyet ihtiyacı içindedir ve bu yakınlığı hisseder. Weber (2004) bunu ‘Etnik aidiyet ortak geçmişten gelen bir kalıttır.’ şeklinde açıklar. Bunu iki açıdan ele alabiliriz. İlki etnik bir aitlik hissinin ortak şuur için gerekli olduğu veya buna ihtiyacın hissedilmediği görüşüdür. İnsanlarda herkes için geçerli bir algı oluşturulup bunun fazlaştırılması için bütüne hitap eden lisan ve diğer maddi manevi kaynaklardan yararlanmak gerekir (Mustafa, 2017).

Etniksel aidiyet yalnızca bulunulan toplumda değil, dışarıdan gelip oraya sığınan bireyler için de onları birbirinden ayıran bir faktördür. Bu noktada etnik aidiyet için yeni yerin lisanını öğrenmenin önemini vurgulamak bir gerekliliktir. Bulunulan o ülkenin insanlarına yakın olmayı ve sığınan insanları dışlayıcı değil aksine onlara yakın olmayı sağlayıcı bir etmen olarak dili görmeliyiz (Efe, Paksoy, Söylemez, Ajghıf, 2016).

Bir kişinin ortak kültür anlayışına sahip bir topluluğa mensup olması için o kişi ve grup arasında bütünüyle ya da bazı açılardan ortak yönlerin, özelliklerin, niteliklerin olması gerekir. Kişinin etnik topluluk ile olan alakadarlığı iki tarafında etnik kimliği oluşturma aşamalarıdır. Bu sayede ortak bir tarihi ve bu konuda bilinci bulunan lisan, vatan, maddi ve manevi değerler açısından benzer yönleri yaşatan kişiler, yaşama karşı beraber hareket etme, ortak faydacılık anlayışı ve zor durumların üstesinden beraber gelme davranışı geliştirirler. Bu da Ritzer' in (2011) etnik kimlikteki görüşlerini yansıtmaktadır. Ritzer' e (2011) göre etnik kimlik bizlere o kişinin kim olduğu ya da olmadığı bilgisini verir. Ayrıca bu bizlere kişinin etnik aidiyeti dışında, bireyin hangi topluluğa üye olduğu bilgisini de verir (Mustafa, 2017).

Geertz (2000) kültüre ilişkin herhangi bir bütünselci, birleştirici, kavramı reddettiği için bütünselci, birleştirici bir kültür anlayışına dayanan etnik aidiyet ve ulus gibi kavramlardan uzak durmayı yeğler. Ancak Geertz'in milliyetçiliğin ve etnik aidiyetin modern dünyanın bütünlerini oluştururken ki özel gücüne ve bu iki kavramın onlara üye olanlara neden o kadar sarsak belirsiz gelmediğine dair hiçbir açıklama getirmediğini söylerken de Gellner' in haklıdır (Hann, hann, 2003).

Tanrısal değerler, değerlere inancı olan bireyler, mensubu olduğu bir saldırı hali sezinlerse, bu kişinin temeldeki kimliği dinsel aidiyet ile donatılacak ve dinsel kimliği odak olacaktır. Böyle bir durumda da insan dine karşı oluşan bu durumla başa çıkma çabası gösterecektir. Bireyin zorbalığa maruz kalış şekli olarak etnik aidiyeti görmesi durumunda, bu duruma neden olanlar aynı dinden ama farklı gruptan geliyorsa bile, etnik aidiyet için birey mücadele gösterebilir (İlge, 2014). Maddi-manevi unsurları taşıyan kimliğin geldiği bir mekan, zaman, tarih ve belirli başlangıç değerleri vardır.

Güleç'e (1992) göre, sınırları belirli bir toprak parçası üzerinde hayatlarına devam eden toplulukların millet olabilmesi, ortak pazar anlayışı ve bu topluluktaki

değişim aşamaları ile olmuştur. Bu durum ortak bir etnik aitlikleri olan gruplar için de geçerli olabilmektedir (Mora, 2008).

2.7.7. Mesleki aidiyet

Mesleki aidiyet bireyin mesleğine olan bakış açısı, tavrı, tuttuğu yol ile ilgilidir ve insanların o meslekte ulaşmak istediği noktayı içerir. Bu nedenle de mesleki aidiyet bireyin davranış biçimini etkilemektedir. Tabi ki mesleğe duyulan aidiyette her birey açısından seviye farkı vardır. Mesleğine ve iş yerine fazlasıyla aitlik hisseden insanlar mesleğine sağlam biçimde, içten, gönülden bağlı olur; mesleğin gayesini kendisi ile özdeşleştirir, işi için emek harcar ve meslekte var olabilmek için arzu duyup bunu davranış haline getirir (Selimoğlu, Yeşilçelebi, 2014).

Kişinin bir hedefe ulaşmak amacıyla girdiği yolda onu güdüleyen ya da “kişinin işini içselleştirdiği onu benimsediği kuvvet” olarak açıklanabilir. Buradan da insanın işine duyduğu tutkunun temelinde de, ona duyduğu kuvvetli bağın yani meslekteki aidiyetin etkisi görülebilmektedir. Birey yaptığı işe ileri derecede içten yakınlık duyuyor ve iş ortamında, o iş grubunun içinde kendisini rahatsız hissetmiyorsa o bireyin mesleki aidiyeti fazladır diyebiliriz. Burada önemli olan kişinin mesleğine içsel güdülenmiş olmasıdır.

Mesleğe duyulan aidiyetin dört çeşidi vardır. İlkinde duygusal açıdan yaklaşılacak aidiyet ile kişinin işi arasında hislere dayalı bir bağlantı olmasıdır. Normatif meslek aidiyetinde ise her meslek grubunda olduğu gibi kişinin kendi mesleğinde olan normlara sadakat göstererek o meslek grubunda yer alması önemlidir. Üçüncü aidiyet türü “birikmiş maliyetler” şeklinde tanımlanır. Bu aidiyet ile insanlar buldukları zamana kadarki zaman diliminde oluşturdukları birikim nedeniyle işini bırakamaz. Son sırada ise “sınırlı alternatifler” vardır. Bu da bizlere bireyin o işteki seçeneklerinin sınırlanmış, kısıtlama altına alınmış olmasını ifade eder (Sağsan, Fırtına, 2015).

Meslekî aidiyet kavramı kişiyi ve onun mesleğini farklı açılardan ele alır, değerlendirir. İş yerinde ya da grupta yönetim işi ile uğraşan kişilerin emirleri altında bulunan bireylere olan yaklaşımları, onlarla ilgili herhangi bir problemi ele alış şekli, takınacağı tavır, elemanların iş koluna organize oluş şekli, birbirleri ile ilişkilerinin seviyesi, iş kolundaki bireylerin toplumsal ve iktisadi gereksinimlerinin giderilme

düzeyi, iş yerinin özellikleri ve birçok konu mesleki aidiyet ile ilişkilidir. İş kolundaki bireylerin bunlar gibi birçok konuda olumlu görüşlerde bulunması o yapıya kendilerini dahil hissettiklerini göstermekte ve iş yerinden beklenen, istenilen sonucu gerçekleştirmelerini sağlamakta, içsel ve dışsal olarak onları güdülemekte ve bunlarda çalışanda mesleki aidiyet geliştirdiklerinin kanıtıdır. Buradan hareketle mesleki aidiyet insanların mesleğe pozitif yaklaşımını sağlamakta ve başarısını arttırmaktadır (Alptekin, 2011).

İnsanların görev aldıkları meslek topluluğun ya da organizasyonun önem verdiği faktörleri, vizyon ve misyonu benimsediği ölçüde kendisini oraya ait hisseder, orayı benimser ve kurumun fayda sağlayabileceği faaliyetlerde bulunur. Ancak tam aksi durumların gerçekleştiği, yani bireyin kendisini oraya o mesleğe ait hissetmediği, iş yerinden, yöneten konumunda bulunan kişilerden ve iş arkadaşlarından sosyal ve psikolojik açıdan olumlu enerji alamayan, temel ihtiyaçları karşılanmayan, kendisinde eksiklikler gören, isteklerine pozitif yönlü dönütler alamayan bireyler istenilen verime ulaşamaz ve başarısız olurlar. Ayrıca her bireyin birbirinden farklı olduğunu varsaydığımız da mesleğe duydukları aidiyet derecesinin de farklı olduğu söylenebilir. Mesleki aidiyeti fazla olan kişiler mesleği ve iş yeri ile gurur duyar, orası ile anılmaktan memnun olur, mesleği ile ilgili her aşamada yer almak ister. İşyerine faydalı olmak için emek verir ve orada her zaman bulunmayı diğer şeylere tercih eder. Mesleki aidiyeti yüksek olan bireyler olumlu sonuçlar getireceği için iş yerleri bu bireyleri çalışan olarak tercih ederler (Keskin, Pakdemirli, 2016).

Çalışanın iş ortamına duyduğu aidiyetin fazlalık derecesi bireyin iş hayatında başarılarını arttırmasını sağlar ve çalışan sürekli gelişim içinde olur. Bu eğilimler de işyerinin sağladığı verimi arttırıp, başarısızlık oranını en aza indirir. Kuruma aidiyeti fazla olan bireyler iş yeri için her zaman artı bir değer olarak görülür ve iş hayatındaki yarış ortamında rakipler için dezavantaj teşkil ederler. Çünkü kendine gelecek faydadan ziyade kurumun sağlayacağı kazançları düşünen bireyler, bu durum kendi lehine olmasa bile o kurumda, pozisyonda hayatı devam ettirme, orada var olma isteği güderler. Kuruma aitlik hissetme; fazla çalışan olsa bile getirisinin fazla olması nedeniyle bu durumu göz ardı edemez. Aitlik seviyesinin az olması işe zamanında gelmeme ve zamanla ortamı terk etme gibi sonuçlar doğurur. Bir kurumda çalışmaya yeni başlayan insanların kendisinde oluşturacağı mesleki aidiyet duygusu her ne kadar temelde bireye

bağlı olsa da bu aidiyet duygusunu arttıracak, dahil olma duygusunu geliştirecek faaliyetleri gerçekleştirmek iş yerinin görevidir. Faaliyetlerin en önemlileri de çalışanlara düşüncelerinin önemli olduğunu belli etmek, bireysel çıkarlarını, yararlarını göz ardı etmemek, çalışma şartlarını daha iyi, uygun hale getirmek, çalışanlar ve yöneticiler arasındaki ilişkileri kuvvetlendirmek ve bireylere kurumlarında bir mesleki aile olabileceğini göstermektir (Öztop, 2014).

2.7.8. Kimlik ve aidiyet

Bir terim olarak ele alındığında kimlik birçok kimseyi içine alan aidiyet dışında, isteklerimiz, ümitlerimiz, hayatla aramızdaki bağ, hayatı anlamaya çalışma şeklimiz gibi yaşama karşı durduğumuz yeri bizlere göstermektir (Yozmerdivanla, 2015). Bireylerdeki aidiyet hissi, aile içinde temelleri atılan ve aile ilişkileri ile gelişim gösteren bir sosyalleşme aşamasıdır. Sosyal bir gruba hissedilen aidiyet lisan, maddi ve manevi değerler, örf ve adetler ve bu toplumun tarihine ortaklık sonucu onlarla iç içe geçerek meydana gelir.

Güngör'e (akt. Aşkın, 2014:29) göre "Aidiyet hissi bireyin bir topluluğa, bir organizasyona, bir devletin egemenliği altındaki her yere dahil olmakla ilgili algılamaya, fark etme yetisidir" şeklinde ifade eder. Bu nedenle tek tek bireyleri gruptan ayrı tasavvur edemeyiz. İnsanlar sosyal bir ortamda yer aldığı anda kendisini, kim olduğunu açıklayabilmektedir (Özer, 2015). Aidiyeti, kişilerin sosyal ortamdaki, çevredeki konumu ve bireylerin bu ortama aitlik duyması sonucu oluşan bir his ve hal şeklinde görürüz. Bunun nedeni olarak insanlara toplulukların belirli sıfatlar konurmasına karşın kişi bu sıfatları yakıştıran grupta kendisine ait bir yer görmüyorsa, birey için o sıfatlara, kimliğe aittir denilemez (Solak, 2017).

20. yy itibari ile "kimlik" kavramı ile ilgili çokça bilimsel inceleme ve araştırma yapılmıştır. Temel problem "kimlik" haline geldiğinde topluluğa hissedilen aidiyet bireylerde kendilerini sorgulama, tanıma halini ortaya çıkarır. Bireyin bulunduğu yere, gruba hissettiği aitlik kimliğin tekrardan oluşumunda yeni ve önemli bir kapıyı açar. Maddi ve manevi değerlerdeki farklılıklar, örf ve adetler; farklı diller ya da değişik ırklardan insanların bir arada yaşamasına sosyal bir çeşitlilik sağlarken bazı toplumsal ya da politik anlamda kimlik sorunlarını da doğurabilir. Günümüzde insanlar kendilerini

tanıtırken “Türk, Çerkez, Azeri v. kimlik kavramlarını daha net kullanıp kendilerine güvenerek bunu açıklamaktadırlar (Demir, Bolat, 2017).

Erzurum’da 1924 yılında meydana gelen deprem ile ilgili çekilen reklam filminde aidiyet ile bireyin kim olduğu o zamanın şartları çerçevesinde televizyon aracılığıyla insanlara tekrar sunulmuştur. Depremden yıllar sonra 2010 yılında Mustafa Kemal Atatürk ile depremi yaşayan insanların konuşması yayınlanmıştır. Mustafa kemal Atatürk depremi yaşayanlara bir ihtiyaçları olup olmadığını soruyor. Bu soru sonrası alınan cevap depremi yaşayanların aidiyet hislerini ve kimlik elemanlarını ortaya koymaktadır. Kişinin verdiği cevap “Bir şey istemiyek Paşam...Biz yedi düvelielen harp etmişik, koca memleketi yeniden kurmuşuk...O bize yeter.”dir (Taşkaya, 2013).

1970’li yıllardan itibaren farklı ırklardan insanların bir arada yaşayışındaki artış ve bunun sonucundaki devinim ile kimlik problemi, fazlası ile gündeme gelmiştir. İnsanların sahip olduğu farklı aidiyet türlerinden bir tanesinin diğerlerine göre daha fazla ve kimlik üzerinde tamamına yakın onun etkisinin hissedilmesi ile kimlikler, bireyin ve o grubun kendilerini doğru bir şekilde açıkladığı ve gizlemeden dışa vurduğu somut olmayan sınırlardan, değişik kimliklerin yadırgandığı, dışlandığı, yok sayıldığı ortamların oluşmasına neden olur. Bugün bile belirli toplulukların başka grupların varlığına son verme istemi, onların kimlik varlığını kabullenememelerinden gelir. Bu duygu ilk başta başkalarını çekememe şeklinde iken sonraları onların varlığını kabullenememe reddine gelir. Yok sayılan, hor görülen, istenmeyen kişiler kırıldıkları noktaları neresi veya hangi yönü ise oraya daha çok aidiyet hissederler. Aslında savaşların, toplumları yok etmeyi istemenin temelinde de bu vardır. Buna çözüm olacak olan şey ise insanların bu düşünce yapısının sorgulanması, anlayışa ve birbirlerinin varlığını kabul etmeye dayalı bir sistem geliştirmesi, tüm insanların yaşam alanının dünya olduğunu görmek ve bunu uygulamaktır (Karakeçili,2015).

Girard’ın (2010) mimetik (öyküsel) düzenek olarak adlandırdığı kuramı daha önce yokken daha sonra varolan kimliğimize bu imkânı veren kavramdır. Bireye, insana, nesneye, mekâna, inançlara alışma kabiliyeti veren, o bireyin benliği, kendi varlığı olan maddi ve manevi değerlerle birleşmesi için öğrenmesi gerekenlerin tümünü öğrenme imkânı sunan şey mimetik olgunun kendisidir. Bu olgunun temelinde de sosyal

öğrenmede olduğu gibi taklit etme davranışı vardır. Farklı bir bakış açısı da bireydeki aidiyet- kimlik sahibi olma kazanımlarını, bireyin sosyalleşmesinden, bir örnekle açıklanırsa mahsul toplayan bireyler arasındaki birliktelik, yardımlaşma ve mahsulün bölüştürülmesinden ortaya çıktığı esas alınır. Araç gereç icat etmeyi, korunabilecek bir alan inşa etmeyi, tarım ile uğraşmayı, hayvancılığı, ateşin icadını bireyler tek başlarına değil, diğerleri ile işbirliği halinde iken bulmuştur.

Tüm bireylerin özündeki aidiyet duygusunu ortak alanda hayatını devam ettirdiği bireyler ile öğrenmiştir. Kişinin barınma ihtiyacını karşılayan mekan, onların hayat şeklini ortaya koyar. Hayatı bu şekilde devam ettirme biçimleri tek tek bireyleri değil de grubu temsil ettiği için sosyal bir genellemeye gidilebilir.. O insanların genel hayat tarzını, maddi manevi değerlerini, kimliğini temsil ettiği görülür. İlkçağlardan bugüne kadar hayat koşulları değişikliğe uğrayarak da olsa taklit edildiği için nesilden nesile geçer ve medeniyetler tarihinin meydana gelmesine ve genişlemesine katkı sağlar (Zeybek, 2012).

Kimlikleri anlaşılır bir hale getirirken insanları sınıflayan, ötekileştiren yapıya Maalof (2000) karşı durmuş ve aynı yazar "Ölümcül Kimlikler" kitabında insanda çok farklı aidiyet türleri varken bireyi bir aidiyete hapsedmenin yanlış olduğunu söyler. İnsan kimliğinin değişik aidiyet yapıları ile meydana geldiğinin anlaşılması ile bir anlamda bireyin içselleştirdiği, tezat etkiler gördüğü zaman, kendi halkının yanında farklı gruplarla iletişim kurarak insanları ötekileştirmeden, sınıflandırmadan, dışlamalardan vazgeçecektir.

Kimlik, insanlığın varoluşundan bu zamana kadar kişinin aidiyet duygusunu karşılamak gibi kültürel görevi üstlenirken bugün buna ek olarak politik düzende de ilk başlarda gelen ve birçok karşıt görüşü karşı karşıya getiren bir kavram olmuştur. Kimlik problemini bireysel, psikolojik bir aşamadan toplumun tümünü ilgilendiren bir faktör haline getirmiştir ve insanı tanımada onun anne adı, eğitim durumu gibi bireysel özelliklerinden yola çıkarak değil, toplumsal aidiyeti temel alan faktörlerden başlamıştır. Bu açılan bakıldığında aidiyet ve bir kuruluşa, topluluğa ya da kimseye bağlantılı ilişkili olma durumuna ayrıntılı bir halde değinmek konuyu daha açık ve düzgün hale getirir (Tamer, 2014).

Tahsin'e (2003) göre kimlik, aidiyetin kıymetli bir ögesidir. Kent ile ilgili faktörleri incelemek amacı ile yapılan bir araştırmada buradaki hayat, yeni ürünler ortaya koyma ve ürünlerin harcanmasına dair kültürel izlenimlerin açıklanması, kentlerde yaşayan ve hala devam eden alt kültürlerle, kimlik oluşumlarına dair bireylerin farkında oluşunu ve alanın özelliklerinin belirlenmesinde bilgilerin ortaya koyulmasını sağlar.

Dayanıklı bir kimlik hissinin oluşumu, fertlerin yer aldığı sosyal unsurlarla yani maddi manevi değerlerle ve milletle arasındaki bir duruma aynı uygulama ile cevap verilmesi esasına dayalı bir birliktelik yani bireyin topluluğa aitlik duyması ‘’aidiyet duygusu’’ bulunması şarttır. Kimlik kavramı kendini tanıtırken diğerleri ile aynı olmayan özelliklere dikkat çeker. Bunu yaparken de kaçınılmaz bir hal olan kendinden başkasını "öteki" konumuna getirmenin yanında ortak yönlerde bir birlikteliği, aidiyeti bir yerin üyesi olmayı dile getirerek, aynılık prensibi ile türdeş bir yapısı olan "bizlik" sınıfını meydana getirir. Kimlik kavramı açıklanırken onun daha çok bireye özgülük durumuna vurgu yapılsa da, bireylerin varlığının doğal bir getirisi olan aitlik duygusu insanı "biz" durumuna yakın hale getirip bütünü içine alan bir kimlik oluşumunu kaçınılmaz kılar. Buradan yola çıkarak aidiyeti olmadığı bir toplulukta tümsel bir kimlik yapısının var olmayacağı görülür (Bayri, 2008).

Beyhan (2010) kimlik olgusu realitede bireyin toplumsal aidiyet yönüne de vurgu yapar. İnsanların bireysel bir yanının olduğu kadar topluluğa, bütüne aitliğinin de olduğuna dikkati çekip bunu beyan etme, kendi özünü ve kendisi dışındakilerin varlığını tanıyıp bu durumu devam ettirme düşüncesine atıfta bulunur.

İnsanoğlu doğduğu an itibariyle ilk aidiyet grubu olan ailenin, toplumun yapısında yer alır ve buranın doğal bir sonucu olarak o yapıda var olan üst ve alt kimlikleri orada elde eder. Üyesi olduğu o topluluğun lisan, dini inanç, ırk, ulusçuluk anlayışı, toplumsal tabaka ve o grubun akraba kimliği yeni bireyle bütünleştirilir.. Buna bir nevi kalıtın miras yoluyla olması denilebilir. İkincil aşamada topluma yeni kazandırılan bu birey ona miras kalan kimlik özelliklerini koruyarak ya da onlarda farklılık oluşturarak bunların yanında da toplumsal bir varlık olup o gruba aitlik hissederek ve de eğitim- öğretim kurumları sayesinde hali hazırda var olan kimliğine ilaveler yapıp yeni kimlikler elde eder (Bilgin, 1994).

2.7.9. Benlik ve aidiyet

Aidiyet şuuru benlik yolu ile oluşturulduğundan birey ile diğer faktörlerin bağlantısı, kişiyle özdeşleşmesi kişinin etrafıyla bütünleşmesi ve bu ruh halini almasının sonucunda elde edilir. Yaşadığımız yer, bu yerdeki insanların geçmişleri ile ilgili bilgileri, etrafta yaşayan ve farklı kültürlere sahip bireylerin, toplumların ilişki seviyesi, arkadaşlıklar, tezatlar vb. faktörlere ya da topluma duyulan aitlik duygusu ile bireyin hayat felsefesi, kişiliği ile alakalıdır. Bu organizasyonun sonunda ulaşılabilecek temel yargı bir kişi ve o kişinin benliği, içinde bulunduğu gruptan yola çıkarak açıklanmışsa, o birey toplumdan ayrı bir şekilde konumlandırılmaz. Elde edilmek istenilen sonuç, insanların öz varlığını, kişiliğini meydana getiren ve o şeyi kendisi yapan özellikler çerçevesinde evrenini tanıtırken mekânı, konumu kendi varlığı derecesinde var sayarak o yer ile ilgili inkâr edilemez bir aidiyet duygusuna sahip olduğudur (Zeybek, 2012).

Çocukluktan itibaren bireyde var olan, yer edinen aitlik olgusu ait hissetme gereksinimi insanların pozitif duyumsamalara ulaşmasına ve bireyde öz güven oluşturarak öz benlik algısını yükseltmeye katkı sağlar. Çünkü tabii bir örgüt olan aile yapısındaki birliktelik bireyin hayatında önemli bir yere sahiptir. Bu birliktelikten kasıt “ait olma” hissidir.

Bernard (akt. Aşkın, 2014:33-34) “Ait olma duygusunun ya da bireyin bir yere kendisini dahil hissetmesinin psikolojik bir ferahlama getirdiğini ifade etmektedir. Bu yardımlaşma, iş birliği, birliktelik, tümsel yaklaşım ve sosyal rahatlama ile birlikte sosyal dayanak olarak ta ifade eder ve karşısındakilere açıklar. Topluluklarda yer alan o topluluk veya örgüt tarafından kabul görürse onlarla özleşir ve bunu içselleştirir. Bu sayede bireyin kendilik algısı artar ve öz saygısı gelişip güvenini artırır. İçinde yaşadığı topluluğa dahil olabildiğini düşünen insanlar özde mutlu olur ve yüksek benlik algısı oluşturup kendisine olumlu duygular besler (Şentürk, 2012).

Aidiyet hissi yoksa çocukta kimlik sahibi olabilme yetisi azalır. Uyku halindeyken altına yapabilir, korkmaması gereken şeylerden korkarlar, sürekli endişe halindedir. Yalan karşındakini yanıltmaya çalışmak, hıyanet, başkalarının arkasından konuşmak gibi toplum tarafından hoş görülmeleyen davranışlar ailesine aidiyet duygusu geliştirmemiş bireylerde rastlanır. Ebeveynler ve çocuklar ya da sadece ebeveynler arasındaki aidiyet zayıflığı bireyleri birbirinden uzaklaştırır, karşılıklı düşüncelere önem

vermezler ve de farklı hayat felsefesi oluşturup değişik yönelimlere girerler. Yani aynılık kavramı onlar için geçerli değildir (Güneş, 2017).

Aidiyet ve benlik kavramı sınırları belirlenmiş kavramlardır ve aitlik hissederek kimliğimiz özgürleşmiyor, benliğimizi sınırlardan kurtarıırken aidiyet duygusu azalıyordu. Bu iki kavram arasında kalmak insanı ruhsal sıkıntıya sokmaktadır. Birisini sevmek ve o kişi tarafından sevimlik ve ona yakınlık duymanın, bir kısıtlamaya maruz kalmadan, içinden geldiği gibi yaşamakla karşı karşıya geldiği bir durumdur bu. Önceden zıt kavramlar birbirinden kesin çizgilerle ayrılıyordu. Güzel- çirkin, iyi-kötü, az-çok vb. kavramların sınırları belirgindi. Aitlik duymadıkça insan bireyselliğe itiliyor. Sınır çizgilerini kabul edersek ait oluyoruz. Bu da sürekli bir çatışma ortamı doğurmaktadır (Kuyuş, 2015).

Bireyin kimlik sahibi olması doğum ile kazandığı bir geçmiş ve geride bırakılma amaçlı yaklaşılmalı onunda kimlik ile oluşturulan ve biçimlenen bir faktördür. Marx, bunu geçmişteki bireylerin ve inşaların günümüzdeki bireyler ve inşaları oluşturduğu şeklinde açıklar. Bu anlamda bireye ve topluma geçmiş ve geride bırakılma amaçlı yaklaşılmalı onunda kimlik oluşturmanın bir parçası olduğu görülecektir (Taşkaya, 2013). Kimliğe ait bir olgu sosyal ilişkinin esas parçası da aidiyet, o kişinin kendisini yer aldığı ortamın belirgin ve değerli bir parçası olarak kabul etmesine yardımcı olur (Duru, 2015).Bilinçli olarak bir gruba aidiyet üyelik-benlik kavramı oluşturur (Akıncı, 2014). Toplulukçu toplumlarda ise ilişkisel benlik yaygındır. İlişkisel benlik sahibi kişiler için önem verilen başkaları herhangi bir grup değil iç grup diye ifade edilen, kişilerin aidiyet duydukları ve ortak bir kader öngördükleri gruplardır ve özellikle bu gruplara uyum ön plandadır (Erdil, Wasti, 2007).

2.7.10. Mekân ve aidiyet

Mekana bağlı olmak temelde duygusal ilişkilere dayansa da buna ek olarak insanlar, topluluklar ve belirli alanların ilişkisini de içine alır. Ayrıca bir yere duyulan aidiyetin kişinin orada kendisine bir zarar gelmeyeceğini düşünmesi, çekinmesi ile de ilişkisi vardır. Bunun nedeni olarak insanların bildiği, daha önce bulunduğu yerlerden kuşku duymaması, korkmaması ve buna bağlı olarak o mekana karşı kendisinde ait olma hissini geliştirmesi gösterilebilir. Aidiyet duygusu ile belirli bir mekanda kişinin

kendisinden bir parça bulması ve onları kullanarak bu duyguyu sağlamlaştırması sağlanır. Bunun nedeni de ortamı fiziki özellikleriyle oraya olan duygusal bağın ilişkili olmasıdır. Hatta incelemelerde bu faktörlerin temel faktör olduğuna dikkat çekilir. Buna benzer durumlarda kişinin mekanı bir ayna gibi görmesi, o mekanda yer alması, oradan sosyal-psikolojik doyum sağlanması ve bununla birlikte mekanla sonsuzlaşma dileğinin bir getirisi şeklinde oluşur ve bunlarla onu kendisi yapan değerleri, kim olduğunu, var oluşunu sağlamlaştırır, temellendirir (Solak, 2017).

Aidiyet hissi bir mekana ait fikirler, insanlarda bazen dünyaya geldiği ve bir müddet yaşamını idame ettirdiği, il, belde, bucak vb. etrafında biçimlenirken bazen de bir his, küçük bir mahalle ya da bir masanın önündeki bazen mekan içinde geçerli olabilir. İnsanların yaşamlarının belirli bir kısmını geçirdiği yerde gerçekleşen, onun için negatif sayılan değişimleri (bozulma, farklılaşma, hırpalanma) geçmişte gerçekleşmiş ve değerini kaybetmiş şekilde algılanıp asabileşebilir. Bu nedenle de bu yerleri zihinlerdeki o ilk haliyle koruyup, kollamak amacı güder. Olgunlaşmış kişiyi küçüklüğüne, masum haneliğine, huzurlu olduğunu hissettiği zamanlara güdümlenen ve ona ait olan nesnelere, geçmişten ona kalan güzel anılar bugüne bağlayan bir film şeridi vazifesi gördüğü için değerlidir (Fedai, 2009).

Sosyal bilimlerde genelde aidiyet konusundan bahsedildiğinde ona benzer olarak akla gelen olgu kimlik olmuştur. Coğrafya da aidiyet ve kimlik ilişkisini işleyen birçok çalışma vardır. Bunlar da temel anlamda bahsedilen önem verilen konu kimlik oluşumunda mekanın önemidir. Aidiyetin birçok yönü vardır. Ve mekanda bunlardan bir tanesidir. Mekan ile aidiyetin ilişkisi düşünüldüğünde mekanın orta noktasın da aidiyet görünmektedir. Bunun içindir ki aidiyeti mekansal bakış açısı ile ele almamız önemlidir. Aidiyet ve mekanın bağlantısını açıklarken üç temel belirlenmelidir. Bunlar konum, kişisel boyut, sosyal boyuttur. Bir kavramı ele alırken bu üç konuya da rastlıyorsak o kavramın bir mekanı olduğunu düşünmek aidiyet gibi çok boyutlu bir kavramı incelemek için önemlidir (Uysal, 2015).

Mekanın, yer aldığı coğrafi konum açısından yapılan açıklama bireyde mekan bağına etki etmektedir. Ele alınan düşünceye bu yönüyle bakıldığında bazı araştırmaların belirli bir konuma göre gelişme gösteren his ve simgesel düşüncelerin bilhassa o mekanın yerleşik sistemi ve kişilik temelleri sonucunda var olduğu ve gelişim

değişim gösterdiği sonucu çıkar. Aidiyetle orantılı olan bu meselenin mekan bağlılığına fazlasıyla etkisi olduğu ortadadır. Mekan bağlılığını değerli yapan bireyin mekanla kimlik ilişkisini olması kendisini o mekan ile benzer düşünmesi ve bu faktörlerin de etrafı kollamasına, güvenliğini sağlamasına neden olarak gösterilmesidir (Tanberken, 2004).

İnsanların maddi ve manevi olarak başından geçen olaylar, hayat üretme ve tüketme sanayisiyle gelişme gösteren kültürlerin bahis edilmesi, şehirleşerek olan ve varlığını devam ettiren alt noktadaki kültürlere dair kişilik oluşumu ile ilgili algı oluşturmaktadır. Bir olayın anlatım dizini ve bunlarla yapılan incelemelerin hepsi kültürel eylemlerdir. Bu araştırmalardan bazıları da oradaki vakanın, nesnenin, olgunun, o anki halin veya herhangi bir zamanın olay hali ile aidiyet sağlar (Tahsin, 2003).

Mekan sahibinin seçimlerini sahneye koyup bu yönde bir sistem oluşturduğu yani şahsına özgü kurguladığı mekana aidiyet hissini doyuma ulaştırma kabiliyetinin var olmasıdır. Kişiselleştirme özelliği baskın bireylerin, aidiyet hissine duydukları gereksinimler fazla olmasına karşın, özel alan ihtiyaçları azdır. Kişiselleştirme gereksinimini doyuma ulaştırmayan bireyler normalden az mekânsal tatminlik, yüksek olmayan meslek aidiyeti, psikolojik rahatlığa ulaşım sorunu ile karşı karşıya kalırlar. Yani mekan kullanıcılarına kafi derecede bireyselleştirme fırsatı sunulmazsa düşük mekansal memnuniyet görülür (Yıldırım, Erniş, 2012).

2.7.11. Yalnızlık ve aidiyet

Yalnızlık birey şuurunun ve hislerinin kendisini saklayarak, dış dünyadan izole ederek bağlantısını kesmesi sonucu kendisini kapattığı kutudan çıkmamasıdır. Birbirini etkileme ve bilgi, duygu, düşünce aktarımı yapıp kapalı sandıktan çıkarak, diğer şuur halleri ve hislerle birlik olup bireyin varlığını anlamlandırmasıdır. Bilişsel süreçleri inceleyenler yalnızlığı insanın bilgiyi alması, yorumlaması, bir sorunu ele alış biçimi, içsel ilişkisel ve iletişimsel boyutları üstünde durmakta ve insanın değişik bir farkında oluş ortaya koyarak aidiyet hissini yitirdiğinden bahseder (Armağan, 2014). Yalnız insanlar aidiyeti tadabilmek, dostluk kurmak ve toplumsal yönlerini geliştirmek, hareketli bir yaşam sürmek amacıyla dışa dönük toplumsal gruplarda yer alırlar (Özen, 2009). Yalnız insanlar dünyayı kendine göre algılama şeklinin ve hislerinin arkasına

saklanarak kendisi dışındakilere bağlarını kapatıp, kabuğu dışına çıkamazlar (Karademir, Öz, 2016). Aidiyet hissi insanı yalnız olmaktan kurtarır. İnsanlar da bu duygusal ihtiyaçları karşılamak için uç noktalara başvurup, değişik yerlere dahil olmaz (Güneş, 2017).

Yalnızlık ve depresyon hali, kendisine ait olan bir şey artık isteme açısından fazlasıyla stres yapanlar içinde, kişiliğin negatif ikinci seçeneği olarak ele alınır. Bu da aidiyet tarzının yalnızlık ve depresyon dahil aşikar farklılaşmayı tanımlayacağını ifade eder. Aidiyet Weiss teorisinde yalnızlığın temeli olan teori ile incelenebilir. Doğruluğu kanıtlanmamış temeller daha basit oluşturulur. Aidiyet biçimi ne olursa olsun onu yitirenler yalnızlığa mahkum olurlar. Orta yaş seviyesindeki insanlar içinde duygusal bir işbirliği en çok görülen aidiyet şeklidir. Ama ‘en iyi arkadaş’a da iyi bir aidiyet biçimi denilebilir. Var olmamanın yokluğu yalnızlığın olacağını da düşündürebilir. Yalnızlık duygusunun fazla olması aidiyet şekline göre farklılık göstermelidir. Güvensiz bağlanma şekli olanların yalnız olma ihtimali fazladır. Aidiyet şekli insanların birbirleri ile olan ilişkilerine etki eden bir etmenken yalnızlık ve depresyon bu beraberlikte uyumsuzluğun temsilcileridir (Erozkan, 2011).

Aidiyet toplumsal ilişkilerin bir faktörü, yalnızlık, dışlanma, soyutlanma, uzaklaşma duygularından insanın özellikle duygusal yönünü koruyan bir faktördür. Bu yüzdendir ki aidiyet duygusunu geliştirmek toplumsal bağ kurmaktan çok daha önemlidir. Aidiyet bir kişinin kendisini kendisi yapan özellik, kişinin öz varlığı, kendisiyle ilgilidir ve insandaki kendilik algısında yer alan tüm faktörlerin mecazi anlamda içten gelen bir temsilcisidir (Duru, 2015).

2.8. Aidiyet Türleri

Aidiyet üzerine araştırma yapan bireylerin çok farklı bilim alanlarına mensup kişiler olduğu gerektir. Önceleri fenomolojik (bilinç bilimi) değerler dizisi alanında araştırmalarına başlanan aidiyet, genelde özgül durum ve etraftaki kişiye özel tecrübeler üzerine araştırmalara ortam oluşturmuştur. Olgucu bakışın temel alındığı ve deneye dayanan bir netlik bulunmaması aidiyetle ilgili uğraşların hızla ilerlemesine engel olmuştur.

2.8.1. Fiziksel alanlara karşı aidiyet

Yer aidiyeti terimi, genellikle “yer kimliği” ve “yer hissi” gibi terimlerle birbirinin yerine kullanılabilir. Bu kavramların her birinin kalbinde insanların çevreleriyle olan ilişkileri, özellikle bu ilişkinin duygusal yönlerini anlamayı arzulamak vardır. Varoluşsalcılık görüşüne dayanarak, literatür hem yer tutma varlığı hem de insanlar ve yer arasındaki bu bağların oluştuğu koşullara odaklanmıştır (Bezirgan, 2015). Birey ile belirli bir mekan arasında oluşturulan hisler odaklı ilişki şeklinde tanımlanan yer aidiyeti, mekan bağlılığı, mekan kişiliği, his odaklı bağlar vb. yönlerin hepsini içeren kavramdır. Anılar, tecrübeler ve bir şeylere alışmış olma durumunun sonucu neticesinde mekanlar bireyde çeşitli duygular oluşturmaktadır. Sevilen bir bireyin öldüğü yer, sevgilerin ilk bulunduğu kafe, okuduğumuz üniversitenin şehri ve çok güzel bir tatili geçirdiğimiz mekanlar gibi bizde olumlu duygu oluşturan yerlere insanlar farklı anlamlar yüklerler.

Bir mekanda mutlu olmak o mekana olan hislerle, bizi mutlu edebilmesi ile alakalıdır. Bizi orada yaşadıklarımız ile mutlu edebilen şehirler olabileceği gibi bir yeri sevmemizin temel nedeni orada doğmamız olabilir. İnsanların dünyaya geldikleri şehri, ilçeyi “memleket” şeklinde algılaması göz önüne bulundurulduğunda ve ilk kez tanıştığımız birine nereli olduğunu, nerede doğduğunu sormak istemiş olmamız bizlere bir yere olan duygusal bağın insanlar arasında ne kadar önemli olduğunu göstermektedir (Burnaz, Ayyıldız, 2017).

Yer araştırmalarına yapılan bağlılık, yerin tanımlayıcı unsurlarına göre kapsam ve ölçek bakımından çeşitlilik göstermektedir. Çok yönlü yer eşleştirme kapsamı, aşağıdakilerden oluşan geniş bir ortam yelpazesi içerir: küçük objeler, evler ve mahalleler, şehirleri kapsayan bölgelerdir. Birçok çalışma, bireylerin 'fiziksel' yerine tutunması üzerine odaklanmıştır. Fiziksel çevreyle olan etkileşimler vasıtasıyla, fiziksel alan eklentisinin nesnesi haline gelmiştir.

Yer aidiyeti, bireyler ve bunların anlam dolu çevreleri arasında oluşan bağlanma duygusu, son yıllarda bilimsel bir ilgi görmüştür. Bu ilginin bir kısmı, küreselleşme, artan mobilite, bizim yer ile bağlantılarımız ve çevre sorunlarının içine giren varlıkların, varlığını tehdit eden insanlık bağlarının kırılma sürecinin farkındalığından kaynaklanmaktadır. Yer aidiyeti, pek çok önemli süreçle alakalı olduğu için üzerinde

çalışılmaya da layıktır. Örneğin, yer aidiyetinin duygusal bağ olarak incelenmesi, yer değiştirmeye zorlananların ifade ettiği sıkıntı ve üzüntüleri aydınlatmaktadır (Brocato, 2006).

Araştırmacılar bireylerin mekana bağlılıklarını farklı ölçek türleri ile araştırmış ve bazı durumlarda bir daire, bir site gibi küçük alanlar karşılına çıkarken bazen de bir şehir ya da bir ülke gibi daha büyük yerlerle karşılaşmışlardır. Genel araştırmalarda yere olan aidiyetle araştırmanın bağımsız değişkenleri olarak sosyo-kültürel etmenler toplumsal ve fiziki değişkenler göz önünde bulundurulmuştur. Bu etmenlerden bir mekanda geçirilen sürenin çokluk veya azlığının oraya olan aidiyeti fazlasıyla etkilediği gözlemlenmiştir.

Bir mekanda daha fazla zaman geçiren bireylerin daha az zaman geçiren bireylerden daha çok aidiyet hissettiği görülmüştür. Mekana bağlılığı arttıran diğer faktörler ise fiziksel çevre ve unsurlar, orayı önemli kılan mimari, tarihi yapılar; yapıların, binaların insanda uyandırdığı estetik duygular, kentleşmenin az doğal güzelliklerin fazla olması gibi çevresel ve mimari unsurlardır. Bir mekanın bu sıralanan unsurları bünyesinde bulundurup orada yaşayan bireylerde olumlu duygular oluşturması ve bu faktörlerle oraları değerlendirmesi bahsedilen mekana bağlılık seviyesini fazlasıyla arttırır. Bu durum toplumsal bilimlerde “yere bağlılık” konusunu daha ilginç hale getirmiş ve araştırmaları arttırmıştır. “Çevre psikolojisi, yer bilim, mimarlık, tasarım ve planlama” vb. sosyal disiplinlerde yere bağlılık farklı açılardan ele alınmış, söz konusu edilmiş, bireylerin mekânla arasındaki ilişki göz önünde bulundurulmuş ve insanların fiziksel çevre ile kurduğu ilişki tıpkı bireyler arası bağlara benzetilip araştırılmıştır. İnsanın nesnelere olan bağlılığı, sevgiyi bir mekân karşısı da gösterebileceği önemli bir konu haline gelmiştir (Göregenli, Karakuş, Kösten, Umuroğlu, 2014).

Birçok insan coğrafyacısı ve çevre psikologu, coğrafi alana yerleştirilecek bir bağın geliştirilmesi yoluyla, yaşamlarına anlam katan bir aidiyet duygusu kazanacağına ve amaçlandığına inanıyor. Schreyer, Jacob ve White (1981) yer ekinin bir kullanıcının rekreasyon ayarını değerlendireceğini ve bu değerlemenin iki boyuttan oluştuğunu önermiştir: işlevsel anlamlar (spesifik aktivite ihtiyaçlarıyla ilgili) ve duygusal-sembolik anlamlardır (Brocato, 2006).

2.8.2. Sosyal alan aidiyeti

Yaşı ilerlemiş olan özellikle de ergenlik sonrası dönemdeki bireylerde kendisini bir gruba dahil hissetme duygusu daha fazla yaşanır. Kendine göre bir ayrılık, belirgin özelliklerini yani öz yapısını ortaya koymaya çalıştığı dönemde, gördüğü geçirdiği durumların fazla olmadığı, tecrübe oluşturamamış, hayata karşı duruşu belirlenmemiş, farklı ilgilerini karşılamayı yaşamın kendisi olarak algılayan, farklı şeyleri deneyimlemeyi felsefe olarak gören gençler aidiyet gereksinimini daha fazla duyar. Ayrıca bu insanlarda aile fertlerinden ve ortamından, gücün denetiminde çıktığı, tek başına bir fert olabilme arayışındayken aidiyet bağı oluşturabileceği değişik topluluk bulma arayışına girer. Aidiyet baskı ve güç kullanma ya da bir şeyi yapma isteği uyandıran kişilerce bireye sunulabilir. Aile ve çevre baskısı, duygusal, sosyal ihtiyacın karşılanması bunlara örnek verilebilir. Çocukluk ve bu dönem sonrasında bireyin ailesi o kişinin yer alacağı grubu, ortamı seçme faaliyeti girişimi içerisindedirler. Ancak bireyde daha fazla etkisi olan etmen zorlayıcılardan ziyade onda aidiyet duygusu oluşturabilecek özendiricilerdir.

İnsanlar kabul gördüğü, örnek aldığı elemanların yer aldığı ortamda toplumsallaşma eğilimindedir. Basın-yayın da özendiricilik de gayet etkili bir faktördür. Değişik belirleyici unsurları olan grupların var olması farklı duyumsamalar oluşturur. Medya yoluyla oluşturulan grupların varlığı reel bir ortam kurmasa bile sanal bir kanal aracılığıyla bir araya gelme imkanı kurar. İnsanlara aitlik hissedebileceği birçok alan gösterir. Ayrıca basın-yayın yoluyla ışıltı halindeki bireyler hayat şekilleri, ünlü bireylerin dikkat çekiciliği insanların o kişilerle bir ilişki kurma isteğine neden olur ve tüketme faaliyetlerine bir şekil verir. Şarkı söyleyenlerin, dizi film oyuncularının günlük yaşamda kullandığı herhangi bir madde, eşya ürünlerini daha ilgi çekici hale getiren onların fotoğraflarının ya da ünlü kişiyi hatırlatan simgelerin bulunduğu ürünler bireyin tüketeceği etmenlere yön verir. Be seçimlerde merkezde hayranı olunan kişi varsa da bunun temel nedeni o bireye hissedilen aidiyet duygusudur (Kadıoğlu, 2013).

Hidalgo ve Hernandez (2002) aidiyet (fiziksel ve sosyal) ve mekânsal aralığı (ev, mahalle ve şehir) araştıran bir çalışma yaptı. Amaçları, yerin kapsamı bakımından farklı mekansal aralıklardaki yerin hem sosyal hem fiziksel unsurlarını araştırmaktı.

Sosyal aidiyetin her üç seviyede de daha güçlü olduğunu tespit ettiler; yer aidiyeti içerisinde toplumsal çevrenin önemini vurguladılar (Bezirgan, 2015).

Meschand Manor (1998) İsrail'de yer aidiyeti üzerine yapılan bir araştırmada sosyal bağların varlığını doğrulamıştır. Yakın arkadaş ve komşuların sayısının ve bu ilişkilerin gücünün yer aidiyet düzeyini belirlediğini buldular. Özetle, yer aidiyetinin sosyal bileşeni son araştırma çalışmalarında sürekli destek görmüştür. Daha sonra yer aidiyeti boyutları tartışılmıştır.

Sarbin (2005) kimlik yaratma argümanını, bireylerin toplumsal dramalara katılımının önemini de içerecek şekilde geliştirdi. Odak noktası, bu dramaların ortaya çıktığı yerlerdi; sahne' veya 'sahne' (yani çevre) gibi. Kendini kimliğinin oluşumunda kişilerarası ilişkilerin belirli yerlerle birlikte yer almasına destek veren duygusal bağları anlattı (Brocato, 2006).

2.9. Aidiyet Boyutları

Aidiyetin hem teorik hem de deneysel anlamda birkaç boyuttan oluştuğu görülmüştür. Aidiyetin geleneksel olarak iki boyutu yer kimliği ve yer bağlılığıdır. Aidiyet niteliğiyle ilgili son araştırmalar, yapının duygusal ve sosyal bileşenleriyle beraber çok boyutlu doğasını ortaya çıkarmıştır (Brocato, 2006).

2.9.1. kimlik

Kimlik evreni, insanı/kişiyi/halkı tanımlamayla ilgili bir fırsat, görüş, bakış açısı yada benzer nesnelere grubudur (Altunoğlu, 2009). Latince “-e benzer olma, eş olma” manasına gelen “identitas” sözcüğünden gelen kimlik (identity) sözcüğü, bireyin toplumsallığının getirisi olduğu için topluma ilişkin bir kavram şeklinde ortaya çıkar (Karakuş, 2007).

Tabur’a (2014) göre sözlük anlamı ile kimlik, insanın toplumsallığından yola çıkarak onun biçimini belirleyen işaret, kalite, benzerlerinden ya da başka şeylerden ayıran doğal sonuç olarak nitelendirilir.

1940'lı yıllardan itibaren dünya çapında araştırılmaya başlanan aidiyet kavramı, 1980'li yıllardan sonra kimlik oluşturmak için insanın bireysel rolünün etkisi kadar

sosyalliğinin de öneminin ortaya çıkmasıyla bir terim olarak araştırılmaktan vazgeçilmiş, bundan ziyade toplum bilim, ırk bilimi ve politika açısından değerlendirilmeye başlanmıştır. Kimlik bireye dair bir olgudur. Kimliğin temelinde iki faktör yer alır. Birincisi tanınma ve tanımlanma ve bir gruba ait olmadır. Birinci madde kişinin etrafındakilerce yani sosyal açıdan nasıl tanınıp tanımlanmadığı ve onlar gözündeki konumudur. Bunun geçtiği yol lisan ve maddi, manevi değerler, örf ve adetlerdir. Aidiyetteki anlam ise insanın kendisini herhangi bir sosyal topluluğun, organizasyonların içinde görmesi ile ortamda yer alabilmektedir. (Yeniçeri, 2007).

Kardaş'a (2017) göre ise kimlik, tek ve benzersizliğimizi arttırır, etrafımızdan "değişik, başka" oluşumuz duygusunu inşa eder. Kimlik sahipliği bir süreç içindeki devamlılıktan beslenir. İnsanın kim olduğuna dair kendisine verdiği yanıtın ona yeterli gelmesi kabiliyetidir

Kimlik insanın özde varlığının farkına varmasıdır. Kimlik bir insanın kim oluşu, bir kimsenin onu kendisi yapan özellikleri ile birleşimi ve iç içe geçmesinin temsilidir.

Erikson (1968) kimliği, "kişisel benzemez oluşun bilincinde olma" tecrübelerin sürekliliği amacıyla harcanan bilinç dışı uğraş, grup fikirleri ile iç içe olma duygusudur şeklinde açıklar. Erikson (1968) kimliği tanımlarken, ele alırken hem hislerden hem de duyumsamalardan söz eder (Pehlivan, 2017). Kimlik (identity) bireyin özünü anlaşılır duruma getirme ve ruhsal hayatıdır. Bireyin kimlik algısı onun kim olduğuyla ilgili olgu ve ilkelere değinir. Kimlik olgusu insanın kendisini tek ve biricik görmesi ve kendine ait bir hayat felsefesinde yer aldığını ve bu düşünce sisteminin devamlılığını ifade ettiğinin gerçek hayatta duyumsamasıdır (Sözer, 2017).

TDK Güncel Türkçe Sözlüğü'nde kimlik; sosyal bir açıdan ele alındığında insanın nasıl biri oluşunu gösteren, işaret, kendisinde olan ve onu başkalarından ayıran faktörler, ona özgü sıfatlar, bireyin kim olduğunu tanıtan belge, kimlik belgesi, hüviyet, tanıtım kartı, bir nesneyi ayırt etmeye yarayan özelliklerin hepsi şeklinde açıklanmıştır (Savaşkan, 2017).

Kimlik temel aşamada etkileşim içindeki bir görüş açısına oranla insanın yer aldığı ortama etki eden davranışlara ve yaşamı değerli hale getirme bakımından inşa edilen algılayış biçimine bağlantılı, çok yönlü, "kendisi ve diğerleri" sınıflaması şeklinde algılanmaya başlamıştır (Güneş, 2017).

Kimlik açık olmayan, belirsiz ve birbirinden değişik nitelikli faktörlerden oluşmuş bir kavramdır. Türkçe’de önceden ‘‘hüviyet’’ kelimesiyle belirtilen ve şuan kimlik denilen bu kavram Avrupa Sosyal Bilim Lügati’nde ‘‘self’’ olarak ele alınmıştır. John Locke’ dan günümüze kadar kimlik ile ilgili yapılan tüm açıklamalar, tanımlamalar, analizlerde self sözcüğü kullanılırken 20.yy sonrası bu kavram yerini identity sözcüğüne bırakmıştır (Çibik, 2017).

Kimlik kavramı zihinsel, davranışsal, duyusal boyuttan ele alındığı için ilk zamanlarda klinik psikologlarca ayrıntılı olarak araştırılırken sonraları bu araştırmalara gelişim psikologları, sosyal psikologlar, toplumbilimciler de dâhil olmuştur. Kimlik olgusunun fiziksel, zihinsel, sosyal faktörleri içermesi ve psikoloji açısından önemli olan farklı kavramları barındırması ve onlara yakın olması kimlik kavramını zorlaştırmaktadır. Bu konuda çekilen zorluğun bir diğer nedeni de genel açıdan kimlik açılımının varoluşa değin bir yere, gereksinimlerin özdeki bir değerlendirmesine, kabiliyetlere, kendisinin farkında oluşuna, sosyo politik bakış açısına atıfta bulunmasıdır (Şanlı, 2016).

Richard Jenkins (2008) kimliği ‘‘bireyin, eşyanın, nesnenin, etmenin’’ ne olduğuna verilen cevap olarak açıklanmıştır. Bu insanın kendisi ve dışındakilerin kim oluşu, yer aldığı konumu ve insanlığın değişik açılardan kategorileşmesini içine alan bir cevaptır. Buna ek olarak kimlik kendisi ile başkası şeklindeki farklılığı kurup diğerlerine göre kıymetli, farklı oluş, sosyal bakımdan tanınma ve tasvip durumudur. Jan Assmann (2001) kimlik kavramının özde maddi ve manevi değerlerden farklı olmayışını dile getirir ve onu bireyin doğası şekline getirisini sağlarken evrene sembolik bir boyut yükleyen ve bu sayede evrende devam ettirilebilen bir manalar dünyası olarak duyumsadığı kültüre ayak uydurmasına dikkati çeker (Ayan, 2016).

Günümüzde kimlik araştırmacıları en çok dikkatini çeken ve insanlarda ilgi uyandıran konulardan bir tanesidir. Kimlik bir ayırt edicilik, insanı ya da nesneyi vurgulayan yöndür. Kimlik insanı bütün yanları ile ele alır. Bunu bireyin kendi gözünden kendilik algısını ayrıca toplumda bireyin yerinin nasıl olduğunu insanın bireysel ve toplumsal bir varlık oluşundan yola çıkarak yapar (Yörgüç, 2016). Kimliği diğerlerinden ayıran benzersiz faktörler fiziksel nitelikte olabilirken hatıralar, deneyimler, cinsiyet ayrımı, köken, dini inanışlar, toplumsal rol, statü, değer yargıları,

yaşımız gibi etmenleri bünyesine alarak hem kimliğimizi hem de başkalarının bizi algılayış şeklini etkileyebilir (Uzut, 2016).

Kimlikteki varoluş, bireyin diğerlerine benzeyen yönleriyle bireyi toplumun diğer fertlerinden ayıran özelliklere bakılarak meydana gelir. Kimlik sosyal grupların ‘‘ kimsiniz’’ sorusuna verdiği cevaptır ve kimlerin karşısında yer aldığını da göstermektedir. Buradaki ‘‘kimsiniz’’ sorusundan kasıt bireyin tarihe dair şuuru, hangi ırka mensup oluşu, inançları olabileceği gibi bunların maddi ve manevi değerleri de yansıtmasıdır (Taşdemir, 2016).

Kimlik denildiğinde tüm bireyler akla gelmelidir. Kimliğin oluşum süreci tek başına ele alınması gereken temel bir konudur. Belirli zamanlarda ele alınan, incelenen, bilimsel çalışmalara konu olan kimlik günümüzde, modern hayatta, toplumda yer almaktadır. Artık fertler ayrı ayrı ve bunun yanında kurumlar, organizasyonlar onları diğerlerinden ayıran aynı zamanda da faal bir duygu, düşünce aktarımı sağlamak amacıyla kendilerine özgü kimlik oluşturma faaliyetindedirler (Er, 2016). İnsanların kim olduklarının farkına varması ve bunu tanımlaması onun dış dünyadan bağımsız, yalnız bir birey olduğunu göstermez. Kimlik diğer insanlarla oluşturulan diyaloga dayalı birlikteliğin getirisidir (Oralgül, 2014).

İnsanı tüm yönleri ile alan kimlik; köken, lisan, dini inanç, siyasi görüş, sosyal sınıf farklılıkları, cinsiyet vb değişik özellikleri bünyesinde bulunduran ‘‘ kendim ve diğerleri ‘‘ farkını ortaya koyan ve bünyesinde barındıran bir manadır (Osman, 2016). İnsanlar kültürel ve bireysel farklılıkları bulunmasına rağmen toplumsal bir hayat sürdürmeleri nedeniyle kendilerine onca bireyselliğin arasında bir birliktelik içinde düşünmekte ve bu sayede özgürlüğü yaşama isteğindedir. Kendiliğinden gerçekleşen bu durum sadece insana özgü değildir. Ticari şirketlerin kurucusu ve sahibi olan kişiler de bulunduğu o yerlerin fiziksel büyümesi kadar duyulmasını da istemektedir (Karabulut, 2016).

İnsanlar sosyal hayat içinde yaşamını sürdürürken kimliğine uygun olan faktörleri seçerek yönelimlerde bulunur. Toplumda bireyleri birbirinden farklı kılan faktörler de bireyin kimliğidir. Bu nedenle insanın kendisini algılayış şeklini, kendisi ile ilgili kafasındaki görüşleri kimliği ile ortaya koyar. Her bireyin onu diğerlerinden farklı kılan özellikleri ve tarzı vardır. İnsanlar bu özelliklerini oluşturmaya çalışırken hangi

karakterde olduklarına yine kendileri karar verir (Baloğlu, 2016). Bir sonuca varacak olursak insanın kişisel eğilimlerine cevap bulurken başlarda kullanılan ‘benlik’ olgusunun yerini Erikson’ un (1968) araştırmalarından sonra ‘kimlik’ olgusunun aldığı ve bunun fazlasıyla tercih konusu olduğu gözlenmiştir (Karataş, 2016).

2.9.2. Bağımlılık boyutu

Bağımlılık, geçmişte aidiyetle ilgili deneysel çalışmalarda daha az dikkat çekmiştir, Ancak günümüz araştırmalarında daha belirgin bir boyut haline gelmektedir. Bağımlılık, diğer alan ve mekanların algılanan ikame edilebilirliğini azaltan bir alan ve mekana olan duygusal bağlanmaya atıfta bulunmaktadır (Brocato, 2006). Aidiyet ile yakından alakalı ve yer kimliği ile ilişkili bir diğer aidiyet boyutunun davranışsal hissi bağımlılıktır. Daha yakın zamanlarda, Jorgensen ve Stedman (2001) yer ölçülerini tutum olarak tanımlama girişimlerinde aidiyet olarak nitelendirdikleri, kimliğinden ve bağımlılığından ayırdıkları bir ölçüt dahil etmişlerdir. Bu çalışmada bağımlılık boyutu yerin bulunabilirliği, kalitesi ve karşılaştırmalı değerlendirme özelliklerinin her biri ile değerlendirilir (Bezirgan, 2015).

Bağımlılık, kendisi ile belirli yerler arasındaki ilişkinin algılanan gücüdür. Bu bağımlılık, alternatif seçenekler seçilerek elde edilen sonuçlarla mevcut sonuçları değerlendiren bir sürece ilişkindir. Bağımlılık, var olan bir alternatif yelpazesi göz önüne alındığında, bir ortamın bir hedefe ne kadar iyi hizmet ettiği konusunda bir endişe olarak nitelendirir (bu ortam ben yapmak istediğim şeyi diğerleri ile karşılaştırıldığında nasıl olur? Bağımlılığının bu tanımını bu çalışmanın amaçları için kullanılmaktadır. Bağımlılık, değerli sonuçların elde edilmesini sınırladığı ölçüde olumsuz olarak görülebilmesi açısından diğer aidiyet biçimlerinden farklıdır. Örneğin, tüm seçenekler olumsuz olabilir, ancak seçilen seçenek kötü alternatifler arasında en iyi seçenek olabilir. Ayrıca, bağımlılığın gücü, duygusal değerlendirmeler yerine işlevsel hedeflere dayanabilir.

Alan ve mekan bağımlılığı, bu yerleri alternatiflere karşı değerlendiren bir işlem görünümünden ortaya çıkmıştır. Bu görüşteki insanlar Alan ve mekan eğlenceleri ile ne kadar iyi karşıldıklarına göre bu yerleri değerlendirmektedir. Alan ve mekanı belirlerken iki türlü değerlendirme yapılır. Birincisi, içinde bulunan alan ve mekanın

kalitesi, ikincisi bireyin daha önceki yerlerle alakalı değerlendirmesidir. Geçmiş deneyimler, bireylerin alternatif alan ve mekanları değerlendirmesine yardımcı olur, bağımlılığı artırabilir (Brocato, 2006).

2.9.3. Duygusal aidiyet

Duygusal bağ boyutu açık bir şekilde çevresel psikoloji alanında üzerinde sıkça araştırma yapılan bir boyut olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu boyut duyguları ve ruh halini kapsayan geniş bir kategori olarak kategorize eder. Duygusal aidiyet bireyin bulunduğu mekanla alakalı hissettiği ifadeler, duygular ve ruh hali olarak açıklamaktadır. Duygusal aidiyet boyutunu insanların tecrübeleri ile fiziksel alanların arasındaki karşılaştırma olarak açıklamaktadır. Aidiyet bireylerin meslek ortamında onlar için değerli olması nedeniyle orada çalışan kişinin bu iş yerine karşı duyduğu bir his ya da bağlanma olarak açıklanabilir. Aidiyet insanların yer aldığı topluluk veya etrafa karşı hisler, kurallar, kişisel beklentilerle yararları bakımından kendisini oraya ait, dahil hissetmesidir. Bireylerin etrafındaki diğer insanlara, yer aldığı kuruma, ortama, topluluğa aidiyet duyması o bireyde işgücü ve başarının artmasını sağlar ve toplum ile birey arasında, bireyin kendi içinde bir bütünlük oluşmasına yardım eder (Karataş, 2016).

Jorgenson ve Stedman (2001) evleri göl kenarında bulunan bireylerin evlerine yönelik hissettikleri aidiyet duygusunu araştıran çalışmada, aidiyet boyutları karşılaştırıldığında, duygusal aidiyet boyutunun daha yüksek bir ortalama derecelendirmeye sahip olduğunu tespit etmişlerdir. Kolej öğrencilerinin kafeye yönelik yaptığı bir araştırmada, daha önce tartışılan aidiyet boyutlarından daha az gelişmiş olan, duygusal aidiyet boyutunun yaygın ve çevreyle etkileşimde olduğu ortaya çıkmıştır. Kyle ve ark. (2004) aidiyet boyutu ve motivasyon üzerinde çalışırken duygusal boyutun etkisini fark etmişlerdir. Duygusal aidiyeti desteklemek için az miktarda deneysel kanıt olsa bile, bu yapı tipik bir şekilde dolaylı olarak ölçülmüştür (Bracato, 2006).

2.9.4. Sosyal bağ aidiyeti

Aidiyet kavramının son boyutu, alan ve mekanda meydana gelen sosyal bağ ve kişiler arası ilişkilerdir. Sosyal bağların yeryüzündeki önemi birçok akademisyen

tarafından araştırılmıştır. Araştırmalar, arkadaşlarınızla akrabalarınız arasındaki sosyal bağın, aidiyet kavramının en tutarlı ve önemli kaynaklarından biri olduğunu bulmuştur. Sosyal bağların bir mekan da yer alan insan toplulukları arasında oluşan sosyal ve kültürel ilişkiler sonucunda ortaya çıktığını burada asıl amacın mekan veya alan olmadığını, mekan veya alanda gerçekleşen ilişkiler olduğunu belirtmektedir. Konunun sosyal boyutunu araştırmak için etkileşimci bir bakış açısı kullanmıştır. Sosyal bağ boyutu sürecinde iki yeni kavram belirlemiştir. Birincisi geçmişteki etkileşimler, İkincisi potansiyel etkileşimdir. Geçmiş etkileşimleri, bir alan ve mekanla ilişkili geçmiş deneyimler veya hatıralardır. Potansiyel etkileşim, bir yerde olabileceği düşünülen faaliyetleri biçimlendiren, sınırlayan ve etkileyen bir alan mekanın nitelikleri veya öznitelikleri olarak tanımlar (Bracato, 2006).

Mcmillan ve Chavis (1986) bu durumu, eğer insanlar buldukları yapıya, gruba karşı aidiyet geliştirmişlerse kendilerini oranın üyesi olarak görürler şeklinde açıklamışlardır. Farklı açıdan bakılırsa insan aidiyet hissetmeyip korku, kuşku ve çekinme hissetmeden bir bağ kuramıyorsa o grubun, yapının bir parçası olamaz. İnsanlar sosyal bir yapının kurduğu bağ neticesinde grubu oluşturan bireylerden olabilir. İnsan aidiyet hissinden yoksun olduğunda ise kuşku güven eksikliği, duygusal bağlamda bir temelsizlik hisseder. Aidiyet bir toplumun parçası olan insanlar arasındaki ilişkileri daha güçlü hale getirmek ve sağlam temellere oturtmak için gerekli bağ olarak tanımlanabilir. Bunun nedeni de insanların kendilerini her zaman bir bütünün parçası olarak görmek istemesi ve o bütünden soyutlanmanın bireyi mutlu etmemesidir. Aidiyet ihtiyaçlar listesinde yer alan ve belirli sosyal bağlar çerçevesinde giderilebilen bir duygudur. Her insanın birbirinden farklı olduğu düşünüldüğünde aidiyet seviyelerin de farklı boyutta olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu farklılıklar sonucu bazı bireyler daha düşük seviyede yakınlığa karşılıklı ilgiye ihtiyaç duyarken, farklı bireylerde diğerlerinden çok yakınlık ve karşılıklı ilgiye ihtiyaç hissedebilir. Ayrıca bazı bireyler toplumsal ve duygu boyutundaki ihtiyaçları için değişik düzeyde birliktelik kurabilirler. (Duru, 2015).

Sosyal bağlılık, toplumsal bir varlık olan bireylerin yine bu toplumsal hayatlarını düzenleme, örgütlenme biçimini, hayatı kendileri için anlamlı kılma şeklini ve buradan yola çıkarak toplumsal birlikteliklerinin seviyesini yükseltme halini sistemleştiren bir güçtür ve bunları da görev bilir. Bu sayede de özde kötü olmayan bireyler ortaya çıkar.

Sosyal ilişkileri, bağları kuvvetli olan ve bu yönüyle başarılı olduğunu bilen bireylerden uzak durmak, başkalarının problemini, mutluluklarını içselleştirebilir. Diğer bireylere karşı dost canlısı, sevecen olmaya yatkındırlar ve toplumsal ortamlara kolayca dahil olup etkinliklere katılırlar.

Yapılan araştırmalar sosyal bağlılığı; oryantasyon, yalnızlık, olumlu hisler, ruhsal gerilim, aktif olmayan bireyler arasındaki tutumlar, benlik saygısı ve ruhsal bozukluklar ile bağlantılı olduğunu vurgular. Buna ek olarak ta sosyal birliktelikleri sadece ruh bilimsel durumları etkiliyor olarak görmektense vücut yapısını da etkiliyor şeklinde düşünmek gerekir. Toplumsal bir varlık olan insan ruhsal bozukluklarda ve zarara yol açabilecek durumlarda yalnızlıktan kaçır ve sığınmaya ihtiyaç duyar. Sosyal aidiyette ki azalmalar ruhsal bozukluğa neden olur. Bunun nedeni de bu bağlılık çeşidinin insanları yalıtılmışlıktan uzak tutmasıdır.

Bireyler arasındaki birliktelikleri düzenleyen farklı etkenler vardır. Gerekli araştırmalar yapıldığında bu faktörlerden bir tanesinin de aidiyet olgusu olduğu fark edilebilir. Bağlanma bebeklik dönemindeki bir bireyin ihtiyaçlarını gideren kişi olarak tanımlayabilir. Bebeklik döneminde başlayan bu ihtiyaçları giderip bakımı yapan kişiye olan bağlanma çeşidi ergenlik zamanında ve bundan sonra hayatın her döneminde bireyi etkiler. Sonuç olarak anne-baba ve bebek arasında başlayan bu toplumsal ve duygulara dayalı ilişki ve bağlanma biçiminin çocukluk sonrası ve ergenliğin yaşandığı dönemlerde de birlikteliklerinin şeklini, yapısını belirlediği belirtilir (Gültekin, Arıcıoğlu, 2017).

İnsanların başkaları tarafından tasdik edilme isteği onu toplumsal bir alakadarlığın içine sürükler. Bireyler de bu birlikteliği devam ettirme eğilimindedirler. Bu emek ve eğilimin sonucu olarak orta yaş ve üzeri dönemlerde bireyin zihnindeki ilişkişel şablonlardan olan toplumsal bağlılık önem kazanmaya başlar. Aidiyet duygusunun kendini gerçekleştirmedeki son adımı olan sosyal bağ gelişimi yükseköğretim dönemine denk düşer. Yetişkinlikte bu insanların bu duygusunu sınırlandırmak, sınıflamak amaç olarak görülmemekte, kendisi ile çevresinin bir alakadarlık, birliktelik bağı içinde olduğu söylenmektedir (Kurtyılmaz, Can, Ceyhan, 2017).

Bezirgan (2015) sosyal ve fiziksel bağları çevreyle karşılaştırırken, sosyal bağların birkaç mekansal ortamdaki fiziksel bağlardan daha fazla olduğunu tespit etmiştir. Bir ortamda gelişen ilişkilerin sayısının ve gücünün, aidiyet üzerinde etkisinin olduğunu bulmuştur. Çevre anıları üzerine yapılan bir çalışmada aile, arkadaşlar ve toplulukların olmadığı fiziksel bir ortamın anlam ifade etmediğini göstermiştir. (Bracato, 2006).

Aidiyet toplumsal ilişkileri sağlam temeller üzerine kurmak ve onu her zaman bozulmayacak bir dirayetle konumlandırmak olarak anlaşılır. Bunun nedeni de toplumsal bir varlık olan insanın, toplumdan soyutlanmaktansa bir şeye, nesneye, kuruma, organizasyona dahil olduğunu bilmek istemesidir. Aidiyet bireylerin birbirleri ile kurduğu ilişkiler ve bağın sonucu olarak tatmin edilebilir ancak bunun seviyesi her insanda farklıdır. İnsanların birbirinden çok farklı olduğunu ele aldığımızda bazı bireylerin aitlik ihtiyacını karşılamak amacıyla fazla bağlantı, birliktelik kurma ihtiyacı hissederken bazılarının da tam aksi daha az ilişki içinde olmayı tercih ettiği görülür. Bununla aynı sayılabilecek bir diğer durum insanların temel gereksinimi olan aidiyet duygusunu karşılamak için değişik seviyelerde toplumsal, duygusal birliktelik, alakadarlık içinde olmasıdır (Duru, 2015).

Kuramsal çerçevede yer alan aidiyet boyutları Tablo 2.1’de sunulmuştur.

Tablo 2.1.

Kuramsal Çerçeve Yeri Alan Aidiyet Boyutları

Alan veya Mekansal Kimlik	<ul style="list-style-type: none"> • Kişisel kimlik teorisi 3 kısma ayrılır. Bunlar bilişsel ve tanımlayıcı, duygusal ve gereksinim yönleridir. • Konum veya yerin kimliği 4 işleve göre ele alınır. Bunlar; tanımlama, anlamlı gereksinme, anlamlandırma ve bağdaştırıcı farklılaşmalardır. Konum veya mekansal kimlikoraya duyulan bağ, o yerin insandaki ayrıcalığı ile ileri derecede aidiyet duygusunun oluşumuna neden olmaktadır.
Alan veya Mekansal Aidiyet	<ul style="list-style-type: none"> • İnsanların bir yere, mekana verdiği önem sonucunda alan ya da mekana aidiyet kavramı oluşmaktadır. • Bireyin bir konum, yer yada mekana duyduğu özel ilgi ya da orayı önemli kılan faktörler, diğer yerlerden farklı olması, yani; kendisi için özel yapan bir etkisinin bulunmasıdır. • Alan ve mekansal bağlılık duyguları orada geçen zamanımıza ve geçmiş yaşantılarımıza bağlıdır

Tablo 2.1. (Devamı)

Duygusal Aidiyet	<ul style="list-style-type: none"> • Duygusal bağ, fiziksel etmenler doğrultusunda bireyde var olan duygulardır. • Duygusal bağ üzerinde yapılan araştırmalar ve incelemeler arttırılmalıdır.
Sosyal Aidiyet	<ul style="list-style-type: none"> • Toplumsal bağlılık herkes için farklı değerde olan bir yer ya da mekanda meydana gelen insanların birbirleri üzerindeki etkisi sonucu oluşur.

Kaynak: (Bezirgân, 2015)

2.10. İlgili Araştırmalar

Aşağıda araştırma konusu ile ilgili yapılmış yerli ve yabancı araştırmalara yer verilmiştir.

2.10.1. Yurtiçi ilgili araştırmalar

Öngider (2013) “Boşanmanın Çocuk Üzerindeki Etkileri” başlıklı çalışmasında boşanmış ailelerdeki çocukların, evli ailelerdeki çocuklara göre aile aidiyet duygusunun daha düşük olduğunu bulmuş, bu durumu da boşanma ile birlikte çocuğun aileye karşı nefret duymasına bağlamıştır. Bunun yanında bu tür bireylerin daha fazla davranış sorunları sergilediklerini, okul başarılarının da, daha düşük olduğunu tespit etmiştir.

Özkiraz ve ark. (2016) “Gaziosmanpaşa Üniversitesi Öğrencilerinin Aile Kurumuna Bakışı” başlıklı çalışmasında öğrencilere hayatta en çok kime güven duyarsınız sorusuna ailelerine olan güvenin akraba ve arkadaşlarına olan güven duygusundan daha yüksek olduğunu gözlemlemiştir.

Alptekin (2014) aileye olan bağlılıkla ilgili Selçuk Üniversitesi’ndeki öğrencilere uyguladığı çalışmasının ölçeğinde yer alan, bireyin ailesine olan aidiyet ile ilgili ifadelerin ortalamalarının çok yüksek olduğunu saptamıştır. Anket uygulanan öğrencilerin aileleri ile karşılıklı destek ve dayanışma ilişkisi içinde oldukları anlaşılmış, bu veri mensubu olunan toplumda birliğin ve bütünlüşmenin sağlanması toplumun temel yapı taşı olarak kabul edilen ailenin ne kadar etkili olduğunu bir kez daha kanıtlaması açısından büyük önem taşıdığını vurgulamıştır.

Keskin ve ark. (2017) “Öğretmen Adaylarının Aidiyet Duyguları ve Araştırma Topluluğu Algılarıyla İlgili Bir İnceleme” başlıklı çalışmada öğretmen adaylarının ailelerine ve arkadaşlarına duydukları aidiyet duygusunun mesleklerine karşı hissettikleri aidiyet düzeyinden yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Aşlamacı ve ark. (2016) “İmam-Hatip Lisesi Öğrencilerinin Okul Aidiyet ve Dinî Tutum Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” başlıklı çalışmada cinsiyet değişkenine göre kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha yüksek düzeyde okul aidiyet duygusuna sahip olduklarını ortaya koymuştur. Yine diğer bir tespitinde kendi isteğiyle İmam-Hatip Lisesi’nde okuyan öğrencilerin okul aidiyet düzeyleri kendi isteklerinin dışında ailesinin yönlendirmesiyle bu okullarda okuyan öğrencilere göre anlamlı şekilde daha yüksek çıkması, aileye duyulan aidiyetin olumlu yanları olduğu gibi olumsuz sonuçlar doğurabileceği şeklinde yorumlamıştır.

Camadan ve ark. (2017) “Aile İçinde Yaşanan Anlaşmazlıklar: Ebeveynlerin ve Çocukların Görüşleri” başlıklı çalışmada ailedeki ebeveynlerin şiddetli geçimsizliği çocukların ailesinden uzaklaşmasına neden olarak aile aidiyetini azalttığı sonucuna varmışlardır. Ayrıca ebeveynlerin çocuğuna şiddet uygulaması çocuğun aile aidiyet duygusuna zarar vererek yanlış çevreler edinmesine neden olduğunu tespit etmişlerdir.

Bal (2011) “Aile aidiyeti ve Başarı motivasyonu” başlıklı çalışmada katılımcıların cinsiyeti potansiyel etkiler açısından incelemiş ve herhangi bir durumda kadınlar ve erkekler arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulamamıştır. Güvenilirlik ve korelasyon analizleri, katılımcıların algılanan aile aidiyeti puanları, başarı hedefleri arasındaki ortalamalar, standart sapmalar ve birinci dereceden ilişkileri incelemek amacıyla yapılmış, Algılanan aile aidiyeti ile başarı yönelimi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir korelasyon bulunmamıştır.

Gül ve ark. (2013) “16-20 Yaş Grubu Ergenlerde Aile İşlevleri ve Kişilerarası İlişki Tarzının İncelenmesi: Bir Üniversite Örnekleme” başlıklı çalışmada gelir durumu yeterli olan öğrencilerin gelir durumu yetersiz olan öğrencilerden aile aidiyetinin yüksek olduğunu tespit etmişlerdir. Sonucunda da problem çözme, roller ve gereken ilgiyi gösterme işlevleri arasında farklılıklar olduğunu görmüşlerdir.

Şentürk (2012) “Parçalanmış Aile Çocuklarının Eğitimdeki Başarı/Başarısızlık Durumu (Malatya Örneği 2006)” başlıklı çalışmada parçalanmış aileye sahip olan

çocukların diğerlerine oranla okul başarılarının daha düşük olduğunu tespit etmiş, bu durumu ailelerinden yeterli desteği alamamalarına bağlamıştır.

Bener ve Günay (2013) “Gençlerin Evlilik ve Aile Yaşamına İlişkin Tutumları” başlıklı çalışmada üniversite hazırlık ve 1.sınıfta okuyan öğrencilerin aile yaşamına duydukları aidiyetin yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

2.10.2. Yurtdışı ilgili araştırmalar

Stephens (2009) yapmış olduğu araştırma projesindeki bulgular, demografik özellikler ve PAİK Ölçeği (Nam June Paik tarafından geliştirilen) bakımından incelenen cinsiyet ve aile aidiyeti arasında anlamlı farklılık olduğunu bulmuştur. Kadınların ailelerinden daha fazla duygusal destek aldığını bildirmiştir.

Dorsch ve ark. (2015) Organize edilmiş spora katılan çocukların ilk 15 ayda aile ilişkilerinde değişiklikler olup olmadığını ailelerine sorarak yaptıkları araştırmada organize edilmiş gençlik spor ortamlarında sporla ilgilenen çocukların aileleri ile olan ilişkilerinde ve davranışlarında olumlu bir değişiklik olduğunu gözlemlemişlerdir.

Kang ve ark. (2015) 591 Koreli gönüllü lise ve üniversite atlet sporcular üzerinde aile aidiyetinin benlik saygısı ve ebeveyn sosyal desteği arasındaki ilişkiyi inceledikleri bir araştırmada ailelerin bireylere spor konusunda destek olmasının, bireylerin ailelere olan aidiyetini ve benlik saygısını arttırdığını bulmuşlardır.

Branscombe ve Wann (1991) Kansas üniversitesinde basketbol ve beyzbol takımlarında oynayan 111’i bayan 76’sı erkek sporcular üzerinde yaptıkları araştırmalarında takım sporu kimliğine sahip olan bireylerin geleneksel aile aidiyetleri ve toplumsal aidiyetlerinin arttığı sonucuna ulaşmışlardır.

Hallers-Haalboom ve ark. (2014) 1 ile 3 yaş arasında çocuğa sahip 389 aile üzerinde yapılan “İki Çocuklu Ailelerdeki Ebeveyn Duyarlılığı” başlıklı çalışmalarında çocukların cinsiyetlerinin ebeveynle olan aidiyeti etkilemediğini, anne ve babaların ilk çocuklarına en son çocuklarına oranla daha fazla hassas ve duyarlı olduklarını tespit etmişlerdir.

Rice ve ark. (1990) 102’si kadın 138’i erkek olmak üzere 240 üniversite öğrencisi üzerinde yaptıkları çalışmalarında yabancı dil, fen bilimleri, mühendislik,

işletme bölümünde okuyan öğrencilerin aile bütünlükleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığını tespit etmişlerdir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırmanın amacı; Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi öğrencilerinin aile aidiyeti düzeylerinin spor ve farklı değişkenler açısından incelenmesidir. Ayrıca öğrencilerin aile aidiyet düzeyleri ile cinsiyet, sınıf, öğrenim gördükleri bölüm, aile yapısı, spor yapma durumları, spor türü, spor süresi, spor yapma nedeni değişkenleri arasında anlamlı farklılık olup olmadığını incelemektir. Araştırmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Alanyazın incelemesi, hedeflenen bir alanda tanıtılarak bitirilmiş, bunun yanında akademik olarak yazılmış eserlerin planlı bir şekilde incelenmesi, ortaya çıkarılması, değerlendirilmesi şeklinde nitelendirilmektedir (Şahin, Atasoy, Somyürek, 2010).

3.2. Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini 2017–2018 eğitim-öğretim yılında, Erzurum ilinde, Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesinde öğrenim gören üniversite öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise, Atatürk Üniversitesi'nde Kazım Karabekir Eğitim Fakültesinde farklı bölümlerde öğrenim gören 716 kadın, 484 erkek olmak üzere toplam 1200 birey oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklem grubunu belirlemede betimsel tarama yöntemi kullanılmıştır.

3.3. Veri Toplama Teknikleri

Araştırma kapsamında veri toplamak amacıyla; araştırmaya katılacak olan her bir öğrenci için düzenlenmiş, demografik bilgilerin sorulduğu ve araştırmacı tarafından hazırlanan "kişisel bilgi formu" ve aile aidiyetini ölçmek için Mavili (2014) tarafından geliştirilen "aile aidiyeti ölçeği" kullanılmıştır.

3.4. Kişisel Bilgi Formu

Kişisel bilgi formu, 8 maddeden oluşan ve katılımcıların demografik özelliklerini (cinsiyet, öğrenim görülen bölüm, sınıf düzeyi, aile yapısı, spor yapma durumu, spor yapma türü, spor yapma amacı ve spor yapma süresi) elde etmek amacıyla hazırlanmıştır.

3.5. Aile Aidiyeti Ölçeği

Araştırmada Mavili ve ark. (2014) tarafından geliştirilen, 17 maddesi ve 2 alt boyutu bulunan, Tamamen Katılmıyorum (1) ile Tamamen Katılıyorum (5) arasında 5 farklı tercih seçeneklerine sahip, üniversite öğrencilerinin aile aidiyeti düzeylerinin belirlenmesi amacıyla hazırlanmış “Aile Aidiyeti” ölçeği kullanılmıştır. Ölçeğin birinci alt boyutu olan “Kendilik aidiyeti” boyutu 12 maddeden oluşmaktadır. Bu maddelerin 10’u olumlu 2’si olumsuzdur. Ölçeğin ikinci alt boyutu olan “Aile aidiyeti” boyutu 5 maddeden oluşmaktadır ve bu maddelerin 3’ü olumlu 2’si olumsuzdur. Ölçekte 5. maddenin, 7. maddenin, 9. maddenin, 12. maddenin puanlama sistemi tersten yapılmaktadır. Puan yükseldikçe aile aidiyeti de yükselmektedir. Kişinin ailesine beslediği duygu (kendilik aidiyeti alt boyutu), ailenin kişiye aktardığı duyguya (aile aidiyeti alt boyutu) şeklinde belirlenmiştir. Ölçeğin güvenirlik puanınının test tekrar test yöntemine göre 0,84 olduğu bulunmuştur. Croncbah Alpha iç tutarlılık katsayısı her bir alt boyutta 0,82 ile 0,93 arasında değişmektedir. Ölçeğin; “Kendilik aidiyeti” birinci alt boyutunun Cronbach Alpha iç tutarlılık kat sayısı 0,93 “Aile aidiyeti” ikinci alt boyutunun Cronbach Alpha iç tutarlılık kat sayısı 0,82’dir. Ölçeğin tümü için ise elde edilen Croncbah Alpha iç tutarlılık katsayısının 0,94 olduğu görülmüştür (Mavili, Kesen ve Daşbaşı, 2014).

3.6. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde demografik özellikleri belirlemede frekans dağılımı, iki bağımsız (cinsiyet ve spor yapma durumu) değişken arasındaki ilişkiyi incelemek için Mann Whitney U testi, ikiden fazla değişken arasındaki ilişkiyi (sınıf, öğrenim görmekte olduğunuz bölüm, aile yapısı, spor yapma türü, spor yapma nedeni ve haftalık spor yapma süresi) incelemek için Kruskal Wallis analiz testleri uygulanmıştır. Bütün

bu testler SPSS 22.0 paket programında analiz edilmiş ve anlamlılık düzeyi $p<0,05$ olarak alınmıştır. Yapılan geçerlilik ve güvenilirlik analizinde Alpha değeri 0,80 olarak bulunmuştur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR ve YORUM

Çalışmanın bu kısmında: frekans dağılımları, sosyo-demografik nitelikleri, aile aidiyet ölçeğiyle iki bağımsız değişken arasındaki bağlantıyı analiz etmek amacıyla Mann Whitney U testi analiz sonuçlarının yanı sıra aile aidiyet ölçeğiyle ikiden çok farklı değişkenler arasındaki bağlantıyı bulmak amacıyla yapılan Kruskal Wallis testi analiz sonuçları bulunmaktadır. Cinsiyet, sınıf, öğrenim görmekte olduğunuz bölüm, aile yapısı, spor yapma durumu, spor yapma türü, spor yapma amacı ve haftalık spor yapma saati değişkenleri Tablo 4.3-4.11 arasında gösterilmiştir. Tablo 4.3-4.4'de Mann Whitney U testi aracılığıyla analiz sonuçları elde edilmiştir. Tablo 4.5-4.6-4.7-4.8-4.9-4.11'de Kruskal Wallis testi aracılığıyla analiz sonuçları bulunmaktadır.

Tablo 4.1.

Tanımlayıcı İstatistik Dağılım

		Kendilik Aidiyeti	Aile Aidiyeti	Toplam
N	Valid	1200	1200	1200
	Missing	0	0	0
	Mean	3,9642	3,5658	3,8471
	Median	4,1667	3,6000	4,0000
	Mode	4,33	3,40	4,06
	Skewness	-2,056	-,464	-1,916
	Std. Error of Skewness	,071	,071	,071
	Kurtosis	5,094	,726	4,569
	Std. Error of Kurtosis	,141	,141	,141

Tanımlayıcı istatistik dağılım tablosu incelendiğinde Skewness kendilik aidyeti (-2,056), aile aidyeti (-,464) ve toplam (-1,916) değerlerinin %95 ortalamadan +1,96 ve -1,96 standart sapma aralığında olmadığı tespit edilmiştir. Çıkan bu istatistiksel sonuçlar verilerin normal dağılım göstermediğini ve non-parametrik testler uygulanması gerektiğini göstermektedir.

Tablo 4.2.

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Demografik Özellikleri Dağılımı

Cinsiyet	Sayı (N)	Yüzde(%)
Kadın	716	59.7
Erkek	484	40.3
Toplam	1200	100,00
Öğrenim Görmekte Olduğunuz Sınıf Düzeyi		
1.Sınıf	97	8.1
2.Sınıf	463	38.6
3.Sınıf	217	18.1
4.Sınıf	423	35.3
Öğrenim Görmekte Olduğunuz Bölüm		
Beden Eğitimi ve Spor Bölümü	187	15.6
Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik	175	14.6
Güzel Sanatlar Fakültesi	162	13.5
Türk Dili ve Edebiyatı	173	14.4
Sosyal Bilimler	299	24.9
Fen Bilimleri	204	17.0
Aile Yapınız		
Çekirdek aile	874	72.8
Geniş aile	299	24.9
Parçalanmış aile	27	2.3

Tablo 4.2’de öğrencilerin cinsiyetlerine ilişkin dağılımlarına bakıldığında; %59.7’ sinin erkek, %40.3’ünün kadın; öğrenim görmekte olduğunuz sınıf düzeyine göre; %8.1’i 1.sınıf, %38,6’sının 2.sınıf, %18,1’nin 3.sınıf, %35,3’ünün 4.sınıf olduğu görülmektedir. Öğrencilere öğrenim görmekte oldukları bölüm sorulduğunda; %24,9’u

Sosyal bilimler, %17,0'ı Fen Bilimleri, %15,6'sı Beden Eğitimi ve Spor Bölümü, %14,6'sı Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik, %14,4'ü Türk Dili ve Edebiyatı, %13,5'i Güzel Sanatlar Fakültesi'nde okuduklarını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin aile yapılarını incelediğimizde; %72,8'i Çekirdek aile, %24,9'u Geniş aile, %2,3'ü Parçalanmış aileden oluşmaktadır.

Tablo 4.3.

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Spor Yapma Durumları Dağılımı

Spor Yapıyor musunuz?		
Evet	534	44,5
Hayır	666	55,5
Hangi Sporu Yapıyorsunuz?		
Bireysel Spor	354	66,3
Takım Sporu	111	20,8
Her ikisi	69	12,9
Haftada Ortalama Kaç Saat Spor Yapıyorsunuz?		
1 saat ve altı	183	15,3
2-3 saat arası	181	15,1
4-5 saat arası	85	7,1
6 saat ve üzeri	85	7,1
Spor Yapma Amacınız		
Sağlık	304	25,3
Sosyal Çevre	47	3,9
Ekonomik Kazanç	46	3,8
Serbest Zaman Değerlendirme	137	11,4

Öğrencilere “Spor yapıyor musunuz?” sorusu yöneltildiğinde; %55,5'u Hayır, %44,5'u Evet, cevabını vermiştir. Öğrencilere hangi sporu yapmakta oldukları sorulduğunda; %29,5'u Bireysel spor,%9,3'üTakım sporları, %5,8'i her ikisini, %55,5'i spor yapmadıklarını belirtmişlerdir. Öğrencilere haftada kaç saat spor yaptıkları sorulduğunda; %15,3'ü1 saat ve altında, %15,1'i2-3 saat arasında, %7,1'i 4-5 saat arasında, %7,1'i 6 saat ve üzerinde, %55,5'inin de spor yapmadığı görülmektedir. Öğrencilerin spor yapma amaçları incelendiğinde; %25,3'ü sağlık için, %11,4'ü serbest zamanını değerlendirmek için, %3,9'u sosyal çevre edinmek için, %3,8'i ekonomik kazanç için, %55,5'inin ise spor yapmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 4.4.

Katılımcıların Aile Aidiyet Ölçeğinden Aldıkları Puanların Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılması İçin Yapılan Mann-Whitney U testi

Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	Sıra toplamı	Sıra ortalaması	U	Z	P ₂
Kendilik Aidiyeti	Kadın	716	441159,00	616,14	162071,0	-	0,055
	Erkek	484	279441,00	577,35		1,91	
Aile Aidiyeti	Kadın	716	435771,50	608,61	167458,5	-0,99	0,32
	Erkek	484	284828,50	588,48			
Toplam	Kadın	716	441665,00	616,85	161565,0	-	0,046*
	Erkek	484	278935,00	576,31		1,99	

Tablo 4.4 incelendiğinde katılımcıların cinsiyetlerine göre Aile aidiyeti alt boyutlarından biri olan kendilik aidiyeti alt boyutunda ($p=0,055$) ve aile aidiyeti alt boyutu ($p=0,32$) puanlarında herhangi bir anlamlı farklılık olmamasına rağmen, kendilik alt boyutunda ve aile alt boyutunda kadınların sıra ortalaması puan ortalamalarının yüksek olduğu çıkan sonuç olarak gözlenmektedir. Toplam puanda ($p=,046*$) anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p>0,05$). Kadın öğrencilerin aile aidiyet düzeylerinin, erkek öğrencilerin aile aidiyet düzeylerinden yüksek olduğu sonucu bulunmuştur.

Tablo 4.5.

Katılımcıların Aile Aidiyet Ölçeğinden Aldıkları Puanların Spor Yapma Değişkenine Göre Karşılaştırılması İçin Yapılan Mann-Whitney U testi

Alt Boyutlar	Spor yapıyor musunuz?	N	Sıra toplamı	Sıra ortalaması	U	Z	P ₂
Kendilik Aidiyeti	Evet	534	313336,50	586,77	170491,5	-	,216
	Hayır	666	407263,50	611,51		1,23	
Aile Aidiyeti	Evet	534	329473,50	616,99	313336,5	-	,137
	Hayır	666	391126,50	587,28		1,48	
Toplam	Evet	534	318485,50	596,41	175640,5	-	,714
	Hayır	666	402114,50	603,78		,366	

Tablo 4.5 incelendiğinde öğrencilerin spor yapma durumları ile Aile aidiyeti alt boyutları arasında ($p>0,05$) anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Anlamlı farklılık olmamasına rağmen, kendilik alt boyutunda spor yapmayanların ve aile alt boyutunda ise spor yapanların sıra ortalaması puan ortalamalarının yüksek olduğu çıkan sonuç olarak gözlenmektedir.

Tablo 4.6.

Öğrencilerin Aile Aidiyet Ölçeğinden Aldıkları Puanların Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Karşılaştırılması İçin Yapılan Kruskal-Wallis Htesti

Alt Boyutlar	Sınıf Düzeyi	N	Sıra Ortalaması	sd	X ²	p	Fark
Kendilik Aidiyeti	1.sınıf	97	687,33	3	18,161	,000**	2<1,4
	2.sınıf	463	559,90				
	3.sınıf	217	578,11				
	4.sınıf	423	636,50				
Aile Aidiyeti	1.sınıf	97	614,40	3	2,880	,410	-
	2.sınıf	463	583,17				
	3.sınıf	217	592,25				
	4.sınıf	423	620,50				
Toplam	1.sınıf	97	667,32	3	11,505	,009*	2<1,4
	2.sınıf	463	571,55				
	3.sınıf	217	572,98				
	4.sınıf	423	630,96				

**($p<0.01$)

*($p<0.05$)

Tablo 4.6 incelendiğinde öğrencilerin sınıf düzeylerine göre aile aidiyet alt boyut puanları arasında Kendilik aidiyeti alt boyutu ($p=,000*$) ve toplam ($p=,009*$) puanlarında anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir ($p<0.05$). 1.sınıf ve 4.sınıf öğrencilerin aile aidiyet düzeylerinin 2.sınıf öğrencilerinden yüksek olduğu bulunmuştur. Aile aidiyet ($p=,410$) alt boyutunda anlamlı farklılık olmamasına rağmen, 4.sınıf öğrencilerinin sıra ortalaması puan ortalamalarının yüksek olduğu çıkan sonuç olarak gözlenmektedir.

Tablo 4.7

Öğrencilerin Aile Aidiyet Ölçeğinden Aldıkları Puanların Öğrenim Görmekte Olduğu Bölüm Değişkenine Göre Karşılaştırılması İçin Yapılan Kruskal-Wallis H Testi

Alt Boyutlar	Öğrenim görmekte olduğunuz bölüm	N	Sıra Ortalaması	sd	X ²	p	Fark
Kendilik Aidiyeti	1-Beden Eğitimi ve Spor Bölümü	187	627,02	5	11,498	,042*	4<6
	2-Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik	175	542,18				
	3-Güzel Sanatlar Fakültesi	162	640,52				
	4-Türk Dili ve Edebiyatı	173	563,09				
	5-Sosyal Bilimler	299	600,54				
	6-Fen Bilimleri	204	626,11				
Aile Aidiyeti	1-Beden Eğitimi ve Spor Bölümü	187	616,21	5	11,387	,044*	2<1.3.5.6
	2-Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik	175	528,31				
	3-Güzel Sanatlar Fakültesi	162	621,61				
	4-Türk Dili ve Edebiyatı	173	576,24				
	5-Sosyal Bilimler	299	620,51				
	6-Fen Bilimleri	204	622,51				
Toplam	1-Beden Eğitimi ve Spor Bölümü	187	628,58	5	14,668	,012*	4<6
	2-Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik	175	522,26				
	3-Güzel Sanatlar Fakültesi	162	638,25				
	4-Türk Dili ve Edebiyatı	173	573,38				
	5-Sosyal Bilimler	299	603,92				
	6-Fen Bilimleri	204	629,88				

Tablo 4.7 incelendiğinde öğrencilerin öğrenim görmekte olduğu bölüm değişkenine göre aile aidiyet alt boyut puanları arasında kendilik aidiyeti alt boyut puanında (**p=,042***) anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Fen bilimlerinde öğrenim gören öğrencilerin aile aidiyet düzeylerinin Türk dili ve edebiyatı bölümünde öğrenim gören öğrencilerden aile aidiyet düzeylerinin yüksek olduğu bulunmuştur. Toplam punda (**p=,012***) sonucuna ulaşılarak anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir ($p>0,05$). Fen bilimlerinde öğrenim gören öğrencilerin aile aidiyet düzeylerinin Türk dili ve edebiyatı bölümünde öğrenim gören öğrencilerin, aile aidiyet düzeylerinden yüksek olduğu bulunmuştur. Aile aidiyeti alt boyut puanında (**p=,044***) anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Beden eğitimi ve spor, güzel sanatlar, sosyal bilimler, fen bilimleri bölümlerinde okuyan öğrencilerin aile aidiyet düzeyleri psikolojik danışmanlık ve rehberlik bölümünde okuyan öğrencilerin aile aidiyet düzeylerinden yüksek olduğu bulunmuştur.

Tablo 4.8.

Öğrencilerin Aile Aidiyet Ölçeğinden Aldıkları Puanların Aile Yapısı Değişkenine Göre Karşılaştırılması İçin Yapılan Kruskal-Wallis H testi

Alt Boyutlar	Aile yapısı	N	Sıra Ortalaması	sd	X ²	p	Fark
Kendilik Aidiyeti	Çekirdek Aile	874	609,13				
	Geniş Aile	299	586,63	2	4,634	,010**	1>2,3,2>3
	Parçalanmış Aile	27	474,83				
Aile Aidiyeti	Çekirdek Aile	874	612,48				
	Geniş Aile	299	580,79	2	8,573	,014*	3<1,2
	Parçalanmış Aile	27	431,04				
Toplam	Çekirdek Aile	874	611,49				
	Geniş Aile	299	580,80	2	6,116	,047*	3<1,2
	Parçalanmış Aile	27	462,94				

Tablo 4.8. incelendiğinde öğrencilerin aile yapısı değişkenine göre aile aidiyet alt boyut puanları arasında kendilik aidiyeti alt boyutunda (**p=,010***) anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Çekirdek aileye sahip olan öğrencilerin aile aidiyet düzeyleri geniş aile ve parçalanmış aileye sahip olan öğrencilerin aile aidiyet düzeylerinden yüksek olduğu ve geniş aileye sahip öğrencilerin de aile aidiyet düzeyleri parçalanmış aileye sahip öğrencilerin aile aidiyet düzeylerinden yüksek olduğu bulunmuştur. Aile aidiyeti alt boyutu (**p=,014***) ve toplam puanda (**p=,047***) sonucuna ulaşılarak anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir ($p>0,05$). Çekirdek ve geniş aileye sahip olan öğrencilerin aile aidiyet düzeyleri parçalanmış aileye sahip olan öğrencilerden yüksek olduğu sonucu her iki madde de bulunmuştur.

Tablo 4.9.

Öğrencilerin Aile Aidiyet Ölçeğinden Aldıkları Puanların Hangi Spor Yaptıkları Değişkenine Göre Karşılaştırılması İçin Yapılan Kruskal-Wallis H testi

Alt Boyutlar	Hangi sporu yapıyorsunuz?	N	Sıra Ortalaması	sd	X ²	p	Fark
Kendilik Aidiyeti	Bireysel Spor	354	584,41	3	1,865	,601	-
	Takım Spor	111	580,63				
	Her İkisi	69	608,79				
	Spor Yapmıyorum	666	611,51				
Aile Aidiyeti	Bireysel Spor	354	608,64	3	4,037	,257	-
	Takım Spor	111	655,72				
	Her İkisi	69	597,55				
	Spor Yapmıyorum	666	587,28				
Toplam	Bireysel Spor	354	590,26	3	,470	,926	-
	Takım Spor	111	609,74				
	Her İkisi	69	606,54				
	Spor Yapmıyorum	666	603,78				

Tablo 4.9 incelendiğinde öğrencilerin hangi sporu yaptıkları değişkenine göre aile aidiyet alt boyut puanları arasında kendilik aidiyeti alt boyutu ($p=,601$) aile aidiyeti alt boyutu ($p=,257$) ve toplam ($p=,926$) puanlarında herhangi bir anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$). Anlamlı farklılık olmamasına rağmen, kendilik alt boyutunda spor yapmayanların, aile alt boyutunda ve toplam puanda takım sporu yapanların sıra ortalaması puan ortalamalarının yüksek olduğu çıkan sonuç olarak gözlenmektedir.

Tablo 4.10.

Öğrencilerin Aile Aidiyet Ölçeğinden Aldıkları Puanların Haftalık Spor Yapma Süresi Değişkenine Göre Karşılaştırılması için yapılan Kruskal-Wallis H testi

Alt Boyutlar	Haftada kaç saat spor yapıyorsunuz?	N	Sıra Ortalaması	sd	X ²	p	Fark
Kendilik Aidiyeti	1 saat ve altı	183	595,07	4	3,919	,417	-
	2-3 saat arası	181	609,01				
	4-5 saat arası	85	553,66				
	6 saat ve üzeri	85	554,66				
	Spor yapmıyorum	666	611,51				
Aile Aidiyeti	1 saat ve altı	183	609,48	4	7,048	,133	-
	2-3 saat arası	181	631,27				
	4-5 saat arası	85	665,11				
	6 saat ve üzeri	85	554,65				
	Spor yapmıyorum	666	587,28				
Toplam	1 saat ve altı	183	597,32	4	2,207	,698	-
	2-3 saat arası	181	619,85				
	4-5 saat arası	85	584,70				
	6 saat ve üzeri	85	556,27				
	Spor yapmıyorum	666	603,78				

Tablo 4.10 incelendiğinde öğrencilerin haftada kaç saat spor yaptıkları değişkenine göre aile aidiyet alt boyut puanları arasında kendilik aidiyeti alt boyutu ($p=,417$) aile aidiyeti alt boyutu ($p=,133$) ve toplam ($p=,698$) puanlarında herhangi bir anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$). Anlamlı farklılık olmamasına rağmen, kendilik alt boyutunda spor yapmayanların, aile alt boyutunda 4-5 saat arası spor yapanların ve toplam puanda 2-3 saat arası spor yapanların sıra ortalaması puan ortalamalarının yüksek olduğu çıkan sonuç olarak gözlenmektedir.

Tablo 4.11.

Öğrencilerin Aile Aidiyet Ölçeğinden Aldıkları Puanların Spor Yapma Amacı Değişkenine Göre Karşılaştırılması İçin Yapılan Kruskal-Wallis H testi

Alt Boyutlar	Spor yapma amacınız	n	Sıra Ortalaması	sd	X ²	p	Fark
Kendilik Aidiyeti	1-Sağlık	304	626,39				
	2-Sosyal Çevre	47	555,63				
	3- Ekonomik Kazanç	46	562,51	4	11,691	,020*	4<1.5
	4-Serbest Zaman Değerlendirme	137	517,69				
	5-Spor Yapmıyorum	666	611,51				
Aile Aidiyeti	1-Sağlık	304	636,50				
	2-Sosyal Çevre	47	556,15				
	3- Ekonomik Kazanç	46	610,24	4	5,134	,274	-
	4-Serbest Zaman Değerlendirme	137	596,85				
	5-Spor Yapmıyorum	666	587,28				
Toplam	1-Sağlık	304	632,41				
	2-Sosyal Çevre	47	537,18				
	3- Ekonomik Kazanç	46	591,36	4	8,641	,071	-
	4-Serbest Zaman Değerlendirme	137	538,55				
	5-Spor Yapmıyorum	666	603,78				

**($p < 0.01$)

*($p < 0.05$)

Tablo 4.11 incelendiğinde öğrencilerin spor yapma amacına göre Aile aidiyeti alt boyutlarından biri olan aile aidiyeti alt boyutunda ($p = ,274$) ve toplam ($p = 0,071$) puanlarında herhangi bir anlamlı farklılık olmamasına rağmen, aile alt boyutunda ve toplam puanda sağlık için spor yapanların sıra ortalaması puan ortalamalarının yüksek olduğu çıkan sonuç olarak gözlenmektedir. Kendilik aidiyeti alt boyutunda (**$p = ,020*$**) anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p > 0.05$). Sağlık için spor yapan ve spor yapmayan öğrencilerin aile aidiyet düzeyleri serbest zamanı değerlendirmek için spor yapan öğrencilerin aile aidiyet düzeylerinden yüksek olduğu bulunmuştur.

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu çalışmada, üniversitede öğrenim gören farklı bölümlerdeki öğrencilerin spor ve farklı değişkenler açısından aile aidiyet düzeyleri araştırılmıştır. Bu araştırma Erzurum Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi'nde değişik bölümlerde öğrenim görmekte olan 716'sı kadın ve 484'ü erkek olmak kaydıyla toplam 1200 denek örnek gösterilerek uygulanmıştır.

Araştırmada yer alan kişilerin, cinsiyet ve spor yapma durumu ile aile aidiyet düzeyleri arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla uygulanan Mann Whitney U testi analiz sonuçları, anlamlılık düzeyi P.0,05 esas alınarak incelenmiştir. Öğrenim görmekte olduğunuz bölüm, aile yapısı, sınıf düzeyleri, spor yapma türü, spor yapma amacı ve haftalık spor yapma saati arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla da Kruskal Wallis testi uygulanmıştır.

Cinsiyet Değişkenine İlişkin Bulguların Tartışılması:

Öğrencilerin cinsiyetleri ile aile aidiyet ölçeğinden elde ettikleri puan değerlerine göz atıldığında aile aidiyeti toplam puanında p.0.05 anlamlılık düzeyine göre anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Kadın bireylerin puan değerlerinin, erkek bireylerden yüksek olduğu bulunmakla birlikte kadınların aileye aidiyet duygusunun, erkeklerden yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Aile aidiyeti ölçeği alt boyutlarından kendilik alt boyutu ile aile aidiyeti alt boyutunda ise anlamlı bir farklılık olmadığı bulunmasına rağmen, kendilik alt boyutunda ve aile alt boyutunda kadınların sıra ortalaması puan ortalamalarının yüksek olduğu çıkan sonuç olarak gözlenmektedir. Konu ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde; Stephens (2009) yapmış olduğu araştırma projesindeki bulgular, demografik özellikler ve PAİK Ölçeği (Nam June Paik tarafından geliştirilen) bakımından incelenen cinsiyet ve aile aidiyeti arasında anlamlı farklılık olduğunu bulmuştur. Kadınların ailelerinden daha fazla duygusal destek aldığını bildirmiştir. Bu çalışmanın da araştırmamızı destekler nitelikte olduğunu görmekteyiz. Araştırmamızı desteklemeyen çalışma da mevcuttur. Hallers-Haalboom ve ark. (2014) yaptıkları araştırmada çocukların cinsiyetlerinin ebeveynle olan aidiyeti

etkilemediğini tespit etmişlerdir. Bu sonuçlarla beraber kadınların ailelerinden uzaklaştığında erkeklerden daha fazla aileye ihtiyaç duydukları söylenebilir.

Sınıf Değişkenine İlişkin Bulguların Tartışılması:

Öğrencilerin sınıf düzeyi ile aile aidiyet ölçeğinden elde ettikleri puan değerleri incelendiğinde p.0.05 anlamlılık düzeyine göre anlamlı farklılık olduğu gözlenmiştir. Buna göre aile aidiyeti ölçeğindeki kendilik aidiyeti alt boyutunda 1.sınıf öğrencilerin ailelerine hissettikleri aidiyet duygusu, 2.sınıf öğrencilerinden daha yüksek olduğu saptanmıştır. Ayrıca kendilik aidiyeti alt boyutunda 4.sınıf öğrencilerin ailelerine hissettikleri aidiyet duygusu, 2.sınıf öğrencilerinden yüksek olduğu bulunmuştur. Aile aidiyeti toplamında ise 1.sınıf ve 4.sınıf öğrencilerinin ailelerine olan aidiyeti, 2.sınıf öğrencilerinden yüksek olduğu tespit edilmiştir. Aile aidiyeti alt boyutunda anlamlı farklılık olmamasına rağmen, 4.sınıf öğrencilerinin sıra ortalaması puan ortalamalarının yüksek olduğu çıkan sonuç olarak gözlenmektedir. Bener ve Günay (2013) “Gençlerin Evlilik ve Aile Yaşamına İlişkin Tutumları” başlıklı çalışmasında üniversite hazırlık ve 1.sınıfta okuyan öğrencilerin aile yaşamına aidiyetlerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu araştırma çalışmamızı destekler niteliktedir.

Öğrenim Görülen Bölüm Değişkenine İlişkin Bulguların Tartışılması:

Öğrencilerin öğrenim görmekte olduğu bölüm ile aile aidiyet ölçeğinden elde ettikleri puan değerleri incelendiğinde p.0.05 anlamlılık düzeyine göre anlamlı farklılık olduğu gözlenmiştir. Buna göre aile aidiyeti ölçeğindeki kendilik aidiyeti alt boyutu ve toplam puanda, fen bilimlerinde okuyan öğrencilerin Türk dili ve edebiyatı bölümünde okuyan öğrencilerden ailesine hissettiği aidiyet duygusunun yüksek olduğu tespit edilmiştir. Aile aidiyeti alt boyutunda beden eğitimi, güzel sanatlar, sosyal bilimler, fen bilimleri bölümlerinde okuyan öğrencilerin aileye bağlılıklarının psikolojik danışmanlık ve rehberlik bölümünde okuyan öğrencilerden yüksek olduğu bulunmuştur. Rice ve ark. (1990) yaptıkları çalışmalarında yabancı dil, fen bilimleri, mühendislik, işletme bölümünde okuyan öğrencilerin aile bütünlükleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığını tespit etmişlerdir. Bu araştırmanın sonuçlarının çalışmamızla örtüşmediğini görmekteyiz.

Aile Yapısı Değişkenine İlişkin Bulguların Tartışılması:

Öğrencilerin aile yapısı ile aile aidiyet ölçeğinden elde ettikleri puan değerleri incelendiğinde p.0.05 anlamlılık düzeyine göre anlamlı farklılık olduğu gözlenmiştir. Buna göre aile aidiyeti ölçeğindeki kendilik aidiyeti alt boyutunda, çekirdek aileye sahip olan öğrencilerin ailelerine karşı hissettikleri aidiyet geniş aile ve parçalanmış aileden yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca geniş aileye sahip olan öğrencilerin, parçalanmış aileye sahip olan öğrencilerden yüksek aile aidiyetine sahip olduğu bulunmuştur. Aile aidiyeti alt boyutunda çekirdek aile ve geniş aileye sahip olan öğrencilerin parçalanmış aileye sahip olan öğrencilerden yüksek aile aidiyetine sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Aile aidiyeti toplamında da çekirdek ve geniş aileye sahip olan öğrencilerin, aile aidiyeti parçalanmış aileye göre yüksek olduğu görülmektedir. Öngider (2013) “Boşanmanın Çocuk Üzerindeki Etkileri” başlıklı çalışmasında boşanmış ailelerdeki çocukların, evli ailelerdeki çocuklara göre aile aidiyet duygusunun daha düşük olduğunu bulmuş, bu durumu da boşanma ile birlikte çocuğun aileye karşı nefret duymasına bağlamıştır. Bunun yanında bu tür bireylerin daha fazla davranış sorunları sergilediklerini, okul başarılarının da, daha düşük olduğunu tespit etmiştir. Bu çalışmanın da araştırmamızı destekler nitelikte olduğunu görmekteyiz. İpekoğlu (2015) “Aile ve akrabalık konularındaki sosyal medya paylaşımları üzerine bir değerlendirme” başlıklı çalışmasında çekirdek aileye duyulan aidiyet duygusunun geniş aile ve akrabalara duyulan aidiyet duygusundan yüksek olduğunu gözlemlemiştir. Bu çalışma, araştırmamızın kendilik aidiyeti alt boyutunda çekirdek ailenin geniş aileden aile aidiyetinin yüksek olması sonucunu doğrular nitelikte olduğunu görmekteyiz.

Spor Yapma Durumuna İlişkin Bulguların Tartışılması:

Öğrencilerin spor yapma durumları ile aile aidiyet ölçeğinden elde ettikleri puan değerleri incelendiğinde p.0.05 anlamlılık düzeyine göre anlamlı farklılık olmamasına rağmen, kendilik alt boyutunda ve toplam puanda spor yapmayanların, aile alt boyutunda ise spor yapanların sıra ortalaması puan ortalamalarının yüksek olduğu çıkan sonuç olarak gözlenmektedir. Alanyazın incelendiğinde; Dorsch ve ark. (2015) yaptıkları araştırmada organize edilmiş gençlik spor ortamlarında sporla ilgilenen çocukların aileleri ile olan ilişkilerinde ve davranışlarında olumlu bir değişiklik olduğunu gözlemlemiştir. Nitekim Kang ve ark. (2015) 591 gönüllü Koreli atlet

sporcular üzerinde yaptıkları bir araştırmada ailelerin bireylere spor konusunda destek olmasının, bireylerin ailelere olan aidiyetini ve benlik saygısını arttırdığını bulmuşlardır. Yine Pehlivan (2009) Mersin ilinde 11 ile 14 yaş aralığında basketbol okulundaki çocukların aileleri üzerinde yaptığı araştırmada çocukların spora başladıktan sonra anne, babayla daha sıcak ilişkiler kurduğunu tespit etmiştir. Ayrıca Akandere ve ark. (2015) Konya’ da 200 spor yapan 200 sedanter öğrenci üzerinde yaptıkları araştırmada spor yapan öğrencilerin yakın çevresine duydukları hoşgörü ve toleransın spor yapmayan öğrencilerden yüksek olduğunu bulmuşlardır. Bu araştırmaların çalışmamızla örtüşmediğini görmekteyiz.

Spor Yapma Türüne İlişkin Bulguların Tartışılması:

Öğrencilerin sporu yapma türü ile aile aidiyet ölçeğinden elde ettikleri puan değerleri incelendiğinde p.0.05 anlamlılık düzeyine göre anlamlı farklılık olmamasına rağmen, kendilik alt boyutunda spor yapmayanların, aile alt boyutunda ve toplam puanda ise takım sporu yapan öğrencilerin sıra ortalaması puan ortalamalarının yüksek olduğu çıkan sonuç olarak gözlenmektedir. Branscombe ve Wann (1991) Kansas üniversitesinde basketbol ve beyzbol takımlarında oynayan 111’i bayan 76’sı erkek sporcular üzerinde yaptıkları araştırmalarında takım sporu kimliğine sahip olan bireylerin geleneksel aile aidiyetleri ve toplumsal aidiyetlerinin arttığı sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonuç ile bizim çalışmamızda da aile aidiyeti alt boyutu ve toplam puanda takım sporu yapan öğrencilerin sıra ortalaması puanlarının yüksek olması araştırmamızın desteklendiğini göstermektedir.

Spor Yapma Süresine İlişkin Bulguların Tartışılması:

Öğrencilerin haftalık spor yapma süresi ile aile aidiyet ölçeğinden elde ettikleri puan değerleri incelendiğinde p.0.05 anlamlılık düzeyine göre anlamlı farklılık olmamasına rağmen, kendilik alt boyutunda spor yapmayanların, aile alt boyutunda 4-5 saat arası spor yapanların ve toplam puanda 2-3 saat arası sporu yapanların sıra ortalaması puan ortalamalarının yüksek olduğu çıkan sonuç olarak gözlenmektedir. Alanyazında haftalık spor yapma süresine göre aile aidiyet düzeylerinin araştırıldığı çalışmalara ulaşılamamış olmasıyla beraber araştırmamızdaki sonuçlar ışığında öğrencilerin haftalık spor yapma süresi durumlarının aileye olan aidiyet duyguları açısından yeterli bir etkiye sahip olmadığı söylenebilir.

Spor Yapma Amacına İlişkin Bulguların Tartışılması:

Öğrencilerin spor yapma amacı ile aile aidiyet ölçeğinden elde ettikleri puan değerleri incelendiğinde p.0.05 anlamlılık düzeyine göre anlamlı farklılık olduğu gözlenmiştir. Aile aidiyeti ölçeğindeki kendilik aidiyeti alt boyutunda sağlık için spor yapan öğrencilerin ailesine hissettiği aidiyet duygusunun, serbest zamanlarını değerlendirmek için spor yapan öğrencilere göre yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca spor yapmayan öğrencilerin ailesine hissettiği aidiyet duygusunun, serbest zamanlarını değerlendirmek için spor yapan öğrencilere göre de yüksek olduğu bulunmuştur. Aile aidiyeti alt boyutlarından biri olan aile aidiyeti alt boyutunda ve toplam puanda herhangi bir anlamlı farklılık olmamasına rağmen, aile alt boyutunda ve toplam puanda sağlık için spor yapanların sıra ortalaması puan ortalamalarının yüksek olduğu çıkan sonuç olarak gözlenmektedir. Görücü (2001) üniversite öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmada sağlık için spor yapan bireyleri ailelerinin de onayladığı ve desteklediğini bulmuştur.

Aile aidiyeti konusu hakkında aşağıdaki öneriler yapılabilir:

Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin "aile aidiyet düzeyleri" farklı değişkenler açısından incelenmiştir. Aynı çalışma farklı üniversitelerde öğrenim gören öğrencilere uygulanıp çıkan sonuçlar karşılaştırılabilir. Aile ve bireyin karşılıklı beklentileri konulu her iki grubu kapsayan anket, görüşme, gözlem uygulamaları yapılabilir. Aile aidiyetini arttırmak için sivil toplum örgütlerinin aileye yönelik çalışmalarının önemi üzerinde durulabilir ve mevcut kapasiteleri artırılabilir. Haftanın belirli günlerinde anne-baba, çocuk merkezli etkili iletişim seminerleri verilebilir. Bu seminerlere katılım oranı ve seminerlerin katılımcılar üzerindeki etkisinin düzenli takibi yapılabilir. Parçalanmış aileye sahip olan bireylerin içinde buldukları durumları dengelemek, sorun yaşamalarını engellemek, aidiyet yoksunluğunu karşılamak için bu kişilere danışmanlık hizmetleri sunulabilir.

Spor yapan öğrencilerin aile aidiyetini arttırmak için;

- Üniversitelerde sportif faaliyetlerin olduğu kurumlarda eğitim –öğretim gören kişilerin aile aidiyetine dair olumlu yaklaşımlarını arttırıcı çeşitli konferanslar, öğretici sunumlar, tiyatro gösterileri hazırlanabilir.

- Spor bilinci aileye kazandırılarak ailelerin bireyi desteklemesini sağlayıcı çalışmalar yapılabilir.
- Ebeveynlerin bireyle birlikte spor yapmasını sağlayacak ortamlar oluşturulabilir.
- Sporu birey için gelir kaynağı yaparak ailenin bireyin yanında yer alması sağlanabilir.
- Sürekli antrenman ve maç temposu nedeniyle ailesinden uzak kalan öğrencilerin boş zamanlarını aileleriyle geçirmesi sağlanabilir.
- Bireye spor yaptırarak kötü alışkanlıklardan uzak tutma noktasında aile ile birlikte hareket edilmesi sağlanabilir.

KAYNAKÇA

- Açmaz Özden, M., (2009). Yenilenen Demokrasi Modelleri ve Planlama Yaklaşımları, *Toplum ve Demokrasi*, Cilt 3, Sayı (5), 161-168.
- Akdoğan, A. A., Köksal, O. (2014).Aidiyet Algısının Örgütsel Vatandaşlık Davranışı Üzerindeki Etkisinde Yöneticiye Güvenin Aracılık Rolü, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt18, Sayı (1), 25-43.
- Akandere, M., Çelik, A., Altın,M., Baştuğ, G. (2015). Sporun Orta Öğretim Öğrencilerinin Kendilerine Karşı Tolerans Düzeyine Etkisi, *Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2 (2), 59-70.
- Akgönül, S. (2015). Uluslararası Standartlar Işığında Türkiye’de Azınlık Meselesi *Alternatif Politika Dergisi*, Cilt 7, Sayı (2).
- Akıncı, M., A. (2014).Fransa’daki Türk Göçmenlerinin Etnik ve Dinî Kimlik Algıları, *Dynamiques Sociales et Langagières*, Sayı (70), 29-58.
- Alaca, F. (2011).*İki Dilli Olan ve Olmayan Öğrencilerde Okul Yaşam Kalitesi Algısı ve Okula Aidiyet Duygusu İlişkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Adana.
- Alptekin, D. (2012). Toplumsal Aidiyet ve Gençlik, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Altunoğlu, M. (2009). *Kimlik’in Modern İnşâı, Kimlik Politikaları ve Türkiye’de Kimlik Tartışmaları*. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Armağan, A. (2014). Yalnızlık ve Kişilerarası İletişim İlişkisi: Öğrenciler Üzerinde Bir Araştırma, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi* Cilt 7, Sayı (30),27-43.
- Aşlamacı, İ., Eker, E. (2016). İmam-Hatip Lisesi Öğrencilerinin Okul Aidiyet ve Dinî Tutum Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, *Değerler Eğitimi Dergisi*, Cilt 14, Sayı (32). 7-38.
- Ayan, G. (2016). *Tüketim Kültürü Bağlamında Kimlik İnşasının Sosyal Medyada Kullanımı: Instagram Örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Halkla İlişkiler ve Tanıtım Programı, Ankara.

- Bal, M. (2011). *Perceived parental attachment and achievement motivation*, King's University College at the University of Western Ontario London, Ontario, Canada.
- Baloğlu, Z. (2016). *İşletmelerde Kurumsal Kimlik Yönetimi: Adana İlinde Faaliyet Gösteren Otel İşletmelerindeki Çalışanlar Üzerine Bir İnceleme*. Yüksek Lisans Tezi.Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü İşletme Yönetimi Anabilim Dalı, Mersin.
- Bayri, H. (2008). *Türkiye'de Kimlik Siyaseti Sorunu ve Ulusal Kimlik*. Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı, Erzurum.
- Bener, Ö., Günay, G. (2013). Gençlerin Evlilik ve Aile Yaşamına İlişkin Tutumları, *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3 (1), 2013, 1-16.
- Beyhan, E. (2010). *İnsan, Moda ve Kentsel Mekan İlişkilerinin İrdelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Disiplinler arası Anabilim Dalı Şehir Planlama Bilim Dalı,İstanbul.
- Bezirgân, M. (2015). Algılanan Hizmet Kalitesi ile Memnuniyet Arasında Aidiyetin Aracı Etkisi: Sosyal Tesislere Yönelik Bir Araştırma, *International Review Of Economics and Management*, Sayı (3), Cilt 2, 143-162.
- Bilgin, N. (1994). *Sosyal Bilimlerin Kavşağında Kimlik Sorunu*, İzmir, Ege Yayıncılık,
- Branscombe, N. R. and Wann, D. L. (1991) The Positive Social and Self Concept Consequences of Sports Team Identification, *Journal of Sport & Social Issues*, 15(2). pp. 115-127.
- Brocato, E. D. (2006). "Place Attachment: An Investigation Of Environment sand OutcomesIn Service Context". *Unpublished Doctoral Thesis*. The University of Texas at Arlington.Texas.
- Burnaz, H., Ayyıldız, H. (2017). Aidiyet Olgusunun Destinasyon Marka Kişiliği Algısına Etkisi Üzerine Bir Araştırma, *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi* Cilt: 8, Sayı: 19.

- Camadan, F., Karataş, Z., Bozali, S. (2017). Aile İçinde Yaşanan Anlaşmazlıklar: Ebeveynlerin ve Çocukların Görüşleri, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 16, Sayı (64).
- Cengiz, D. (2015). Zorunlu Göçün Mekânsal Etkileri ve Yerel Halkın Algısı; Kilis Örneği, *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkishor Turkic*, Cilt10, Sayı(2) , 101-122.
- Cengiz, R. Taşmektepligil, M.Y. (2016). Spor Üzerine Sosyolojik Bir Çözümleme: Spor Merkezleri (Samsun Örneği), *Akademik Bakış Dergisi* Sayı: 56.
- Çalık, N. (2015). 7. Sınıf Görsel Sanatlar Dersinde Uygulanan İşbirlikli Öğrenme Yönteminin Öğrencinin Aidiyet Duygusuna Etkisi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Çarıkcı, İ.H., Çelikkol, Ö. (2009). İş – Aile Çatışmasının Örgütsel Bağlılık ve İşten Ayrılma Niyetine Etkisi, *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 1 Sayı (9).
- Çay, R.D., Oğuz, D. (2010). Dış Mekan Rekreatif Etkinliklerinin Mekansal Aidiyet Üzerine Etkileri: Kalecik Meslek Yüksekokulu Örneği, *Düzce Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, Cilt 6 Sayı (2), 30-39.
- Çelik, M., Akçi, Y. (2016). Futbol Taraftarlığı ve Kurumsal Aidiyet İlişkisi İncelenmesi, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 15, Sayı (58),948-959.
- Çibik, B. (2017). *Âşık Yalınayak'ın Şiirlerinde Değerler Eğitimi: Dil, Kültür, Kimlik*. Yüksek Lisans Tezi.Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Ana Bilim Dalı,Sivas.
- Çiftçi, K. (2010). *Tarih, kimlik ve eleştirel kuram bağlamında Türk Dış Politikası*, Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Demir,G., Bolat, S. (2017). Çerkezler'de Kimlik ve Aidiyet, *Sosyoloji Konferansları dergisi*, Cilt 1,Sayı (55), 1-42.
- Dere, G., Kılıç, E. (2016).Aidiyet Perspektifinden Çatışma Yönetimi Üzerine Kuramsal Bir Çalışma, *Kara Harp Okulu Bilim Dergisi*, Cilt 26, Sayı (2), 127-154.

- Dorsch, T. E., Smith, A. L., & Mc Donough, M. H. (2015). Early socialization of parents through organized youth sport. *Sport, Exercise, and Performance Psychology*, 4(1), 3-18.
- Duru, E. (2015). Genel Aidiyet Ölçeğinin Psikometrik Özellikleri: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması, *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, Cilt 5, Sayı (44), 37-47.
- Duru, E., Belkıs, M. (2015). Birey-Çevre Uyumu, Aidiyet Duygusu, Akademik Doyum ve Akademik Başarı Arasındaki İlişkilerin Analizi, *Ege Eğitim Dergisi*, Cilt 1 Sayı(16), 122-141.
- Efe, İ., Paksoy, A.F., Söylemez, S., Ajghıf, M. (2016). Zorunlu Göçten Entegrasyona: Tecrübeler ve Medya Temsilleri. *II. Ortadoğu Konferansları: Ortadoğu'daki Çatışmalar Bağlamında Göç Sorunu*. (28-29 Nisan, 2016). Kilis:7 Aralık Üniversitesi.
- Elitaş, T., Keskin, S. (2014). Sanal Aidiyet Bağlamında Zihinsel Diaspora: Facebook Örneği, *Atatürk İletişim Dergisi*, Sayı (7).
- Er, T. (2016). *Kurumsal Kimlik Oluşumunda Kültürün Etkisi; Arçelik'in Kurum Kimliği*. Yüksek Lisans Tezi.İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Medya ve Kültürel Çalışmalar Anabilim Dalı Medya ve Kültürel Çalışmalar Bilim Dalı, İstanbul.
- Erdil, S., E., Wasti, A. (2007). Bireycilik ve Toplulukçuluk Değerlerinin Ölçülmesi: Benlik Kurgusu (Self Construal Scale; Scs) ve Indcol Ölçeklerinin Türkçe Geçerlemesi, *15. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi*. (27- 29 Mayıs 2007) Sakarya: Sabancı Üniversitesi.
- Erozkan, A. (2011). The attachment styles bases of loneliness and depression, *International Journal of Psychology and Counselling*, 3, (9), 186-193.
- Fedai, Ö. (2009). Ziya Osman Saba ve Sabri Esat Siyavuşgil'in Şiirlerinde Aidiyet Duygusu ve Mekân Düşüncesi, *Literature and History of Turkish or Turcic*, Cilt 8, Sayı (4),
- Filiz, K. (2002). Sporun tanımlanması ve kapsamının belirlenmesi üzerine bir çalışma, *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 22 Sayı (2), 203-211.

- Göregenli, M., Karakuş, P., Kösten, E. Y. Ö., Umuroğlu, İ. (2014). Mahalleye Bağlılık Düzeyinin Kent Kimliği ile İlişkisi İçinde İncelenmesi, *Türk Psikoloji Dergisi*, Cilt 29 Sayı (73), 73-85.
- Görücü, A. (2006). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında Okuyan Öğrencilerin Aktif Spor Yapma Durumlarının Belirlenmesi, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı (16).
- Gül, S.K., Barlas, Ü., Onan, N., Öz, Y.C. (2013). 16-20 Yaş Grubu Ergenlerde Aile İşlevleri ve Kişilerarası İlişki Tarzının İncelenmesi: Bir Üniversite Örnekleme, *Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi*, Cilt 2 Sayı (3).
- Gültekin, F., Arıcıoğlu, A. (2017). Üniversite Öğrencilerinde Bağlanma Stilleri ve Sosyal Bağlılık İlişkisi, *Özgün araştırma*, 7(2), 373-384.
- Güneş, A. (2017). *Tutunma Çabası Aidiyet*, İstanbul: Timaş Yayınları.
- Güneş, H. (2017). 9. Sınıf Tarih Dersi “İlk Türk Devletleri” Ünitesine İlişkin Öğrencilerde Türklük ve Milli Kimlik Kavramlarının Oluşumunun İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Sivas.
- Hann, I. B., Hann, C. (2003). *Doğu Karadeniz’de Devlet, Piyasa, Kimlik İki Buçuk Yaprak Çay*, İstanbul: İletişim Yayınları.
- Hallers-Haalboom, E.T., Mesman, J., Groeneveld, M. G., Endendijk, J.J. Van Berkel, S.R., Van Der Pol, L.D., Bakermans-Kranenburg, M.J. (2014). Mothers, Fathers, Sons and Daughters: Parental Sensitivity in Families With Two Children, *Journal of Family Psychology*, Vol. 28, No. 2, 138 –147.
- İlge, A. (2014). *Kimlik Politikalarının Sanattaki Yansımaları*. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Resim Anasanat Dalı, Ankara.
- İpekoğlu, H. Y. (20105). Aile ve akrabalık konularındaki sosyal medya paylaşımları üzerine bir değerlendirme, *International Journal of Social Sciences and Education Research*, Cilt 1 Sayı (1).

- Kadıoğlu Z. K. (2013). Kitle İletişim Araçlarının Şekillendirdiği Sosyal Kimlikler ve Aidiyet Duygusu Ekseninde Tüketici Davranışları *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, Cilt 2 Sayı (45), 101-114.
- Kang S., Jeon H., Kwon S., Park S. (2015). Parental attachment as a mediator between parental social support and self-esteem as perceived by Korean sports middle and high school athletes, Volume: 120 issue: 1, page(s): 288-303.
- Karabulut, E. (2016). *Kurumsal Kimlik Oluşturmada Etkili Bir Logonun Marka Üzerindeki Rolü ve Sanat Eğitimi Açısından Önemi*. Yüksek Lisans Tezi. Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Resim-İş Eğitimi Bilim Dalı, Sivas.
- Karademir, Y., Öz, E. (2016). Güzel Sanatlar ve Spor Eğitimi Alan Üniversite Öğrencilerinin Yalnızlık Düzeylerinin İncelenmesi: Karabük Üniversitesi Örneği, *International Symposium on New Trends in Social and Liberal Sciences* (April 28-May 1, 2016, Milan, Italy)
- Karakeçili, E., (2015). *Aidiyet Meselesi Bağlamında Bedenin Mekânsızlığı*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Resim Anasanat Dalı, Ankara.
- Karakuş, C. (2007). *Avrupa Birliği'nde Kimlik "Avrupa Birliği Kimlik Tanımlama Mekanizmasının İncelenmesi."*Yüksek Lisans Tezi. Başkent Üniversitesi Avrupa Birliği Uluslararası İlişkiler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı, Ankara.
- Karaman, H. (2005).*Laik Düzendeki Dini Yaşamak*,(6.Baskı); İstanbul: İz Yayıncılık.
- Karataş, S. (2016). Ergenlerde Bağlanma ve Kimlik Statüleri: Temel Psikolojik İhtiyaçların Aracı Rolünün İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi.İstanbul Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitimde Psikolojik Hizmetler Programı,İstanbul.
- Kardaş, S. (2017). *Sanal Kimlik ve Spiritüel İyi Oluşun Üniversite Öğrencilerinin Narsistik Eğilimlerini Yordayıcılığı*.Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, İstanbul.

- Keskin, R., Pakdemirli, M.N. (2016). Mesleki Aidiyet Ölçeği: Bir Ölçek Geliştirme, Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt 9, Sayı(43).
- Keskin, S., Seferoğlu, S.S. (2017). Öğretmen Adaylarının Aidiyet Duyguları ve Araştırma Topluluğu Algılarıyla İlgili Bir İnceleme, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı (44) 90-114.
- Kılıçoğlu, G. (2015). *İngiltere'deki Öğretmenlerin Çok Kültürlü Öğretim Yeterlikleri ile Türk Öğrencilerin Kültürleşme Tercihlerinin Okula Aidiyet Duygusu ve Akademik Başarıyla İlişkisi*. Doktora Tezi. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi Teftişi Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı, Eskişehir.
- Kır, İ. (2011). Toplumsal Bir Kurum Olarak Ailenin İşlevleri, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 10 Sayı (36), 381-404.
- Kumkale, T.T. (2006). *Türk İnsan Mühendisliği Türkleri motive etmek*, İstanbul: Pegasus Yayınları.
- Kurtyılmaz, Y., Can, G ve Ceyhan, A.,A. (2017). Üniversite Öğrencilerinin İlişkisel Saldırganlık ile Benlik Saygısı, Sosyal Bağlılık ve Sosyal Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişkiler, *Türk psikolojik danışma ve rehberlik dergisi*, Cilt 7, Sayı (47).
- Kuyaş, N. (2015). *Kara Sevda Kitabı*, (2.baskı); İstanbul: Can Sanat Yayınları.
- Küçük, M. (2013). Aidiyetin Mekânı: Mardin'de Kimlik ve Mekânın Değişimi, *İdealkent Dergisi*, Sayı (9), 114-137.
- Küçük, V., Koç, H. (2015). Psiko-Sosyal Gelişim Süreci İçerisinde İnsan ve Spor İlişkisi, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*.
- Mavili, A., Kesen, N.F., Daşbaşı, S. (2014). Aile Aidiyeti Ölçeği: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması, *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, Sayı (83), 29-45.
- Mora, N. (2008). Medya ve Kültürel Kimlik. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, Cilt 5 Sayı (1).

- Mustafa, H. (2017). *Sırbistan'da Yaşayan Arnavut Azınlığın Sosyal-Kültürel Sorunları*. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı, Ankara.
- Oralgül, E.D. (2014). *Günümüz Siyaset Felsefesinde Kimlik Sorununa Alternatif Bakışlar: E. Levinas, J. Butler ve C. Taylor'da Kimlik ve Siyaset*. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Felsefe Anabilim Dalı, Ankara.
- Osman, N. (2016). *Batı Trakya Türklerinin Ana Dili Korunumu, Dil Kullanımı ve Kimlik Alguları*. Yüksek Lisans Tezi. Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Edirne.
- Öksüz, E.N. (2017). *Gaziantep Şehrinin Destinasyon Marka İmajı ve Destinasyon Aidiyeti: Yerli Turistler Üzerine Bir Araştırma*. Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı, Gaziantep.
- Öngider, N. (2013). Boşanmanın Çocuk Üzerindeki Etkileri, *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 5 (2). 140-161.
- Özen, Ü. (2009). Yalnızlık Olgusu ve Sanal Sohbetin Yalnızlığın Paylaşımına Etkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, Cilt 23, Sayı (4).
- Özer, A. (2015). *Göç ve Aidiyet Bağlamında Bulgaristan Göçmenlerinde Kimliğin Yeniden İnşası: Mersin Örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Sosyoloji Ana Bilim Dalı, Mersin.
- Özkan F. (2015). “Öğrencilerin Okullarının İmajına İlişkin Alguları ve Aidiyet Düzeyleri (İstanbul Eyüp İlçesi Örneği)”, İAÜ II. Temel Eğitim Sisteminde Uygulamalar Sempozyumu. (06-07 Mart 2015). İstanbul: Aydın Üniversitesi.
- Özkiraz, A., Arslanel, M.N., Şengül, T. (2016). Gaziosmanpaşa Üniversitesi Öğrencilerinin Aile Kurumuna Bakışı, *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, Cilt 30 Sayı (2).
- Özservet, Y. Ç. (2015). Kentli Çocukların Hayalî Sokakları: Beyoğlu Söğütözü-Örnektepe Bölgesi, *I. Uluslararası Kent Araştırmaları Kongresi*. (16-17 Nisan 2015). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

- Öztop, S. (2014). Kurumsal Aidiyet Bilincinin Çalışanların Örgütsel Değişim Algısı Üzerinde Etkisi, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 19. (1), 299-316.
- Özyer, K., Azizoğlu, Ö. (2010). Demografik Değişkenlerin Kişilerin Etik Tutumları Üzerindeki Etkileri, *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt 6, Sayı (2),59-84.
- Pamukçu, A. E. (2015). *Konut ve Yakın Çevresinde Memnuniyet ve Aidiyetin İrdelenmesi: Bakırköy Örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Bahçeşehir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü İç Mekan Tasarımı, İstanbul.
- Pehlivan, R. (2017). *Erken Evlenen ve Çocuk Sahibi Olan Ergen ve Beliren Yetişkinlerin Kimlik Statülerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitimde Psikolojik Hizmetler Anabilim Dalı Eğitim Psikolojisi Programı, Ankara.
- Pehlivan, Z. (2009). Spora Katılan Çocuklara Yönelik Ailelerin Beklentileri, Çocuklarda Gözlenen Davranış Değişimleri ve Spora Katılımın Önündeki Engeller, *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2009, 7 (2) 69-76.
- Pretty, G. H., Chipuer, H. M. ve Bramston, P. (2003). Sense of Place Amongst Adolescents and Adults in Two Rural Australian Towns: The Discriminating Features of Place Attachment, Sense of Community and Place Dependence in Relation to Place Identity. *Journal of Environmental Psychology*, 23, 273-287.
- Rice, K. G., Cole, D. A., & Lapsley, D. K. (1990). Separation-individuation, family cohesion, and adjustment to college: Measurement validation and test of a theoretical model. *Journal of Counseling Psychology*, 37(2), 195-202.
- Sağsan, M., Fırtına, B. (2015). Bilgi Mesleğine Bağlılık ve Adanmışlık:Platonik Bir İlişkinin Gelgitleri ve Profesyonelle İmtihanı,*Bilgi Dünyası Dergisi*, ,Cilt 16, Sayı (1), 1-22.
- Sarı, E. (2017). *Ailede Mutluluk*, Antalya: Net Medya Yayıncılık.
- Sarı, M., Özgök, A. (2014). Ortaokul Öğrencilerinde Okula Aidiyet Duygusu ve Empatik Sınıf Atmosferi Algısı, *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı (13) Cilt 2, 479-492.

- Savaşkan, A., G. (2017). *Bölgesel Kalkınma Ajanslarının Kurumsal Kimlik Bileşenlerinin İncelenmesine Yönelik Bir Araştırma*. Yüksek Lisans Tezi. Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Batman.
- Selimoğlu, S. K., Yeşilçelebi, G. (2014). Mesleki Aidiyetin Bağımsız Denetim Kalitesi Üzerine Etkisi: Bağımsız Denetçiler Üzerine Bir Araştırma, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*.
- Sen, A. (2010). *Kader Yanılsaması Kimlik ve Şiddet*, İstanbul: Optimist Yayınları.
- Solak, S.,G. (2017). Mekân-Kimlik Etkileşimi: Kavramsal ve Kuramsal Bir Bakış, *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt 6,Sayı (1).
- Somersan, S. (2004). *Sosyal Bilimlerde Etnisite ve Irk*, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Sözer, Ö., T. (2017). *Üniversite Öğrencilerinde Kimlik Duygusu, Dini Yönelim ve Psikolojik İyi Oluş*.Yüksek Lisans Tezi.Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Programı,Aydın.
- Stephens, D. G. (2009). A Correlational Study on Parental Attachment and Moral Judgment Competence of Millennial Generation College Students, *Education and Human Sciences*, 32.
- Stevens, J. (2001). *Devletin Yeniden Üretimi*, İstanbul: Ayrıntı Yayıncılık.
- Şahan, H. (2008). Üniversite Öğrencilerinin Sosyalleşme Sürecinde Spor Aktivitelerinin Rolü, *KMU İİBF Dergisi*, Cilt:10, Sayı (15).
- Şahin, S., Atasoy, B., Somyürek, S. (2010). Öğretmen Eğitiminde Örnek Olay Yöntemi, *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 9 Sayı (2), 253 -277.
- Şanlı, E. (2016). *Logoterapiye Dayalı Psikoeğitim Programının Ergenlerin Sağlıklı Bir Kimlik Algısı Oluşturmasına Etkisi*. Doktora Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı, Samsun.
- Şentürk, Ü. (2012). Parçalanmış Aile Çocuklarının Eğitimdeki Başarı/Başarısızlık Durumu (Malatya Örneği 2006), *Sosyal Politika Çalışmaları*, Cilt 7 Sayı (29).

- Şeşen, H., Basım, H. N. (2012). Demografik Faktörler ve Kişiliğin Girişimcilik Niyetine Etkisi: Spor Bilimleri Alanında Öğrenim Gören Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma, *Ege Akademik Bakış Dergisi*, Cilt12, Özel Sayı:21 -28.
- Tabur, E. (2014). *Öğrencilerde Milli Kimlik Kavramı ve T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinin Milli Kimlik Kazanımına Etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı, Bolu.
- Tahsin, K. C. H. (2003). "Tarihi Kent Merkezinde, Tarihsel- Mekansal Sürekliliğin Sağlanmasına Yönelik Bir İnceleme." "*26th International Building & Life Congress, Re-Inventing of City Center*" , Cilt 0, Sayı (0), 341-354.
- Tamer, M. G. (2014). Kimliklerin Seyrine Bir Keşif, *Folklor/Edebiyat dergisi*, Cilt 20, Sayı (77).
- Tanberken, M. O. (2004). *Geçici Deprem Konutlarında Barınma ve Mekan Bağlılığı*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalı Mimari Tasarım Bilim Dalı, İstanbul.
- Taşdemir, S. (2016). *İstanbul Kafkas Sivil Toplum Kuruluşlarında 2010'lu Yıllarda Kimlik İnşa Süreçleri*. Doktora Tezi. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Taşkaya, M. (2013). Reklamda Nostaljik Unsurlar: Kimlik Vaadi ve Anlamın Tüketimi, *Felsefe ve Toplumsal Bilimlerde Diyaloglar dergisi*, Cilt 6, Sayı (1), 1-37.
- Tazegül, Ü. (2014). Sporun Kişilik Üzerindeki Etkisinin Araştırılması, *The Journal of Academic Social Science Studies*, Sayı: 25, sayfa 537-544
- Tekin, A., Tekin, C. (2014). Antik Yunan Dönemi: Spor ve Antik Olimpiyat Oyunları, *Tarih Okulu Dergisi*, Sayı (18), Syf. 121-140.
- Tosun, A., Demir, B., Uçkun, G., Konak, O. (2015). Spor Aktivitelerinin Üniversite Öğrencilerinin Başarı ve Motivasyonu İle İlişkisi, *4. Uluslararası Meslek Yüksek Okulları Sempozyumu*. (2015). Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi.

- Tuncay, S. (2005). İletişim, Çevre Etkileşimi ve Ulusal Mensubiyet Bilincinin Algılanması, *Sosyoloji Konferansları Dergisi*, Sayı (31).
- Türkeri, İ. (2014). *Destinasyon Aidiyeti Oluşturulmasında Destinasyon İmajının ve Kişiliğinin Rolü: Kış Turizmi Örneği (Palandöken Kayak Merkezi)*.Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Anabilim Dalı, Erzurum.
- Tüzün, İ. K., Çağlar, İ. (2008).Örgütsel Özdeşleşme Kavramı ve İletişim Etkinliği İlişkisi, *Journal Of Yasar University*,Cilt 3,Sayı (9), 1011-1027.
- Uluç, Ö. (2013). *Kamusal Alanda Din*, İstanbul: Yarı Yayınları.
- URL-1. https://www.tavsiyee diyorum.com/makale_3193.html, Web. 22 Şubat 2018 Tarihinde Erişim Sağlandı.
- Uslu, F., Gizir, S. (2017). "School Belonging of Adolescents: The Role of Teacher? Student Relationships, Peer Relationships and Family Involvement", *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, vol.17, pp.63-82.
- Uysal, A. (2015). Londra'daki Türklerde Aidiyet ve Mekân İlişkisi, *Coğrafya Dergisi*, Sayı (30), 61-78.
- Uzut, İ. (2016). *Turizm Açısından Stratejik Bir Kaynak Olarak Gastronomik Kimlik: Kaynaklara Dayalı Yaklaşım Modeli Çerçevesinde Bir Araştırma*.Yüksek Lisans Tezi. Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Ana Bilim Dalı, Antalya.
- Yanık, C. (2013). Etnisite, Kimlik ve Milliyetçilik Kavramlarının Sosyolojik Analizi, *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi*, Sayı(20).
- Yaşaroğlu, C. (2017). Mekânsal bağlılık ölçeği: Türkçe' ye uyarlama çalışması, *Journal of Human Sciences*, Cilt 14, Sayı(3).
- Yavaş, Ö. (2005). *Sporun Ekonomi İçindeki Yeri ve Spor Pazarlama: Üç Büyük Spor Kulübünde Uygulamalı Bir Araştırma*. Yüksek Lisans Tezi. Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Edirne.

- Yazgan, P. (2010). *Danimarka'daki Türkiye Kökenli Göçmenlerin Aidiyet ve Kimlikleri*. Doktora Tezi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı, Sakarya.
- Yazıcı, A.G. (2014). Toplumsal Dinamizm ve Spor, *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, Sayı: 3/1, S. 394-405.
- Yeniçeri, İ. (2007). *Küreselleşme Sürecinde Milli Kimlik Erozyonu ve Etnik Kimlik İnşası: Doğu Karadeniz Bölgesinde Rize/Pazar Örneği*. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı, Ankara.
- Yıldırım Erniş, İ, I. (2012). *Fiziksel Elemanların Yüzer Yapılarda Mekân Algısına Olan Etkileri: Çevre ve İnsan Davranışı İlişkisi Bağlamında İrdelenmesi*. Doktora Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Bölümü, Bina Bilgisi Anabilim Dalı, İzmir.
- Yozmerdivanla, A. A. (2015). *Pomak Müslüman Kimlik ve Aidiyetinin Sosyolojik Analizi: Bulgaristan Örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Ortadoğu ve İslam Ülkeleri Araştırmaları Enstitüsü Ortadoğu Sosyolojisi ve Antropolojisi Anabilim Dalı, İstanbul.
- Yörgüç, P. (2016). *Örgütsel Kimlik-Kolektif Bellek ile Örgütsel Bağlılık Arasındaki İlişki*. Yüksek Lisans Tezi. Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalı, Sivas.
- Yücel, A.S., Kılıç, B., Korkmaz, M., Göral, K. (2015). Spor Yapan Çocukların Spor Tercihleri ve Bunu Etkileyen Bazı Faktörlerin İncelenmesi, *Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi*, Cilt 5, Sayı(14).
- Zeybek, H. (2012). *Yirminci Yüzyıl Resim Sanatında Mekan, Kimlik ve Aidiyet Kavramları*. Yüksek Lisans Tezi. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Resim Anasanat Dalı / Resim Sanat Dalı, İstanbul.

EKLER

EK 1. KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Bu çalışma, Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesinde farklı bölümlerde öğrenim gören öğrencilerin **aile aidiyeti** düzeylerinin spor ve farklı değişkenler açısından incelenmesi amacıyla yapılmaktadır. Vereceğiniz cevaplar çalışmanın amacını etkileyeceğinden cevapların samimi ve içten olması önem taşımaktadır. Lütfen hiçbir maddeyi boş bırakmayınız. Katkılarınız için teşekkür ederiz.

Araştırmacı

Ünal SAKİ

Yüksek Lisans Öğrencisi

- 1) **Cinsiyet** () Kadın () Erkek
- 2) **Sınıfınız:** () 1.sınıf () 2.sınıf () 3.sınıf () 4.sınıf
- 3) **Öğrenim görmekte olduğunuz bölüm?**
.....
- 4) **Aile yapınız?**() Çekirdek aile () Geniş aile () Parçalanmış aile
- 5) **Spor yapıyor musunuz?(Spor yapmayanlar 6, 7 ve 8. soruları cevaplamasınlar)**
() Evet () Hayır
- 6) **Hangi sporu yapıyorsunuz?**
() Bireysel spor () Takım sporu () Her ikisi () Spor yapmıyorum
- 7) **Haftada ortalama kaç saat spor yapıyorsunuz?**
() 1 saat ve altı () 2-3 saat arası () 4-5 saat arası () 6 saat ve üzeri
- 8) **Spor yapma amacınız (sizin için en önemli olan birini işaretleyiniz)?**

() Sağlık () Sosyal çevre () Ekonomik kazanç () Serbest zaman değerlendirme

AİLE AİDİYETİ ÖLÇEĞİ

No	Ölçek Maddeleri	Tamamen Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1	Aileme güçlü bir şekilde bağlılık hissediyorum.					
2	Ailemde hayır deme hakkımız hep korunur.					
3	Ailemin önemli bir parçasıyım.					
4	Ailemin beni desteklediğini hissediyorum.					
5	Ailemdeki birçok kişi benim için bazı zevklerinden vazgeçmez.					
6	Ailemde kendimi değerli hissediyorum.					
7	Ailemin bana güvendiğini hiç hissetmedim					
8	Ailemin bana saygı gösterdiğini hep görmüşümdür.					
9	Ailemde kararları birlikte almayız					
10	İhtiyaç içinde ve hasta olduğumda ailem hemen destek olur.					
11	Ailemle birlikte zaman geçirebiliyoruz					
12	Kendimi evimde ve ailemle birlikte mutlu hissetmiyorum..					
13	Sevgi ve hoşgörü ailemin önemli bir parçasıdır.					
14	Ailem bana özen gösterir.					
15	Ben de aileme özen gösteririm.					
16	Ailemde eleştiri hakkımız özenle korunur..					
17	Bir daha dünyaya gelsem aynı ailede doğmak isterdim.					

ÖZGEÇMİŞ

22.03.1988 tarihinde Trabzon'da doğdu. İlköğrenimine Ülkü İlkokulunda başladı ve ortaokulunda devam etti. Orta öğrenimini Trabzon Lisesinde tamamladı. 2005 yılında Erzurum Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi Spor Yüksekokulu Beden Eğitimi ve Spor öğretmenliği lisans programına başladı. 2009 yılında Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümünden mezun olduktan sonra 2014 yılına kadar profesyonel ligde hentbol oynadı. 2015 yılında Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim dalında Tezli Yüksek Lisans Programında öğrenim sürecine devam etmektedir.

